

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalouden koulutusohjelma / Taloushallinto

Katja Ulenius

OSAKEYHTIÖN TASEKIRJAPOHJA

CASE: KOUVOLA INNOVATION OY

Opinnäytetyö 2013

## TIIVISTELMÄ

### KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

#### Liiketalous

ULENIUS, KATJA

Opinnäytetyö

Työn ohjaaja

Toimeksiantaja

Marraskuu 2013

Avainsanat

Osakeyhtiön tasekirjapohja - Case: Kouvola Innovation Oy

57 sivua + 36 liitesivua

Lehtori Katriina Vesala

Kunnan Taitoa Oy

tilinpäätös, osakeyhtiö, tuloslaskelmat, taseet,  
rahoituslaskelmat

Kunnan Taitoa Oy:n Kouvolan toimipisteen asiakkaan, Kouvolan kaupungin omistaman yhtiön, Kouvola Innovation Oy:n kirjanpitoa on hoitanut useampi eri henkilö, eikä tilinpäätöstä ja tasekirjaa varten ole ollut valmista pohjaa tai yhtenäistä mallia. Eri vuosien tasekirjoissa on eroja sekä ulkonäössä että sisällössä.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda Kunnan Taitoa Oy:n Kouvolan toimipisteeseen tasekirjapohja vanhoja tasekirjoja kehittämällä. Pohja tulisi Kouvola Innovation Oy:n tilinpäätöksen laatijan apuvälineeksi. Tarkoituksena oli tehdä pohjasta sellainen, että sitä voidaan pienillä muutoksilla hyödyntää muidenkin yhtiöiden tilinpäätökseen ja että se hakee tilinpäätöslaskelmien luvut suoraan konsernikirjanpito-ohjelman tietokannasta.

Työssä perehdytään tilinpäätöksen ja tasekirjan sisältöön lainsäädännön, asetusten, yleisohjeiden ja kirjallisuuden avulla. Teoriaa on kirjoitettu samaan aikaan, kun tasekirjapohjaa on laadittu. Aikaisempia tasekirjoja tutkimalla ja teoriaa selvittämällä pyrittiin löytämään kehittämiskohtia niin ulkoasusta kuin asiasisällöstä.

Työn tuloksena on toimiva tasekirjapohja, jota voidaan hyödyntää pienillä muutoksilla muidenkin yhtiöiden, kuin Kouvola Innovation Oy:n tilinpäätökseen. Pohja saatiin rakennettua niin, että se poimii laskelmiin ja liitetietoihin lukuja tietokannasta. Kehittämiskohtia ja niiden ratkaisuja löydettiin sekä niihin liittyviä tarpeellisia jatkotoimenpiteitä.

## ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Business Management

ULENIUS, KATJA

Limited Liability Company's Balance Sheet Book Layout -  
Case: Kouvola Innovation Oy

Bachelor's Thesis

57 pages + 36 pages of appendices

Supervisor

Katriina Vesala, Senior Lecturer

Commissioned by

Kunnan Taitoa Oy

November 2013

Keywords

financial statement, limited liability company, income  
statements, balance sheets, cash flow statements

Kouvola Innovation Ltd is a limited liability company owned by City of Kouvola and it is a client of Kunnan Taitoa Ltd, which main line of business is combined office administrative service activities. Different persons have been in charge of accounting at Kouvola Innovation and there has been no ready layout or common pattern for financial statement or balance sheet book. There are differences in appearance and content between annual balance sheet books of different years.

The objective of this thesis was to create a new balance sheet book layout for Kunnan Taitoa Ltd's Kouvola office by improving previous balance sheet books. The layout would be used to assist the making of the financial statement of Kouvola Innovation. The purpose was to create a layout which could be used with small adjustments in financial statements of different companies and which would retrieve numbers of financial statements from group accounting program's database.

The content of financial statement and balance sheet book are discussed in the light of legislation, regulation, guidelines and literature on this thesis. The theory was written simultaneously with the layout compilation. The improvements to appearance and content were aimed to be found by studying previous balance sheet books and theory.

# SISÄLLYS

## TIIVISTELMÄ

## ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
1.1	Työn tavoite ja rajaus	6
1.2	Kirjallisuus	6
1.3	Toimeksiantaja Kunnan Taitoa Oy	7
2	KUNNAN OMISTAMA OSAKEYHTIÖ KOUVOLA INNOVATION OY	7
2.1	Kunnan omistaman osakeyhtiön hallinto	8
2.2	Liiketoimintasiirto ja sen vaikutus vertailutietoihin	9
3	KONSERNI	10
3.1	Emoyritys ja tytäryritys	10
3.2	Osakkuus- ja omistusyhteisyrittäjä	10
3.3	Konsernitilinpäätös	11
3.3.1	Erien eliminoinnit	12
3.3.2	Liitetiedot	12
4	TILINPÄÄTÖS JA TASEKIRJA	13
4.1	Tilinpäätöserien määritelmät	16
4.2	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	18
4.3	Toimintakertomus	19
4.3.1	Kirjanpitolain vaatimukset	20
4.3.2	Osaakehtiölain vaatimukset	22
4.4	Tuloslaskelma	24
4.4.1	Tuloslaskelman erien määritelmät	25
4.4.2	Tuloslaskelman liitetiedot	29
4.5	Tase	31

4.5.1	Taseen vastaavaa-puolen erien määritelmät	33
4.5.2	Taseen vastattavaa-puolen erien määritelmät	36
4.5.3	Taseen vastaavien liitetiedot	39
4.5.4	Taseen vastattavien liitetiedot	40
4.6	Rahoituslaskelma	41
4.7	Muut tilinpäätöksen liitetiedot	44
5	KOUVOLA INNOVATION OY:N TASEKIRJAPOHJAN KEHITTÄMINEN	46
5.1	Tuloslaskelman kehittämiskohdat	48
5.2	Taseen kehittämiskohdat	48
5.3	Rahoituslaskelmien kehittäminen	50
5.4	Liitetietojen kehittäminen	51
5.5	Ongelmat ja niiden ratkaisut	52
6	TULOSTEN ARVIOINTI JA JATKOTOIMENPITEET	53
	LÄHTEET	55
	LIITTEET	
	Liite 1. Tasekirjapohjan käyttöohjeet	
	Liite 2. Kouvola Innovation Oy tasekirja 2012	
	Liite 3. Liitetiedot vuoden 2013 tilinpäätökseen	

## 1 JOHDANTO

Kouvolan kaupungin omistama osakeyhtiö Kouvola Innovation Oy on yhtiön perustamisesta asti ollut Kunnan Taitoa Oy:n, eli entisen Kouvolan kaupungin Talouspalvelukeskuksen, asiakas. Yhtiön kirjanpidon hoitamisesta on vastannut useampi eri henkilö, ja lähes jokainen heistä on ollut laatimassa tilinpäätöstä. Yhtiö on ollut yritysjärjestelyjen kohteena ja myös välitilinpäätöksille on ollut tarvetta. Suurin osa aikaisempien kirjanpitäjien tieto-aidosta on jäänyt kirjoittamatta ylös ja eri vuosien tilinpäätösasiakirjoissa on eroavaisuuksia.

Sain toimeksiannon laatia tasekirjapohjan työnantajaltani Kunnan Taitoa Oy:ltä. Konsernikirjanpitoa hoitava pääkirjanpitäjä Jonna Ranne tarjosi useamman vaihtoehdon työni aiheeksi, joista valitsin yleishyödyllisimmän.

### 1.1 Työn tavoite ja rajaus

Tämä työ on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tavoite on kehittää aikaisempia tasekirjoja ja niiden avulla luoda uusi tasekirjapohja. Pohja hyödyntäisi konsernikirjanpito-ohjelman tietokantaohjelmaa. Tavoitteena on myös luoda pohjasta sellainen, että sitä on pienin muutoksin mahdollista hyödyntää muihinkin Kunnan Taitoa Oy:n Kouvolan toimipisteen osakeyhtiömuotoisiin asiakkaisiin. Tasekirjapohjan tarkoitus on sen käyttäminen tulevien tilinpäätöksiä työkaluna. Tähän työhön on tarkoitus kerätä tasekirjan sisältöön liittyviä yleisohjeita, lakien määräyksiä sekä olennaista perustietoa ja hyödyntää niitä tasekirjapohjan luomisvaiheeseen.

Tasekirjapohjaan sisältyy toimintakertomus, tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma sekä edellä mainittujen liitetiedot. Toimintakertomusta ei työssä ole tarkoitus laatia, vaan tutustua lakien antamiin vaatimuksiin sen sisällöstä. Tasekirja sisältää myös konsernituloslaskelman, -taseen ja -rahoituslaskelman, koska Kouvola Innovation on konsernin emoyhtiö. Tase- ja liitetietojen erittelyt on rajattu työstä pois, jottei se olisi liian laaja.

### 1.2 Kirjallisuus

Aikaisempien vuosien tasekirjojen lisäksi perehdyn kirjanpitoasetuksen, Kirjanpitolautakunnan yleisohjeiden sekä kirjanpitolain määrittelemiä asioihin ja kohtiin, joita

osakeyhtiön tasekirjassa olevissa laskelmissa ja niiden liitetiedoissa on oltava. Lisäksi tutustun osakeyhtiölakiin ja aihealueeseen liittyvään kirjallisuuteen. Tarpeellista on perehtyä myös liiketoimintasiirtoon ja sen vaikutuksiin talouden seurannan kannalta, koska sellainen on tapahtunut Kouvola Innovation Oy:ssä vuonna 2011.

### 1.3 Toimeksiantaja Kunnan Taitoa Oy

Kuntatoimijat perustivat Kuntien Palvelukeskus KPK THH Oy:n vuonna 2010 Sitran Kuntien Palvelukeskus-hankkeen tuloksena. Perustajaosakkaita olivat Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Imatran, Kankaanpään, Kotkan, Kouvolan ja Mikkelin kaupungit sekä Askolan, Enonkosken, Humppilan, Myrskylän ja Pukkilan kunnat. (Sitra 2010.) Vuoden 2011 huhtikuussa yhtiö vaihtoi nimekseen nykyisen Kunnan Taitoa Oy:n (Kunnan Taitoa Oy 2011).

Kunnan Taitoa Oy on koko maan laajuinen yritys, joka tarjoaa omistajilleen talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja. Yhtiön omistajia ovat kunnat, kuntayhtymät ja edellä mainittujen omistamat yritykset. Taitoa pyrkii tuottamaan kuntakonsernille yhtenäisiä palveluja ja kehittämään niitä yhdessä omistajiensa, eli asiakkaidensa, kanssa. (Kunnan Taitoa Oy 2013b.) Omistaja-asiakkaiden asukasluvumäärä yhteensä on 24 % Suomen väestöstä. Omistajakuntia on yhteensä 94 kappaletta ja muiden kuntatoimijoiden, eli kuntayhtymien ja yritysten, määrä on 53. (Kunnan Taitoa Oy 2013a.)

## 2 KUNNAN OMISTAMA OSAKEYHTIÖ KOUVOLA INNOVATION OY

Kouvola Innovation Oy eli Kinno on Kouvolan kaupungin omistama osakeyhtiö, joka perustettiin vuonna 2008. Yhtiö keskittyy Kouvolan seudun kehittämiseen. Kinno tukee uusien yritysten syntymistä, kehittymistä, sijoittumista ja säilymistä sekä parantaa yritystoiminnan edellytyksiä Kouvolan seudulla. Tällä tavoin Kinno kasvattaa seudun elinvoimaisuutta, joka on yhtiön toiminnan tarkoitus. Kinno tarjoaa asiakkailleen kehittämisen-, matkailu-, yritys- ja sijoittumispalveluja. (Kouvola Innovation 2013.)

Kouvolan kehittämisessä Kinnolla on kolme teemaa. Elinvoimaa metsästä -teeman tarkoituksena on hyödyntää Kouvolan seudun metsäalan osaamista. Luovuudella liiketoimintaa -teemassa on kyse erinäisistä projekteista, joissa selvitetään, kehitetään ja suunnitellaan eri alojen palveluja ja toimintaa, esimerkiksi logistiikkapalveluja. Kolmannen teeman, Vetovoimaisuutta Kouvolaan, tarkoituksena on kehittää matkailuyri-

tysten toimintaa ja viedä seudun matkailutoimialaa eteenpäin. (Kouvola Innovation 2013.)

Yrityspalvelut tarjoavat sekä toimintaa aloittaville että toiminnassa oleville yrityksille, elinkaaren vaiheesta riippumatta, asiantuntijapalveluita sekä tukea (Kouvola Innovation 2013). Kiinteistö- ja toimitilapalveluja yrityksille tarjoaa Kinnon tytäryhtiö Kouvolan Yritystilat Oy, joka perustettiin vuonna 2011 liiketoimintasiirrolla (Kouvola Innovation, 2012).

## 2.1 Kunnan omistaman osakeyhtiön hallinto

Kuntien omistamia osakeyhtiöitä on Suomessa ollut vuosikymmenien ajan. Niiden määrä ja merkitys kasvaa uusien säännöksiensä myötä. Useimmiten kunta on yhtiön ainoa omistaja, mutta yhteisyrietyksetkin yleistyvät. Omistajaohjauksessa ja hallitustyöskentelyssä on tällä saralla vielä paljon parannettavaa, sillä sen kehitys on vasta alkutekijöissään. Vuonna 2006 Suomen osakeyhtiöistä 0,5 % oli kuntien omistamia. (Niskakangas & Pönkä 2006, 6–7.)

Myös kunnan omistaman osakeyhtiön hallinto perustuu pitkälti osakeyhtiölakiin ja yhtiöjärjestyksen sisältöön. Jotkut yleiset yhteiskunnalliset tekijät saattavat vaikuttaa yhtiön toimintaan, mutta käytännössä eniten vaikutusta on omistusrakenteilla. Sidosryhmillä on oma vaikutuksensa hallinnon asioiden tasapainotteluun, mutta lopulta niistä tärkein on omistaja. (Niskakangas & Pönkä 2006, 7.)

Osakeyhtiö, jonka kunta omistaa, on itsenäinen juridinen henkilö, jonka toimitelillä on osakeyhtiölain mukainen vastuu omasta toiminnastaan. Kunnalla on omat konserniohjeensa, joita osakeyhtiön hallitus ja hallintoneuvosto voi joko noudattaa tai olla noudattamatta, kuitenkin perustuen siihen, että omistaja luottaa toimitelinten toimintaan. Konserniohjeet sitovat kunnan organisaatiossa toimivia, mutta kuntalain mukaisia hallinnollisia ohjauskeinoja ei voida käyttää kunnan omistaman yhtiön ohjaukseen. Kunnanhallituksella, -johtajalla tai valtuustolla ei ole valtuuksia määrätä kunnan omistaman osakeyhtiön toimintaa. Kuten muutkin omistajat, kunta voi käyttää omistukseensa perustuvaa määräysvaltaa yhtiökokouksessa. (Niskakangas & Pönkä 2006, 9–10.)



Vaikka osakeyhtiö, joka kuuluu kuntakonserniin, saa osakeyhtiölain periaatteiden pohjalta tiettyjä toimintavapauksia, liittyy sen tekemiin hankintoihin pieni poikkeus normaaleihin yksityisoikeudellisiin yhteisöihin nähden. Kunnan omistaman osakeyhtiön täytyy toteuttaa hankintansa kilpailuttamalla ja hankintapäätökset on saatettava kaikkien asianosaisten tietoon. (Niskakangas & Pönkä 2006, 75.) Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kun yhtiö on tehnyt hankintapäätöksen, se toimitetaan perusteluineen kaikille tarjouksen tehneille osapuolille (Niskakangas & Pönkä, 81–82).

## 2.2 Liiketoimintasiirto ja sen vaikutus vertailutietoihin

Liiketoimintasiirrossa yritys luovuttaa yhden tai useamman liiketoimintansa osan varat, niihin kohdistuvat velat ja liiketoimintaan liittyvät varaukset toimintaa jatkavan osakeyhtiölle. Varojen ynnä muiden siirtoa vastaan yritys saa vastaanottavan yrityksen osakkeita. (Alhola, Koivikko, Rätty & Tuominen 2002, 166.)

Yhtiöstä, jolle liiketoiminta siirretään, tulee yleensä toiminnasta luopuvan yrityksen tytäryritys. Järjestelyä käytetäänkin usein konsernien sisäisissä järjestelyissä. Liiketoimintasiirrolla on siis vaikutusta konsernirakenteeseen sekä mahdollisesti osakkuusyritysrakenteeseen. Osakeyhtiölaissa ei ole säädetty liiketoimintasiirrosta, vaan koska se liittyy verotukseen, sitä säädellään vero-oikeudellisesti. (Alhola ym. 2002, 166.)

Liiketoimintasiirrossa kummankaan yrityksen toiminta ei lopu. Osakeyhtiöiden välille muodostuu omistussuhde, koska järjestelyistä syntyvä osakeanti suunnataan toiminnan siirtävälle yhtiölle. Kuitenkaan osakkeista ei makseta rahaa, vaan siirretyt varat, niihin kohdistuvat velat ynnä muut ovat vastikkeena osakkeille. (Ahola ym. 2002, 167.)

Liiketoimintasiirron jälkeen taseen luvut ovat pienemmät ja vastaavaa-puolelle on kirjattu siirrosta saadut osakkeet. Vertailtaessa lukuja aikaisempaan taseeseen niissä huomaa selkeän eron. (Ahola ym. 2002, 167–168.) Tästä syystä liiketoimintasiirrosta ja sen vaikutuksesta vertailutietoihin tulisi mainita yrityksen toimintakertomuksessa, kuitenkin vain sen tilikauden olennaisissa tapahtumissa, jonka aikana liiketoimintasiirto tehtiin (KILA 2006).

### 3 KONSERNI

Kahden tai useamman juridisesti itsenäisen yhtiön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta kutsutaan konserniksi. Konsernin muodostuessa siitä kokonaisuudesta annettavasta tiedosta tulee tärkeämpää kuin yksittäistä yhtiötä koskevasta. Konsernissa määräysvaltaa käyttää emoyhtiö. (Ahti, Tikkanen, Vierros & Viljanen 2008, 13.)

Kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toiseen yhtiöön, kun se omistaa toisesta yhtiöstä enemmän kuin puolet sen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Kyseisen äänen enemmistön on perustuttava jäsenyyteen, omistukseen, yhtiösopimukseen, yhtiöjärjestykseen tai johonkin muuhun vastaavaan sääntöön tai sopimukseen. Määräysvalta syntyy myös silloin, kun kirjanpitovelvollisella on oikeus erottaa tai nimittää kohdeyrityksen hallituksessa tai muussa vastaavassa toimielimessä enemmistö jäsenistä. Myös tämän määräysvallan on perustuttava jäsenyyteen, omistukseen tai johonkin aikaisemmin mainittuun sopimukseen tai sääntöihin. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336 1:5 §.)

#### 3.1 Emoyritys ja tytäryritys

Kun kirjanpitovelvollinen esimerkiksi omistaa puolet kohdeyrityksen osakkeiden äänimäärästä ja näin ollen on saavuttanut määräysvallan kohdeyritykseen, kutsutaan kirjanpitovelvollista emoyritykseksi. Omistuksen kohdetta kutsutaan tytäryritykseksi. Emoyritystä ja tytäryrityksiä voidaan kutsua konserniyrityksiksi. (KPL 1:6 §.)

Saman konsernin yritykset -käsite esiintyy kirjanpitoasetuksen antamissa tuloslaskelma- ja tasekaavoissa. Sillä tarkoitetaan kirjanpitovelvollisen tytäryhtiöitä, emoyhtiöitä sekä emoyhtiön tytäryhtiöitä, eli kirjanpitovelvollisen sisaryhtiöitä. (KILA 1999a.)

#### 3.2 Osakkuus- ja omistusyhteisyrittäminen

Omistusyhteisyrittämisellä tarkoitetaan kirjanpitovelvolliseen konserniin kuulumatonta yritystä. Kirjanpitovelvollisen ja yrityksen välille on muodostunut pysyvä yhteys kirjanpitovelvollisen omistusosuuden vuoksi. Yhteyden tarkoitus on edistää kirjanpitovelvollisen ja samaan konserniin kuuluvien yritysten toimintaa. Yrityksen katsotaan olevan omistusyhteisyrittäminen, kun kirjanpitovelvollinen omistaa sen osakepääomasta tai

muusta vastaavasta pääomasta vähintään 20 %, eikä kirjanpitovelvollinen muuta osoita. (KPL 1:7 §.)

Osakkuusyrietykset ovat kirjanpitovelvollisen konserniin kuulumattomia omistusyhteyserietyksiä. Kirjanpitovelvollisella on kyseisten yritysten liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa vaikutusvaltaa, ja se omistaa yrityksen osake- tai muusta vastaavasta pääomasta vähintään 20 % mutta enintään 50 %. Jos yhdellä tai useammalla kirjanpitovelvollisen tytäryrityksellä yksin tai kirjanpitovelvollisen kanssa on edellä mainitun kaltainen suhde johonkin yritykseen, myös silloin on kyse osakkuusyrietyksestä. (KPL 1:8 §.)

### 3.3 Konsernitilinpäätös

Konserniin kuuluu kaksi tai useampi yritys, joista yhdellä, emoyrityksellä, on määräysvalta muihin yrityksiin, eli tytäryrityksiin. Konsernista tulee laatia tilinpäätös niin kuin konserniin kuuluvat yritykset olisivat yksi kirjanpitovelvollinen. Konsernitilinpäätös esitetään emoyrityksen tilinpäätöksen yhteydessä. Siihen kuuluu konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. (Ahti ym. 2008, 21.)

Konsernituloslaskelma kuvaa konsernin tulosta konsernin vähemmistöosuuksien, sisäisten tulojen ja menojen, sisäisen katteiden muutoksen ja voitonjaon vähentämisen jälkeen. Konsernitaseen tulee kuvata konsernin omaa pääomaa konserniin kuuluvien yritysten sisäisen katteen, keskinäisen osakkeenomistuksen ja saamisten ja velkojen vähentämisen, sekä ulkopuolisten osuuksien tytäryhtiöiden omista pääomista omaan eräänsä merkitsemisen jälkeen. (Ahti ym. 2008, 21.)

Konsernitilinpäätös kootaan yhdistelemällä emo- ja tytäryhtiöiden tilinpäätökset (Ahti ym. 2008, 41). Osakkuusyrietykset ja muut omistusyhteyserietykset eivät kuulu konserniin, mutta konsernitilinpäätökseen yhdistellään osakkuusyrietyksen hankinnan jälkeen syntyneestä voitosta tai tappiosta sekä omasta pääomasta konserniyritysten omistuosuutta vastaava määrä. Omistusyhteyserietyksestä tulee osakkuusyritys, kun konserniyrityksellä on siitä merkittävä omistuosuus tai huomattava vaikutusvalta siihen. (Ahti ym. 2008, 36–37.)

### 3.3.1 Erien eliminoinnit

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä on konsernin sisäiset liiketapahtumat, keskinäinen osakeomistus, saamiset ja velat eliminoitava sekä tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettava vähemmistölle kuuluva osuus. Sisäisiä liiketapahtumia ovat esimerkiksi konserniyritysten välinen vaihto-omaisuuden myyminen ja sisäinen laskutus, eli käytännössä kaikki konserniyritysten keskinäinen tuotteiden ja palvelusten myyminen tai ostaminen. Saamiset ja velat eliminoidaan riippumatta siitä, kenen saamisesta tai velasta on kyse. (Ahti ym. 2008, 115.) Keskinäistä osakeomistusta eliminoitaessa konsernitaseen ulkopuolelle jätetään tytäryhtiöosakkeet sekä tytäryhtiöiden oma pääoma (Ahti ym. 2008, 47).

### 3.3.2 Liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen liitetietona on esitettävä vastaavat tiedot konsernituloslaskelmasta ja -taseesta, kuin emoyrityksen tuloslaskelmasta ja taseesta, soveltuvin osin. Lisäksi on esitettävä konsernitilinpäätöksen laatimista koskevia liitetietoja (KPA 4:1–2 §).

Kirjanpitoasetuksen 4. luvun 2. pykälän mukaan konsernitilinpäätöksen laatimisen liitetietona tulee esittää:

- ”konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet;
- selostus konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja -menetelmissä tapahtuneista muutoksista sekä muutosten vaikutuksesta konsernin toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan;
- perusteltu selostus siitä, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin konsernin emoyrityksen tilinpäätöksessä;
- perustelu sille, jos konsernitilinpäätökseen yhdistellyssä tytäryrityksen tilinpäätöksessä on erityisestä syystä poikettu kirjanpitolain 6 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua laskentaperiaatteesta;

- perustelu sille, jos konsernitilinpäätökseen yhdistellyssä osakkuusyrityksen tilinpäätöksessä on noudatettu konsernin arvostus- ja jaksotuseriaatteista poikkeavia periaatteita;
- selostus sellaisista muutoksista konsernin rakenteessa, jotka merkittäväällä tavalla vaikuttavat konsernitilinpäätöksen vertailukelpoisuuteen edelliseltä tilikaudelta laaditun konsernitilinpäätöksen kanssa;
- peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muutettaessa ulkomaisen tytäryrityksen tai osakkuusyrityksen tilinpäätöserät Suomen rahaksi; sekä
- perusteltu selvitys, jos konserniliikearvon poistoaika on pidempi kuin viisi vuotta. ”

Konsernituloslaskelman ja -taseen liitetietona tulee esittää erinäisiä tietoja tytär- ja osakkuusyrityksistä, kuten nimi, kotipaikka sekä konsernin omistusosuus, vaikka ne olisi jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen. Yhdistelemättömästä tyttärestä ja osakkuusyhtiöstä on lisäksi esitettävä yhdistelemättömyyden peruste ja tieto sen voitosta ja tappiosta sekä omasta pääomasta viimeisimmäksi laaditussa tilinpäätöksessä. Liitetiedoissa on myös oltava tieto, jos konsernitilinpäätökseen yhdistellyn tytäryhtiön tilinpäätös on laadittu eri kaudelta, kuin emoyrityksen. (KPA 4:3 §.)

Lisäksi liitetietona on esitettävä erittelyjä konserniliikearvosta ja konsernireservistä; niiden poistot ja vähennykset ja jos ne on yhdistetty toisiinsa konsernitaseessa. Laskennalliset verovelat on eriteltävä sekä omaan pääomaan merkitty osuus kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista. Tieto tulouttamatta olevasta konsernipassiivasta ja poistamatta olevasta konserniaktiivasta, jotka johtuvat osakkuusyrityksistä, on löydettävä liitetiedoista. Liitetietona on esitettävä myös yhteisyrityksissä olevan henkilöstön keskimääräinen lukumäärä. (KPA 4:4 §.)

#### 4 TILINPÄÄTÖS JA TASEKIRJA

Kirjanpitovelvollisen on laadittava tilikaudeltaan tilinpäätös (KPL 3:1 §). Kirjanpitovelvollisuus koskee kaikkia, jotka harjoittavat ammatti- tai liiketoimintaa. Osakeyhtiö, osuuskunta, kommandiittiyhtiö ja avoin yhtiö ovat aina kirjanpitovelvollisia. Sama

koskee myös monia säätiöitä, yhdistyksiä, kassoja (esimerkiksi vakuutuskassa), rahastoja ja muita yhtiöitä, kuten vakuutus- ja rahastoyhtiöitä. (KPL 1:1 §.)

Kirjanpitovelvollisen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa ja noudatettavaa hyvää kirjanpitoa (KPL 1:2–3 §). Kahdenkertaisessa kirjanpidossa liiketapahtuman rahamäärä kirjataan vähintään kahdelle eri kirjanpidon tilille. (Talouhallintoliitto 2011). Hyväksi kirjanpitoa mielletään yleis- ja erityislakien tunteminen ja niiden noudattaminen. Hyvää kirjanpitoa säätelevät kirjanpitolaki ja -asetus, kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset sekä kirjanpitolautakunnan yleisohjeet ja lausunnot. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 14–15.)

Tilinpäätöksen tarkoitus on kuvata yrityksen taloudellista asemaa ja toiminnan tulosta tilikauden päättymisajankohtana. Se on yrityksen tärkein keino viestiä ulospäin omasta taloudellisesta ja toiminnallisesta tilastaan ja hyvin usein myös ainoa keino. Sekä nykyiset että mahdolliset sijoittajat, yrityskumppanit ja osakkaat saavat tilinpäätöksestä tarvitsemansa tiedot yrityksestä. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 13.)

Tilinpäätöksen sisältöön kuuluu tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä niiden liitetiedot. Tase kuvaa yrityksen taloudellista tilannetta tilinpäätöspäivänä. Tuloslaskelma kuvaa kirjanpitovelvollisen toiminnan tulosta ja sen muodostumista. Rahoituslaskelma on selvitys tilikauden aikana hankituista varoista sekä niiden käytöstä. Kirjanpitovelvollisen on laadittava rahoituslaskelma, jos se on julkinen osakeyhtiö. Yksityisen osakeyhtiön ja osuuskunnan on laadittava rahoituslaskelma, jos kirjanpitolain 3. luvun 9. §:n ehtoista on päättyneellä tai sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella täytynyt vähintään kaksi: taseen loppusumma on minimissään 3 650 000 euroa, liikevaihto tai muu vastaava tuotto on 7 300 000 euroa tai yrityksen palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä. (KPL 3:1 §.) Tuloslaskelma, tase, liitetiedot ja rahoituslaskelma käydään läpi tarkemmin tämän opinnäytetyön kappaleissa 4.4–4.7.

Kun kirjanpitovelvollisen liikkeelle laskelmat arvopaperit ovat julkisen kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion laillisessa arvopaperipörssissä tai edellisessä kappaleessa mainituista kirjanpitolain 3. luvun 9. §:n ehtoista täyttyy vähintään kaksi, kirjanpitovelvollisen on liitettävä tilinpäätökseen rahoituslaskelman lisäksi myös toimintakertomus. Toimintakertomuksessa kuvataan toiminnan kehittymistä koskevia tärkeitä asioita, kuten toiminnan kannalta keskeisimpiä riskejä sekä

merkittävimpiä tunnuslukuja. (KPL 3:1 §.) Toimintakertomuksen tarkempi sisältö löytyy tämän opinnäytetyön kappaleesta 4.3.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen on annettava oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen taloudellisesta asemasta ja toiminnan tuloksesta ja sitä varten tarpeelliset lisätiedot tulee ilmoittaa liitetiedoissa (KPL 3:2 §). Niiden laatimisessa ja tilinavauksen tekemisessä on noudatettava tiettyjä periaatteita. Näitä periaatteita ovat oletus kirjanpitovelvollisen toiminnan jatkuvuudesta, laatimisperiaatteiden- ja menetelmien soveltaminen johdonmukaisesti tilikaudesta toiseen, liiketapahtumien sisältöpainotteisuus, tilikauden voitosta tai tappiosta riippumaton varovaisuus, tilinavauksen perustuminen edellisen päätetyn tilikauden taseen lukuihin, tilikaudelle kuuluvien tulojen ja menojen huomioiminen niiden maksujen suorituspäivästä riippumatta sekä jokaisen hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus. (KPL 3:3 §.) Ennen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista maksuperusteiset kirjaukset on oikaistava ja täydennettävä suoriteperusteisiksi (KPL 3:4 §).

Tilinpäätös ja toimintakertomus on esitettävä euromääräisenä suomen tai ruotsin kielellä. Mahdollisen muun valuutan, jota on käytetty tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa, muuntamiseen käytetty kurssi on ilmoitettava. (KPL 3:5 §.) Tilinpäätös ja toimintakertomus tulee laatia neljän kuukauden kuluessa tilikauden päätyemisestä ja ne on päivättävä sekä kirjanpitovelvollisen allekirjoitettava. Yhteisön tai säätiön tapauksessa allekirjoituksen suorittavat hallitus tai vastuunalaiset yhtiömiehet ja toimitusjohtaja tai muu samankaltaisen aseman omaava henkilö. Jos jollain allekirjoittajista on eriävä mielipide toimintakertomuksesta tai tilinpäätöksestä, tulee se sisällyttää toimintakertomukseen tai tilinpäätökseen, jos allekirjoittaja näin vaatii. (KPL 3:6–7 §.)

Jos kirjanpitovelvollinen on osakeyhtiö, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö, jonka vastuunalaisena yhtiömiehenä on välittömästi tai välillisesti osakeyhtiö, osuuskunta, keskinäinen vakuutusyhtiö tai vakuutusyhdistys, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta on toimitettava jäljennös patentti- ja rekisterihallitukselle rekisteröitäväksi. Kirjanpitovelvollisen tulee rekisteröidä tilinpäätöksensä, jos päättyneellä tai sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on täytynyt vähintään kaksi seuraavista rajoista: taseen loppusumma 3 650 000 euroa, liikevaihto tai muu vastaava tuotto 7 300 000 euroa tai yrityksen palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä (KPL 3:9 §.) Kirjanpitovelvollinen voi samassa yhteydessä myös julkistaa tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja

niiden liitetiedot sisältävän tilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen. Jos julkaistava versio on lyhennelmä alkuperäisestä, kaikki tiedot sisältävästä tilinpäätöksestä, tulee lyhennelmässä mainita, ettei siinä esitetä kaikkia kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n mukaisen tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen tietoja. (KPL 3:10 §.)

Kirjanpitovelvollisen on pyynnöstä annettava jäljennös tilinpäätöksestään, jos se täyttää samat ehdot, kuin tilinpäätöksen rekisteröinnin kohdalla. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta tulee olla kulunut kaksi viikkoa, ja jäljennöspyyntö on tehty ennen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröinti-ilmoitusta. Myös asunto-osuuskunnan ja -osakeyhtiön, asumisoikeusyhdistyksen sekä keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön on pyydettäessä annettava jäljennös tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. (KPL 3:11 §.)

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen liitteenä on oltava jäljennös tilintarkastuskertomuksesta, jos kirjanpitovelvollisen tilinpäätös, kirjanpito, hallinto ja toimintakertomus tarkastetaan tilintarkastuslain 459/2007 mukaisesti. Tarkastuskertomus on liitettävä myös julkaistavaan versioon tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. (KPL 3:12 §.) Lisäksi tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen liitteenä tulee olla niitä varmentavat tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt, mutta niitä ei tarvitse ilmoittaa rekisteröitäväksi (KPL 3:13 §).

Tasekirja koostuu tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä kirjanpito- ja tasekirjojen ja tositelajien luetteloista ja niiden säilytystavoista. Tasekirja tulee sitoa viimeistään välittömästi tilinpäätöksen jälkeen ja sen sivut tai aukeamat on numeroitava. (KPL 3:8 §.) Tasekirja on säilytettävä 10 vuotta tilikauden päättymisestä (KPL 2:10 §).

#### 4.1 Tilinpäätöserien määritelmät

Liikevaihtoon sisällytetään kirjanpitovelvollisen varsinaisesta toiminnasta saadut myyntituotot, joista on vähennetty arvonlisävero ja muut verot, jotka perustuvat myynnin määrään sekä asiakkaille annetut alennukset. (KPL 4:1 §.) Aikaisemmin, ennen vuoden 1997 lakimuutosta, liikevaihtoon sisällytettiin myös luottotappiot ja myyntirahdit, jotka nykyään luetaan liiketoiminnan muihin tuottoihin (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 29).



Satunnaiset tuotot ja kulut ovat sellaisia menoja ja tuloja, jotka poikkeavat kirjanpito-velvollisen tavanomaisesta toiminnasta ja ovat määrältään olennaisia ja kertaluonteisia (KPL 4:2 §). Tämänkaltaisia tapahtumia voivat olla esimerkiksi jälkivero, joka muodostuu usealta edelliseltä vuodelta ja joka maksetaan verotarkastuksen perusteella, tai liiketoiminnan myynnistä saatu oman kiinteistön myyntivoitto tai liikearvo (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 30).

Ulkopuolisia palveluja ovat kirjanpitovelvollisen myyntituotteisiin kohdistuvia ulkopuolisilta ostettuja palveluja ja työsuorituksia (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 30). Kirjanpitolautakunnan vuonna 1999 ohjeistuksessa Tuloslaskelman erän ”Ulkopuoliset palvelut” -sisällöstä määritellään, että esimerkiksi työvoiman vuokraus ja alihankintatyöt ovat ulkopuolisia palveluja silloin, kun ne kohdistuvat kirjanpitovelvollisen myytäviin palveluihin tai omiin tuotteisiin. Kuitenkaan ostoihin liittyvät kuljetuskannukset, esimerkiksi ostorahdit, eivät ole ulkopuolisia palveluja.

Taseessa olevat vastaavat jaetaan käyttötarkoituksensa mukaan pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Pysyvien vastaavien tarkoitus on tuottaa tuloa useana tilikautena ja vaihtuviin vastaaviin sisältyvät kaikki muut erät. (KPL 4:3 §.) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset ovat pysyviä vastaavia. Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Termiä käyttöomaisuus ei enää käytetä. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 30–31.) Esimerkiksi myytäväksi ostettu hyödyke sisällytetään vaihtuviin vastaaviin, mutta kone, jolla myytäviä hyödykkeitä tuotetaan, sisällytetään pysyviin vastaaviin (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2004, 25).

Vaihto-omaisuuteen luetaan jalostetut tai sellaisenaan kulutettavat tai luovutettavat hyödykkeet, kuten myytävät tuotteet. Rahoitusomaisuus muodostuu rahoista, rahoitusvaroista ja saamisista. (KPL 4:4 §.)

Hankintamenot muodostuvat kuluista, jotka aiheutuvat hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta (KPL 4:5 §). Ostettaessa uutta hyödykettä, hankintamenoksi muodostuu arvonlisäveroton ostohinta, josta on vähennetty arvonlisäverottomat rahdit ja asennuskulut sekä saadut alennukset. Kirjanpitovelvollisen itse valmistaman hyödykkeen hankintamenoon sisällytetään alihankinnat, toimituskulut, raaka-aineet ja valmistukseen liittyvät palkat sekä niiden sosiaalikulut. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 31.)

Siirtosaamisilla ja siirtovelloilla täydennetään laadittua kirjanpitoa suoriteperusteiseksi (Rekola-Nieminen 2004, 32). Siirtosaamiset ovat tilikaudella tai aikaisemmalla tilikaudella suoritettut maksut tulevina tilikausina realisoituvista menoista ja tilikauteen kohdistuvat tulot, joista ei vielä ole saatu maksua. Siirtovelkoja ovat tilikaudella tai aikaisemmalla tilikaudella saadut tulot tulevina tilikausina toteutuvasta suorituksesta ja tilikaudelle kuuluvat menot ja menetykset, joita ei ole maksettu. Ennakkomaksut, myyntisaamiset, ostovelat eivätkä pakolliset varaukset ole siirtosaamisia tai -velkoja. (KPL 4:6 §.)

Pitkäaikaiset saamiset ja velat ovat sellaisia eriä, jotka eräänntyvät yli vuoden kuluttua (KPL 4:7 §). Alle vuoden päästä eräänntyvät velat ja saamiset ovat lyhytaikaisia. Täten esimerkiksi pitkäaikaisesta velasta seuraavana vuonna maksettavat lyhennykset siirretään lyhytaikaisiin velkoihin. (Rekola-Nieminen 2004, 33.)

#### 4.2 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetietona on esitettävä tilinpäätöksen laadintaperiaatteet, jotta tilinpäätöstä tarkasteleva ulkopuolinen tietää, miten ja mistä luvut on saatu. Liitetiedot lisäävät myös tilinpäätösinformaation luotettavuutta ja hyödyllisyyttä. (KHT-Media 2012, 86.)

Liitetietona on ilmoitettava arvostusmenetelmät ja -periaatteet sekä jaksotusmenetelmät ja -periaatteet, joita on noudatettu tilinpäätöstä laadittaessa (KPA 2:2.1 §). Nämä menetelmät ja -periaatteet voidaan esittää pysyvistä vastaavista, vaihto-omaisuudesta, rahoitusvälineistä, tuotoista, pitkävaikutteisista ja tuotekehitykseen liittyvistä menoista sekä eläkkeiden ja laskennallisten verojen kirjaamisesta (KHT-Media 2012, 86–94).

Jos taseen tai tuloslaskelman esittämistapaa on muutettu, on muutoksen perustelut ja sen vaikutukset kerrottava liitetietona (KPA 2:2.1 §). Tällainen esittämistavan muutos voisi olla esimerkiksi rakennuksessa olevan ilmastointilaitteen kirjaaminen. Edellisellä tilikaudella laite on kirjattu koneisiin ja kalustoon, mutta seuraavalla kaudella rakennuksiin ja rakennelmiin, koska ilmastointilaitteen mielletään olevan kiinteä osa rakennusta, johon se on asennettu. Sen sijaan aikaisempien tilikausien olennaisten virheiden oikaisut tulee kohdistaa oman pääoman erään edellisten tilikausien voitto/tappio (KILA 2005). Tällaisista aikaisempiin tilikausiin kohdistuvista oikaisuksista sekä tuotoista,

kuluista että virheistä tulee esittää liitetieto, jos ne ovat määrältään olennaisia (KPA 2:2.1 §).

Liitetietona on annettava selvitys päätetyn ja välittömästi edeltävän tilikauden tietojen ollessa vertailukelvottomia keskenään (KPA 2:2.1§). Tietojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat esimerkiksi eripituiset tilikaudet tai merkittävä muutos liiketoiminnassa. Merkittäviä muutoksia liiketoiminnassa voivat olla jonkin toiminnon ulkoistaminen, myyminen tai lakkauttaminen. (KHT-Media 2012, 97.)

Tiedon ollessa olennainen on yksittäiseen tase-erään sisältyvät useat tase-erät esitettävä liitetietona (KPA 2:2.1 §). KHT-Median vuoden 2012 osakeyhtiön tilinpäätösmallissa sivulla 98 annetaan tällaisesta tilanteesta esimerkiksi fuusiotappio, joka on kirjattu aineettomien hyödykkeiden liikearvoon. Tappiosta 100 000 euroa jakautuu kahteen aineettomien hyödykkeiden tase-erään: 50 000 euroa aineettomiin oikeuksiin ja toinen 50 000 euroa kehittämismenoihin.

Jollei ulkomaalaisena valuuttana olleita saamisia, velkoja ja muita sitoumuksia ole muunnettu tilinpäätöspäivän kurssin mukaisesti, on liitetietona annettava peruste kursista poikkeamiselle (KPA 2:2.1 §), esimerkiksi jos saamiset ja velat on sidottu johonkin tiettyyn sopimukseen (KHT-Media 2012, 99).

### 4.3 Toimintakertomus

Kirjanpitovelvollisen on sisällytettävä tilinpäätökseensä toimintakertomus, jos sen tilikaudella tai sitä välittömästi edeltävällä tilikaudella on täytynyt vähintään kaksi näistä rajoista: taseen loppusumma 3 650 000 euroa, liikevaihto tai muu vastaava tuotto 7 300 000 euroa tai yrityksen palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä. Toimintakertomus on liitettävä tilinpäätökseen myös silloin, kun kirjanpitovelvollisen liikkeelle laskelmat arvopaperit ovat julkisen kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion laillisessa arvopaperipörssissä. (KPL 3:1 §.) Hyvän kirjanpito-tavan mukaisesti on katsottu, että kirjanpitovelvollinen esittää toimintakertomukseensa myös samat tiedot konsernista, vaikkei laki sitä nimenomaan vaadi (KILA 2006).

Kirjanpitolautakunta on antanut yleisohjeen toimintakertomuksen laatimisesta (2006). Ohjeessa on otettu huomioon sekä kirjanpitolain että yhtiömuotokohtaiset vaatimukset toimintakertomuksen sisällöstä. Sisällön esittämistapa voi vaihdella yrityksen olosuh-

teittain ja toimialoittain. Yhtiömuotokohtaisista vaatimuksista käsitellään tässä opin-  
näytetyössä vain osakeyhtiölain määräykset, koska case-yrityksen yhtiömuoto on osa-  
keyhtiö.

#### 4.3.1 Kirjanpitolain vaatimukset

Toimintakertomuksen on sisällettävä olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättä-  
misen jälkeen. Olennaisia tapahtumia voi olla esimerkiksi jonkin yhtiön toiminnon  
myyminen tai lopettaminen. Tilikauden aikana tehdyt ja päätetyt suuret investoinnit  
tulee mainita toimintakertomuksessa sekä muut suuret tapahtumat tilikaudella, jotka  
vaikuttavat tilinpäätöstietoihin. (KILA 2006.)

Kirjanpitovelvollisen toiminnan kehityssuunnat ja niiden arviointiin vaikuttavat tekijät  
kuuluu kuvata toimintakertomuksessa. Päättäneen tilikauden tuloksen vertautuvuus  
aikaisempien tilikausien tulosten kehityssuuntaan, tilikauden tuloksen yhdenmukai-  
suus aikaisempiin julkaistuihin odotuksiin ja niiden mahdollisten poikkeamien arvi-  
ointi kuuluu kehityssuuntien kuvaukseen. Kuvattava olisi poikkeukselliset ja tulevai-  
suudessa epätodennäköiset seikat sekä uudet vielä vaikuttamattomat seikat ja niiden  
molempien vaikutukset tilikauden tulokseen. Toimintakertomuksen tulisi kuvata myös  
päättetyt strategia- ja suunnitelmamuutokset, jotka perustuvat tilikauden tulokseen.  
Kehityssuuntien kuvauksessa keskeisiä asioita ovat esimerkiksi kehittämistyöt ja in-  
vestoinnit, kurssivaihtelut ja kansantalouden vallitsevat suhdanteet, poikkeukselliset  
erät sekä liiketoimintayksiköiden uudelleenjärjestelyt, lopettamiset, uudet strategiset  
liittoumat, fuusiot ja hankinnat. (KILA 2006.)

Todennäköisen tulevan kehityksen arviointi kuuluu toimintakertomukseen. Sen voi  
esittää vapaamuotoisesti sekä sanallisesti että numeraalisesti, mutta numeraalisten lu-  
kujen on oltava vertailtavissa aikaisemmin annettuihin taloudellisiin tietoihin. Arvioi-  
den esittäminen numeroin ei ole pakollista. Asianmukaista varovaisuutta ja huolelli-  
suutta tulee noudattaa, vaikka arvioiden esittäminen on vapaamuotoista. Arvioihin liit-  
tyvät merkittävimmät epävarmuustekijät ja niiden lähtökohtana olevat perusteet tulee  
esittää arvioiden yhteydessä. (KILA 2006.)

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan laajuudesta on laadittava selvitys toimintakerto-  
mukseen. Niitä ei kuitenkaan ole tarpeellista erotella toisistaan. Tutkimus- ja kehittä-  
mismenojen määrän on tultava ilmi sekä niiden suhteellinen osuus liiketoiminnan ko-

konaismenoista. Selvitys tulee tehdä päättyneestä sekä kahdesta sitä edeltävästä tilikaudesta kehityssuunnan kuvaamiseksi. Myös olennaiset muutokset täytyy ilmoittaa sekä tärkeimmät kehitys- ja tutkimusprojektit ja niiden vaikutukset toimintaan ja tulevan kehityksen odotuksiin. (KILA 2006.)

Toimintakertomukseen on sisällytettävä arvio merkittävimmistä riskeistä, epävarmuustekijöistä ja muista sekoista, jotka vaikuttavat toiminnan kehitykseen. Pienen kirjanpitovelvollisen ei tarvitse laatia tätä arviota. Yleisimmät kirjanpitovelvollisen toimintaan vaikuttavat riskit ovat strategiset riskit, rahoitus- ja vahinkoriskit sekä operatiiviset riskit. Esimerkiksi muutokset asiakkaiden mieltymyksissä ja markkinoiden kilpailutilanne ovat strategisia riskejä. Rahoitusriskejä voivat olla kassavirta- ja hintariskit ja vahinkoriskinä voidaan ilmoittaa, miltä osin kirjanpitovelvollisen toiminta on vakuutettu vahinkojen varalta. Operatiivisia riskejä ovat esimerkiksi toimitusketjujen häiriöt, riippuvuus henkilöstön osaamisesta ja kysynnän epätavalliset suhdannevaihtelut. (KILA 2006.)

Kirjanpitovelvollisen on arvioitava tulostansa ja taloudellista asemaansa toimintakertomuksessa ja kuvattava tilikauden tuloksen ja taloudellisen aseman muodostumiseen vaikuttaneita tapahtumia ja olosuhteita. Näiden seikkojen ja kehityssuuntien kuvaamisen apuna kirjanpitovelvollinen voi esittää toimintakertomuksessa liiketoimintaa, taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavia tunnuslukuja päättyneeltä tilikaudelta sekä kahdelta sitä edeltäneeltä tilikaudelta. Liikevaihdon määrällä kuvataan toiminnan laajuutta. Toiminnan kannattavuutta voidaan kuvata liikevoitolla -tai tappiolla taikka yli- tai alijäämällä ja sen prosentuaalisella osuudella liikevaihdosta sekä omanpääoman tuottoprosentilla. Vakavaraisuuden kuvaamisen tunnusluku on omavaraisuusaste. (KILA 2006.)

Liikevoitto%	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Oman pääoman tuotto%	$\frac{\text{Voitto tai tappio ennen satunnaisia eriä} - \text{Verot}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Omavaraisuusaste	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}} \times 100$

Kuva 1. Liiketoimintaa, taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavien tunnuslukujen kaavat (KILA 2006)

Edellä kuvassa 1 on esitetty yleisimmät yrityksen tulosta ja taloudellista asemaa kuvaavien tunnuslukujen kaavat. Muita tunnuslukuja, joita kirjanpitovelvollinen voi toiminnastaan esittää ovat tunnusluvut henkilöstöstä ja ympäristöstä. Henkilöstöön liittyviä pakollisia tunnuslukuja ovat henkilöstön lukumäärä keskimäärin sekä palkkojen ja palkkioiden summa tilikaudella. Vaihtoehtoiset luvut liittyvät palkitsemiseen, henkilöstön rakenteeseen ja organisaatiossa tapahtuneisiin muutoksiin, henkilöstöjohtamiseen, työhyvinvointiin, henkilöstön ja osaamisen kehittämiseen, tasa-arvoon sekä työterveyteen ja turvallisuuteen. Henkilöstöksi luetaan ne, jotka ovat olleet työsuhteessa kirjanpitovelvolliseen. (KILA 2006.) Koska ympäristökysymykset eivät olennaisesti liity opinnäytetyön case-yrityksen taloudelliseen asemaan tai tulokseen tai liiketoiminnan kehitykseen, niitä ei määritellä tai selosteta tässä työssä.

Toimintakertomukseen on mahdollista kaikkien edellä mainittujen seikkojen lisäksi sisällyttää lisäselvityksiä sekä mahdollisia täydentäviä tietoja. Useimmiten tarpeelliset lisätiedot on mahdollista esittää liitetiedoissa, joten tämä kohta toimintakertomusta jää monella kirjanpitovelvollisella suppeaksi tai sitä ei sisällytetä toimintakertomukseen laisinkaan. (KILA 2006.)

#### 4.3.2 Osakeyhtiölain vaatimukset

Osakeyhtiölaissa (624/2006) on annettu osakeyhtiöiden toimintakertomuksiin liittyen lisävaatimuksia kirjanpitolain vaatimusten lisäksi. Pieni kirjanpitovelvollinen, eli kirjanpitovelvollinen, jonka liikevaihto on alle 7 300 000 euroa, taseen loppusumma korkeintaan 3 650 000 euroa ja jonka palveluksessa on alle 50 henkilöä keskimäärin, voi

ilmoittaa samaiset asiat tilinpäätöksen liitetiedoissa. Tämä valintaoikeus ei koske muita kirjanpitovelvollisia. (KILA 2006.)

Osakeyhtiön toimintakertomuksen on sisällettävä hallituksen esitys yhtiön voittoa koskevista toimenpiteistä ja muun vapaan pääoman jakamisesta (OYL 8:5.2 §). Yhtiön kutakin osakelajia koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset sekä osakkeiden määrä osakelajeittain on tultava ilmi. Pääomalainojen pääasialliset lainaehdot ja lainoille kertynyt kirjaamatta oleva korkokulu tulee esittää toimintakertomuksessa. (OYL 8:5.3 §.) Osakeyhtiön toimintakertomuksessa on mainittava yhtiön ulkomaisten sivuliikkeet (OYL 8:5.4 §).

Jos lähipiiriin kuuluville annettujen rahalainojen, vastuiden ja vastuusitoumusten yhteismäärä ylittää viisi prosenttia omasta pääomasta tai 20 000 euroa, toimintakertomuksessa on oltava niistä tieto. Yhtiö ja toinen henkilö kuuluvat toistensa lähipiiriin, jos toisella on vaikutusvaltaa toisen talouteen ja liiketoimintaa koskevaan päätöksentekoon tai mahdollisuus määrätä toista. (OYL 8:6 §.)

Yhtiön rakenne- ja rahoitusjärjestelyiden muutokset ja tehdyt päätökset on sisällytettävä osakeyhtiön toimintakertomukseen. Jos yhtiöstä on tilikauden aikana tullut emoyhtiö, se on jakautunut taikka sulautunut tai jakautunut jostakin muusta yhtiöstä, on siitä oltava selostus toimintakertomuksessa. Mainittava on maksullista ja maksutonta osakeantia koskeneen päätöksen pääasiallinen sisältö, kuten annettujen osakkeiden määrä tai se, ovatko ne olleet uusia vai vanhoja osakkeita ja kenellä on oikeus saada tai merkitä osakkeita. Myös annettuihin optio-oikeuksiin tai muihin osakkeisiin oikeuttaviin erityisoikeuksiin liittyvät tiedot tulee mainita, aiemmin annetuista pääasialliset ehdot ja uusista antamis päätöksen pääasiallinen sisältö. Toimintakertomuksessa on kerrottava osakeantiin, optio-oikeuksiin ja muihin osakkeiden erityisoikeuksiin liittyvät hallituksen voimassa olevat valtuudet. (OYL 8:7 §.)

Toimintakertomuksessa on oltava yhtiön omista osakkeista osakelajikohtaisia tietoja. Yhtiön ja sen tytäryhteisöjen osakkeiden kokonaismäärä sekä suhteellinen osuus kaikista osakkeista ja niiden tuottamista äänistä on sisällytettävä toimintakertomukseen. Kerrottava on myös yhtiölle tulleista ja pantiksi otetuista omista ja emoyhtiön osakkeista, niiden mitätöimisestä ja luovuttamisesta, miten ne on yhtiölle luovutettu tai saapuneet, paljonko niitä on ollut ja niiden suhteellinen osuus kaikista osakkeista ja niistä maksetun vastikkeen suuruus. (OYL 8:8 §.)

Kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta osakeyhtiön on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus toimintakertomuksesta sekä tilinpäätöksestä, johon liitetään myös tilintarkastuskertomuksen ja konsernitilintarkastuskertomuksen jäljennökset sekä toimitusjohtajan tai hallituksen jäsenen laatima kirjallinen ilmoitus tilinpäätöksen vahvistamisen ajankohdasta ja yhtiökokouksen tekemästä päätöksestä yhtiön voitosta. (OYL 8:10 §.)

#### 4.4 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tarkoitus on kuvata yhtiön toiminnan tulosta ja sen muodostumista (KPL 3:1 §). Sen voi laatia joko kululajikohtaisena tai toimintokohtaisena. Kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa yhtiön kustannukset esitetään niiden luonteen mukaisesti, kuten raaka-aineet, palvelut, henkilöstökulut, vuokrat ja poistot. Kustannukset esitetään siis täysin niiden alkuperän mukaan. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa kustannukset jaotellaan sen yrityksen toiminnon mukaan, johon kustannukset kohdistuvat, esimerkiksi valmistuksen kustannuksiin, myynnin ja markkinoinnin kustannuksiin ja hallinnon kustannuksiin. Yhtiö voi valita esitystapojen välillä sillä perusteella, että kumpi tarjoaa luotettavampaa ja merkityksellisempää tietoa yhtiöstä. (Troberg 2007, 93.)

Kirjanpitoasetuksen 1. luvussa 1. ja 2. §:ssa on annettu sekä kululajikohtaisen että toimintokohtaisen tuloslaskelman mallit. Lisäksi on olemassa omat laskelmamallinsa aatteellisille yhtiöille ja säätiöille, kiinteistöille ja ammatinharjoittajille (KPA 1:3–5 §). Osakeyhtiön on käytettävä joko kululaji- tai toimintokohtaista tuloslaskelmakaavaa. Tässä työssä esitellään vain kululajikohtaisen tuloslaskelman kaava (kuva2), koska sitä käytetään myös case-yrityksen tuloslaskelman esittämistapana tasekirjapohjassa.



1. LIIKEVAIHTO
2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos
3. Valmistus omaan käyttöön
4. Liiketoiminnan muut tuotot
5. Materiaalit ja palvelut
a) Aineet, tarvikkeet ja tavarat
aa) Ostot tilikauden aikana
ab) Varastojen muutos
b) Ulkopuoliset palvelut
6. Henkilöstökulut
a) Palkat ja palkkiot
b) Henkilösivukulut
ba) Eläkekulut
bb) Muut henkilösivukulut
7. Poistot ja arvonalentumiset
a) Suunnitelman mukaiset poistot
b) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
c) Vaihuttuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset
8. Liiketoiminnan muut kulut
9. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
10. Rahoitustuotot ja -kulut
a) Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä
b) Tuotot osuuksista omistusyhteisyhteisöissä
c) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista
d) Muut korko- ja rahoitustuotot
e) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
f) Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista
g) Korkokulut ja muut rahoituskulut
11. VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ
12. Satunnaiset erät
a) Satunnaiset tuotot
b) Satunnaiset kulut
13. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
14. Tilinpäätössiirrot
a) Poistoeron muutos
b) Vapaaehtoisten varausten muutos
15. Tuloverot
16. Muut välittömät verot
17. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Kuva 2. Kululajikohtaisen tuloslaskelman kaava (KPA 1:1 §)

Tuloslaskelman sisältämiä eriä voidaan yhdistellä, jos se johtaa selkeämpään esitystapaan tai jos erien yhdistely ei vaikuta riittävän ja oikean kuvan antamiseen merkittävästi. Kuitenkin tulo- ja menoerät tulee esittää erikseen toisistaan vähentämättä. (KPA 1:10 §). Kaavassa arabialaisin numeroin esitettyjen erien nimiä saa muuttaa, jos ne silloin vastaavat enemmän kirjanpitovelvollisen toiminnan luonteeseen. Kun yksittäisen erän kohdalle ei merkata lukua päätetyltä tai sitä edeltävältä tilikaudelta, tulee se jättää pois tuloslaskelmasta. (KPA 1:11 §.)

#### 4.4.1 Tuloslaskelman erien määritelmät

Liikevaihto koostuu kirjanpitovelvollisen pääasiallisesta toiminnasta saaduista tuloista, joista on vähennetty arvonnlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot sekä annetut alennukset. Siihen voidaan sisällyttää myös vaihto-

omaisuudesta saadut vastikkeet, muttei pysyvien vastaavien myyntituloja. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 122.)

Valmiiden ja keskeneräisten varastojen muutokseen sisältyy sellaisen varaston muutos, joka sisältää kirjanpitovelvollisen itse valmistamia keskeneräisiä ja valmiita tuotteita. Myytäväksi ostettujen tavaroiden ja raaka-aineiden varaston muutos ei kuulu tähän erään. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 125.)

Omaan käyttöön otettujen hyödykkeiden aktivoidut hankintamenot kuuluvat Valmistus omaan käyttöön -erään. Tällöin kirjanpitovelvollinen on valmistanut itse esimerkiksi koneen, jonka on ottanut käyttöön omaan toimintaansa. Erän esittäminen ei ole pakollista, mutta liitetiedoissa tulee eritellä omaan käyttöön ottamisena kirjatut menonsiirrot. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 126.)

Liiketoiminnan muut tuotot on tuloslaskelman eränä sisällöltänsä hyvinkin laaja. Niille on ominaista, että ne eivät ole syntyneet kirjanpitovelvollisen varsinaisesta toiminnasta. Muita tuottoja voivat olla esimerkiksi pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot ja vuokratulot. Jos kirjanpitovelvollinen ei jatka alan toimintaa, jonka omaisuutta on myyty, merkataan pysyvän vastaavan hyödykkeen myyntivoitto satunnaisiin tuottoihin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 127.)

Materiaalit ja palvelut jaotellaan Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin, eli materiaaliostoihin, ja Ulkopuolisiin palveluihin, eli työsuoristusten ostoihin. Aineet, tarvikkeet ja tavarat jaetaan Ostoihin tilikauden aikana ja Varastojen muutokseen. Ostot tilikauden aikana muodostuvat vaihto-omaisuuden ostohinnasta, tuontitulleista ja muista veroista sekä materiaalien ja palvelujen ja valmiiden tuotteiden hankkimisesta aiheutuneista käsittely- ja kuljetusmenoista ynnä muista vastaavista menosta. Esimerkiksi raaka-aineiden ja myytäväksi hankittujen tavaroiden ostot merkataan Ostoihin tilikauden aikana. Varastojen muutos yhdistetään Ostoihin tilikauden aikana, jolloin saadaan todellinen tilikauden ostokulun määrä. Varaston lisäys merkataan tuloslaskelmaan negatiivisena ja vähennys positiivisena. Ulkopuolisiin palveluihin sisällytetään ulkopuolisilta ostetut työsuoritteet, esimerkiksi alihankinnat, jotka kohdistuvat kirjanpitovelvollisen myytäviin tuotteisiin tai palveluihin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 125, 129–131.)

Henkilöstökuluissa esitetään vain kirjanpitovelvollisen ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot sekä niistä johtuvat kulut, kuten sosiaaliturvamaksut, eläkekulut sekä

pakolliset ja vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut. Henkilöstön luontoisedut sisällytetään niiden luonnetta vastaavaan tuloslaskelman erään, esimerkiksi Liiketoiminnan muihin kuluihin. Henkilösivukulut, esimerkiksi sosiaaliturvamaksut ja eläkevakuutusmaksut, määräytyvät palkkamäärän perusteella. Eläkekulujen erään merkataan pakolliset ja vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut ja kirjanpitovelvollisen suorittamat eläkkeet. Muihin henkilösivukuluihin sisällytetään sosiaaliturvamaksu ja muut kirjanpitovelvollisen suorittamat henkilövakuutusmaksut. Palkan määrästä riippumattomat henkilöstökulut, esimerkiksi koulutusmenot, sisällytetään Liiketoiminnan muihin kuluihin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 131–135.)

Poistojen ja arvonalentumisten ryhmä sisältää kolme erää: Suunnitelman mukaiset poistot, Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä ja Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset. Suunnitelman mukaiset poistot ovat pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden aktivoitujen hankintamenojen vähentämistä niiden vaikutusaikana. Arvonalentumisia pysyvien vastaavien hyödykkeistä erän käyttö on poikkeuksellista. Sitä voidaan käyttää, kun hyödykkeistä ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Esimerkiksi maa-alueiden arvonalentumiset kirjataan tähän erään tai vaikkapa tulipalon aiheuttamat poikkeukselliset arvonalentumiset. Vielä harvemmin käytetään Vaihtuvien vastaavien poikkeuksellisten arvonalentumisten erää; kyseiseen erään merkataan esimerkiksi vesivahingon aiheuttamat vaihto-omaisuuden arvonalentumiset. Saamisten arvonalentumiset eivät kuulu tähän erään. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 136–141.)

Liiketoiminnan muissa kuluissa esitetään kaikki muut kirjanpitovelvollisen kulut, joille ei ole tuloslaskelmassa omaa nimikettä. Esimerkiksi hallinto- ja vuokratulot kuuluvat tähän erään. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät olennaiset erät tulee eritellä tuloslaskelman liitetiedoissa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 141–142.)

Liikevoitto ilmaisee kirjanpitovelvollisen varsinaisen toiminnan tuloksen. Sitä käytetään hyvin usein yritysten välisiin vertailuihin ja kirjanpitovelvollisen talouden tunnuslukujen laskemisessa. Liikevoitto on siis tärkeä erä analysoitaessa yritystä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 145.)

Rahoitustuottojen ja -kulujen erittely tuloslaskelmassa on muiden ryhmien erittelyjä tarkempi. Ne tulee jakaa saman yritysryhmän sisäisiin ja ulkopuolisiin, eli saman konsernin yritysten, omistusyhteisyritysten ja muiden rahoituseriin. Rahoitustuottojen ja -

kulujen ryhmään sisältyvät tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä, tuotot osuuksista omistusyhteisy yrityksissä, tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista, muut korko- ja rahoitustuotot, arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista, arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista sekä korkokulut ja muut rahoituskulut. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 141–151.)

Kirjanpitovelvollisen emo-, tytär- ja sisaryritysten osuuksista saadut tuotot kuuluvat erään Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä. Tuottoihin osuuksista omistusyhteisy yrityksissä merkataan kirjanpitovelvollisen saamat tuotot osuuksista osakkuus- ja omistusyhteisy yrityksissä. Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista - erään sisällytetään vieraan ja oman pääoman ehtoisesti sijoitettujen erien tuotot. Ne tulee eritellä saman konsernin yrityksiltä ja muilta saatuihin tuottoihin. Samalla tavalla on eriteltävä myös muut korko- ja rahoitustuotot, joihin sisällytetään lyhytaikaisista sijoituksista saadut korko- ja muut rahoitustuotot ja niiden kurssierot. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 146–148.)

Arvonalentumisissa pysyvien vastaavien sijoituksista esitetään pysyvien vastaavien sijoituksiin kohdistuvat arvonalentumiset. Osakkeisiin ja osuuksiin sekä rahoitusarvopapereihin kohdistuvat arvonalentumiset sisällytetään Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista -erään. Maksetut rahoituskulut, jotka on sisällytetty erään Korkokulut ja muut rahoituskulut, tulee esittää erikseen saman konsernin yrityksille ja muille. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 148–151.)

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisällytetään sellaiset tapahtumat, jotka poikkeavat kirjanpitovelvollisen tavanomaisesta toiminnasta ja ovat kertaluonteisia sekä määrältään olennaisia. Satunnaisia tuottoja ovat muun muassa saadut konserniavustukset ja sitä vastoin satunnaisia kuluja ovat muun muassa annetut konserniavustukset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 152–154.)

Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja -erä tulee nimetä Voitoksi (tappioksi) satunnaisten erien jälkeen, jos satunnaisiin eriin kohdistuvat tuloverot on esitetty heti satunnaisten erien jälkeen (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 154).

Tilinpäätössiirtojen ryhmään kuuluvat erät Poistoeron muutos ja Vapaaehtoisten varusten muutos. Poistoeron muutos ja suunnitelman mukainen poisto muodostavat verotuksessa vähennettävän kokonaispoiston. Poistoeron muutoksella voidaan vaikuttaa

tuloslaskelmassa esitettävään tilikauden tulokseen, mutta se ei saa olla suunnitelman mukaista poistoa suurempi. Vapaaehtoisen varauksen avulla voidaan myös vaikuttaa kirjanpitovelvollisen tilikauden verotettavan tulon määrään ja sen perusteella määräytyvään veroon. Jos varauksella ei ole edellä mainittua vaikutusta, sitä ei saa sisällyttää tilinpäätökseen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 154–157.)

Tuloverot-erän suuruus määräytyy kirjanpitovelvollisen verotettavan tulon perusteella. Muita välittömiä veroja esiintyy hyvin harvoin tilinpäätöksissä. Esimerkiksi kiinteistövero, autovero ja muut vastaavat verot tulee esittää erässä Liiketoiminnan muut kulut. Myös laskennallisten verojen muutos voidaan merkitä tuloslaskelmaan omana eränään, mutta tällöin on noudatettava erityistä varovaisuutta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 158–161.)

Tilikauden voittoa (tappiota) ei kirjata liiketapahtuman tavoin kirjanpitoon. Se merkaataan tuloslaskelmaan ja taseeseen omaan kohtaansa, eikä sitä varten tarvitse laatia erillistä kirjanpidon tositetta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 162.)

#### 4.4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Tuloslaskelman liitetietona on esitettävä liikevaihdon jakautuminen maantieteellisiin markkina-alueisiin sekä toimialoihin (KPA 2:3 §). Eli jos teollisuusyritys tuottaa metallia ja muovia, liitetiedoissa jaotellaan liikevaihdon jakautuminen niiden välillä. Jos yrityksellä on myös vientiä ulkomaille, voidaan liikevaihto jakaa maantieteellisesti esim. kotimaan, muun Euroopan, Pohjois-Amerikan ja muiden maanosien mukaisesti. (KHT-Media 2012, 103.) Jakauman voi esittää esimerkiksi taulukkona tai kaaviona.

Henkilöstöön liittyvät liitetiedot voidaan esittää tuloslaskelman liitetietojen seassa (KHT-Media 2012, 102–108). Henkilöstöstä on ilmoitettava keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana ryhmittäin eriteltynä ja henkilöstökulujen määrä, jos erä on yhdistetty tuloslaskelmassa. Hallitukseen ja vastaavien toimielinten jäsenistä ja varajäsenistä sekä toimitusjohtajasta ja hänen sijaisestaan on toimielinkohtaisesti ilmoitettava palkat ja palkkiot, myönnettyt rahalainat ja lainojen pääasialliset ehdot, heitä koskevat vakuudet ja vastuusitoumukset sekä eläkesitoumukset. (KPA 2:8 §.) Jos edellä mainitut tiedot koskevat vain yhtä henkilöä, saadaan ne jättää esittämättä (KHT-Media 2012, 107). Kyseessä olevat lähipiirilainat ja -vastuut voidaan esittää myös taseensaamisten tai annettujen vastuuiden liitetiedoissa (KHT-Media 2012, 157). Myös tilin-

tarkastajan palkkiot tulee eritellä liitetiedoissa jaoteltuna tilintarkastuksesta, muusta tilintarkastajan tehtäviin kuuluvaksi katsotusta toimeksiannosta, veroneuvonnasta sekä muista palveluista maksettuihin palkkioihin (KPA 2:7 a §).

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät on eriteltävä tuloslaskelman liitetiedoissa (KPA 2:3 §). Satunnaisia tuottoja ja kuluja ovat olennaisen suuruiset ja ainutkertaiset tapahtumat, kuten kiinteistön myyntivoitto (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 30).

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset kuuluu esittää tuloslaskelman liitetietona (KPA 2:3 §). Vaihtoehtoisesti poistojen perusteet, eli poistosuunnitelman, voi esittää tilinpäätöksen laatimiseen liittyvissä liitetiedoissa arvostusperiaatteiden kohdalla. Yksityiskohtaiset poistojen määrät tase-erittäin voi esittää taseen liitetiedoissa. (KHT-Media 2012, 108.)

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisista varauksista on laadittava tuloslaskelman liitetietoihin selvitys, jos niiden merkitys on olennainen. Lisäksi korkotuotoista ja korkokuluista sekä osuuksista muissa yrityksissä saaduista tuotoista on esitettävä yhteismäärät. (KPA 2:3 §.)

Jos tuloslaskelman kaavassa on yhdistelty eriä, koska niiden yhdistely on johtanut selkeämpään esittämistapaan tai erillisellä esittämisellä ei ole vaikutusta oikeaan ja riittävään kuvaan, tulee liitetiedoissa kyseiset yhdistelyt eritellä (KPA 2:3 §). KHT-Median vuoden 2012 Osakeyhtiön tilinpäätösmallissa eritellyt erät on esitetty liitetiedoissa samassa järjestyksessä, kuin missä ne esiintyvät tuloslaskelmassa. Opinnäytetyössä kehitetyssä tasekirjapohjassa on emoyhtiön tuloslaskelma pitkässä muodossa ja konsernin laskelmassa eriä on yhdistelty, joten liitetiedoissa on eritelty konsernin yhdistellyt erät.

Tuloverojen jakautuminen satunnaisista eristä johtuviin veroihin tulee ilmoittaa tuloslaskelman liitetiedoissa, jollei sitä ole jo varsinaisessa laskelmassa eritelty. (KPA 2:6 §). Myös arvonkorotusten mahdollisesta vaikutuksesta tuloveroihin on annettava selvitys, jollei taseeseen ole kirjattu arvonkorotuksesta laskennallista verovelkaa (KHT-Media 2012, 114).

## 4.5 Tase

Tase koostuu varoista sekä omasta ja vieraasta pääomasta. Pääomien puoli tasetta, eli vastattavaa-puoli, kertoo, miten yrityksen toiminta on rahoitettu: kuinka paljon on rahoitettu omalla pääomalla ja kuinka paljon vieraalla. Varojen puolesta tasetta, eli vastaavaa-puolesta, selviää, miten oma ja vieras pääoma on sijoitettu. Vastaavaa-puoli osoittaa, kuinka paljon rahaa on investoitu pysyviin vastaaviin, eli aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituksiin. Vaihtuviin vastaaviin sisältyy yrityksen vaihto-omaisuus, eli varasto, saamiset, rahat ja rahoitusarvopaperit. (Troberg 2007, 43–67.)

Kirjanpitoasetuksen ensimmäisen luvun 6. pykälässä on esitetty taseen kaava ja 7. pykälässä lyhennetyn taseen kaava ja ehdot sen käyttämiselle. Lyhennetyn taseen kaavaa saa käyttää, kun kirjanpitolain 3. luvun 9. pykälän ehdoista täyttyy enintään yksi: liikevaihto on 7 300 000 euroa, yrityksen palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä tai taseen loppusumma on 3 650 000 euroa. Koska opinnäytetyön kehittämiskohteena oleva tasekirjapohja tulee sellaisen yrityksen käyttöön, jonka konsernin luvut täyttävät edellä mainituista ehdoista useamman kuin yhden, käytetään pohjassa yhtiön kohdalla pitkää taseen kaavaa (kuva 3).

<b>V a s t a a v a a</b>	<b>V a s t a t t a v a a</b>
<b>A PYSYVÄT VASTAAVAT</b>	<b>A OMA PÄÄOMA</b>
<b>I Aineettomat hyödykkeet</b>	<b>I Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma</b>
1. Kehittämismenot	<b>II Ylikurssirahasto</b>
2. Aineettomat oikeudet	<b>III Arvonkorotusrahasto</b>
3. Liikearvo	<b>IV Käyvän arvon rahasto</b>
4. Muut pitkävaikutteiset menot	<b>V Muut rahastot</b>
5. Ennakkomaksut	1. Vararahasto
<b>II Aineelliset hyödykkeet</b>	2. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot
1. Maa- ja vesialueet	3. Muut rahastot
2. Rakennukset ja rakennelmat	<b>V Edellisten tilikausien voitto (tappio)</b>
3. Koneet ja kalusto	<b>VI Tilikauden voitto (tappio)</b>
4. Muut aineelliset hyödykkeet	<b>B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ</b>
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1. Poistoero
<b>III Sijoitukset</b>	2. Vapaaehtoiset varaukset
1. Osuudet saman konsernin yrityksissä	<b>C PAKOLLISET VARAUKSET</b>
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä	1. Eläkevaraukset
3. Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	2. Verovaraukset
4. Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	3. Muut pakolliset varaukset
5. Muut osakkeet ja osuudet	<b>D VIERAS PÄÄOMA</b>
6. Muut saamiset	1. Joukkovelkakirjalainat
<b>B VAIHTUVAT VASTAAVAT</b>	2. Vaihtovelkakirjalainat
<b>I Vaihto-omaisuus</b>	3. Lainat rahoituslaitoksilta
1. Aineet ja tarvikkeet	4. Eläkelainat
2. Keskeneräiset tuotteet	5. Saadut ennakot
3. Valmiit tuotteet/tavarat	6. Ostovelat
4. Muu vaihto-omaisuus	7. Rahoitusvekselit
5. Ennakkomaksut	8. Velat saman konsernin yrityksille
<b>II Saamiset</b>	9. Velat omistusyhteisyhteisöille
1. Myyntisaamiset	10. Muut velat
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä	11. Siirtovelat
3. Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	
4. Lainasaamiset	
5. Muut saamiset	
6. Maksamattomat osakkeet/osuudet	
7. Siirtosaamiset	
<b>III Rahoitusarvopaperit</b>	
1. Osuudet saman konsernin yrityksissä	
2. Muut osakkeet ja osuudet	
3. Muut arvopaperit	
<b>IV Rahat ja pankkisaamiset</b>	

Kuva 3. Taseen kaava (KPA 1:6 §)

Saamisten ja vieraan pääoman erät tulee eritellä pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin. Aineellisissa hyödykkeissä olevien maa- ja vesialueiden sekä rakennuksien ja rakennelmien poistamaton hankintameno tulee esittää omistusoikeudellisina ja vuokraoikeudellisina. (KPA 1:6 §.)

Taseen kaavaan arabialaisin numeroin merkatut erät ja niiden alakohdat saa yhdistää. Ainoastaan omat osakkeet ja osuudet sekä osuudet saman konsernin yrityksissä tulee esittää omina erinään. Yhdistelyssä tulee ottaa huomioon, ettei se vaikuta oikean ja



riittävän kuvaan antamiseen tai että se johtaa selkeämpään esittämistapaan. (KPA 1:10 §.) Jos arabialaisin numeroin merkatut erät eivät vastaa kirjanpitovelvollisen toiminnan luonnetta, niitä saa muuttaa sopivammiksi. Erät, joiden kohdalle ei merkata lukua päättäneeltä tai sitä edeltäneeltä tilikaudelta, kuuluu jättää pois taseesta. (KPA 1:11 §.)

#### 4.5.1 Taseen vastaavaa-puolen erien määritelmät

Taseen vastaavaa-puolen erät esitetään pysyvinä ja vaihtuvina vastaavina niiden käytötarkoituksen mukaisesti. Pysyvät vastaavat ovat tarkoitukseltaan sellaisia, että ne tuottavat jatkuvasti tuloa useana tilikautena ja vaihtuvat vastaavat vain yhtenä tilikautena. Pysyvät vastaavat jakautuvat kolmeen ryhmään: Aineettomat hyödykkeet, Aineelliset hyödykkeet ja Sijoitukset. Vaihtuvat vastaavat jakautuvat Vaihtomaisuuteen, Saamisiin, Rahoitusarvopapereihin ja Rahoihin ja pankkisaamisiin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 40, 66.)

Aineettomien hyödykkeiden alaryhmiä ovat Kehittämismenot, Aineettomat oikeudet, Liikearvo, Muut pitkävaikutteiset menot ja Ennakkomaksut. Kehittämismenot ovat nimensä mukaisesti kehittämistoiminnasta välittömästi aiheutuneita menoja, esimerkiksi prototyypin suunnittelukustannuksia tai uuden prosessin testaamisesta aiheutuneita kustannuksia. Aineettomiin oikeuksiin luetaan yrityksen hankkimat lisenssit, toimiluvat, tavaramerkit, patentit ja muut vastaavat oikeudet. Liikearvo muodostuu varojen ja velkojen välisestä erotuksesta. Siihen sisältyviä liiketapahtumia voivat olla toisen yrityksen liiketoiminnan osto sekä kirjanpitovelvollisen omistaman yrityksen sulauttaminen tai purkaminen. Muita pitkävaikutteisia menoja ovat sellaiset menot, joita ei voi laskea kehittämismenoihin, aineettomiin oikeuksiin tai liikearvoon. Ennakkomaksut eivät ole muiden erien tavoin hyödykkeitä, vaan ennemminkin rahoitussellisia saamisia. Ennakkomaksut maksetaan ennen aineettoman hyödykkeen vastaanottoa, jonka jälkeen ennakkomaksu siirretään joko kyseisen aineettoman hyödykkeen tase-erään tai kuluksi tuloslaskelmaan. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 42–52.)

Aineellisiin hyödykkeisiin kuuluvat Maa- ja vesialueet, Rakennukset ja rakennelmat, Koneet ja kalusto, Muut aineelliset hyödykkeet ja Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Maa- ja vesialueisiin sisältyy kirjanpitovelvollisen omistamat tontit, vesialueet, koskitilat ja vesijätöt sekä muut vastaavat hyödykkeet. Niistä ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja, vaan hankintamenoa vähennetään tarvittaessa arvonalennuksilla. Rakennuksiin ja rakennelmiin sisällytetään kaikki kirjanpitovelvollisen ra-

kennukset ja rakennelmat, kuten varasto- ja toimistorakennukset. Niistä tehdään suunnitelman mukaisia poistoja joko 4 tai 7 prosenttia vuodessa, riippuen rakennuksen luonteesta. Esimerkiksi varastorakennuksesta tehdään 7 prosentin poisto ja toimistorakennuksesta 4 prosentin. Rakennelmia ovat esimerkiksi polttoainesäiliöt. Sekä Maa- ja vesialueet että Rakennukset ja rakennelmat tulee taseessa jakaa omistettuihin ja vuokraoikeudellisiin. Koneet ja kalusto -erä sisältää kirjanpitovelvollisen koneet, kaluston ja laitteet, joita se käyttää tuotannollisessa toiminnassa, hallinnossa ja kaupankäynnissä. Muita aineellisia hyödykkeitä ovat arvo- ja taide-esineet, luonnonvarat (esimerkiksi kivilouhokset) ja kasvatettavat varat (esimerkiksi lypsykarja). Ennakkomaksuja ja keskeneräisiä hankintoja ovat aineellisista hyödykkeistä maksetut ennakkomaksut ja keskeneräiset investoinnit, sekä ulkopuoliselta ostetut että omavalmisteiset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 52–60.)

Sijoitukset-ryhmään luetaan useampana kuin yhtenä tilikautena tuloa tuottavat osakkeet, osuudet ja saamiset, jotka kirjanpitovelvollinen omistaa pitkäaikaisesti. Ryhmä sisältää erät Osuudet saman konsernin yrityksissä, Saamiset saman konsernin yrityksissä, Osuudet omistusyhteisyhteisöissä, Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä, Muut osakkeet ja osuudet ja Muut saamiset. Saman konsernin yrityksiä ovat kirjanpitovelvollisen emoyritys, tytäryritykset ja emon tytäryritykset, eli kirjanpitovelvollisen sisaryritykset. Omistusyhteisyhteisöjä ovat kirjanpitovelvollisen osakkuusyhteisöt ja omistusyhteisyhteisöt. Muihin osakkeisiin ja osuuksiin ja muihin saamisiin sisällytetään saman konsernin yrityksiin, osakkuusyhteisöihin tai omistusyhteisyhteisöihin kuuluttomiin yrityksiin liittyvät osakkeet, osuustodistukset ja yhtiöosuudet sekä saamiset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 61–65.)

Vaihto-omaisuuden alaryhmiä ovat Aineet ja tarvikkeet, Keskeneräiset tuotteet, Valmiit tuotteet/tavarat, Muu vaihto-omaisuus ja Ennakkomaksut. Aineet ja tarvikkeet -erä sisältää tavaroiden valmistamista tai palvelujen tuottamista varten hankitut apu- ja tarveaineet, raaka-aineet sekä pakkaustavarat. Kyseiset tavarat tai palvelut voivat olla myytäväksi sekä yrityksen omaan käyttöön tarkoitettuja. Keskeneräisiin tuotteisiin sisällytetään hyödykkeet, joita ei luovuteta ennen jalostusprosessin päättymistä. Luovutusvalmiit hyödykkeet sisällytetään erään Valmiit tuotteet/tavarat. Myytäväksi tarkoitettut tontit ja muut kiinteistöt sekä arvopaperikauppiiaan arvopaperivarasto sisällytetään Muu vaihto-omaisuus -erään. Ennakkomaksut-erä on taloudelliselta luonteeltaan

saaminen ja siihen merkataan vaihto-omaisuudesta maksetut ennakot. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 66–71.)

Saamisten ryhmä tulee jakaa pitkä- ja lyhytaikaisiin saamisiin, joista molemmat jaetaan seitsemään alaerään: Myyntisaamiset, Saamiset saman konsernin yrityksiltä, Saamiset omistusyhteisyrittäjäryityksiltä, Lainasaamiset, Muut saamiset, Maksamattomat osakkeet/osuudet ja Siirtosaamiset. Saaminen on pitkäaikainen, jos sen maksuaika on yli vuoden. Myyntisaamisiin merkataan kirjanpitovelvollisen varsinaiseen toimintaan liittyvät myynnit, joista ei vielä ole saatu suoritusta. Tällöin tavara tai palvelu on myyty niin, että asiakkaalle on lähetetty lasku. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 71–74.)

Saamiset saman konsernin yrityksiltä -erään sisällytetään kaikki Saamiset-ryhmän saamiset emoyritykseltä, tytäryrityksiltä ja sisaryrityksiltä niiden luonteesta riippumatta, eli myös laina- ja siirtosaamiset, vaikka niille on omat erilliseränsä. Erä Saamiset omistusyhteisyrittäjäryityksiltä on samankaltainen, mutta siihen sisällytetään kaikki saamiset osakkuus- ja omistusyhteisyrittäjäryityksiltä. Nämä erät on suositeltavaa eritellä liitetiedoissa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 74–76.) On enemmän oikean ja riittävän kuvan mukaista, että saamiset emoyritykseltä esitetään saamisissa saman konsernin yrityksiltä, koska saamiset ovat luonteeltaan lähempänä saamia tyttäreltä kuin täysin ulkopuoliselta (KILA 1999a).

Esimerkiksi kassavarojen sijoittamisesta muualle kuin rahamarkkinainstrumentteihin syntyneet saamiset kuuluvat erään Lainasaamiset. Erään merkattavat saamiset liittyvät olennaisesta lainaustoimintaan ja kirjanpitovelvollinen saa niistä korkotuloja. Lainasaamisten erään sisältyvät olennaiset erät on oikean ja riittävän kuvan nimissä eriteltävä liitetiedoissa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 76–77.)

Muiden saamisten erään merkataan sellaiset saamiset, jotka eivät kuulu mihinkään muuhun saamisten ryhmään. Erän sisältäessä poikkeuksellisia tai merkittäviä erä se tulee eritellä joko taseessa tai liitetiedoissa. Maksamattomat osakkeet/osuudet -erä pitää sisällään tilinpäätöshetkellä maksamatta olevat, osakeyhtiön merkityt osakkeet. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 77.)

Siirtosaamiset-erään sisällytetään tilinpäätöshetkellä suoriteperusteiseksi muutetut muulla perusteella kirjatut suoritukset. Tämä koskee menoja, jotka toteutuvat tulevilla tilikausilla, mutta jotka on jo päätetyllä tai aikaisemmalla tilikaudella maksettu, eikä

niitä ole kirjattu ennakkomaksuihin. Myös tilikaudella tapahtuneeseen suoritteeseen liittyvät tulot, joista saadaan maksu vasta tulevilla tilikausilla, merkataan siirtosaamiin, jos kyseessä ei ole myyntisaaminen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 78–79.)

Laskennallisten verosaamisten erää ei näy kirjanpitoasetuksen mukaisessa tasekaavassa (kuva 2), koska sen esittämisessä omana eränään noudatetaan erityistä varovaisuutta. Erään voi sisältyä veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen jakso-tuseroja sekä tappio, joka on vahvistettu verotuksessa tai myöhemmän tilikauden verotuksessa hyväksyttävä kirjanpidossa vähennetty erä. Laskennalliset verosaamiset tulee esittää pitkäaikaisissa saamisissa. Jos se on yhdistetty johonkin muuhun erään, tulee laskennalliset verosaamiset eritellä liitetietoihin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 79–80.)

Rahoitusarvopaperit-erään sisältyy tarkoitukseltaan lyhytaikaisia arvopaperisijoituksia. Erä jakautuu kolmeen erään: Osuudet saman konsernin yrityksissä, Muut osakkeet ja osuudet sekä Muut arvopaperit. Osuuksiin saman konsernin yrityksissä sisällytetään osuudet kirjanpitovelvollisen tytäryrityksissä sekä emoyrityksessä ja sen tytäryrityksissä. Muita osakkeita ja osuuksia ovat osuudet ja osakkeet muissa kuin saman konsernin yrityksissä, eli osakkuus- ja omistusyhteisyrietyksissä sekä täysin ulkopuolisissa yrityksissä. Muut arvopaperit -erään merkataan sellaiset arvopaperiomistukset, jotka eivät kuulu kumpaankaan edellä mainittuun erään, esimerkiksi lyhytaikaiset joukko-velkakirjalainasijoitukset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 81–83.) Pankkitalletukset, jotka ovat nostettavissa lyhyen ajan kuluttua tai heti, ja käteinen raha kuuluvat erään Rahat ja pankkisaamiset (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 84).

#### 4.5.2 Taseen vastattavaa-puolen erien määritelmät

Vastattava-puoli jaetaan neljään ryhmään, joista ensimmäinen on Oma pääoma. Ryhmä jaetaan osakeyhtiön taseessa seuraaviin eriin: Osakepääoma, Ylikurssirahasto, Arvonkorotusrahasto, Käyvän arvon rahasto, Vararahasto, Muut rahastot, Edellisten tilikausien voitto (tappio) ja Tilikauden voitto (tappio). (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 84–85.)

Osakepääoma muodostuu yhtiön osakesarjojen yhteissummasta, eli se kertoo osakkeiden kirjanpitoarvon. Osakepääomaan saadaan merkitä vain ne osakkeet, jotka on rekisteröity kaupparekisteriin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 86.)

Omaan pääoman ryhmään kuuluu monia eri rahastoja. Ylikurssirahastoon sisällytetään esimerkiksi osakeannista ja optioiden merkinnästä saatu ylihinta ja rahastoa voidaan käyttää osakepääoman korottamiseen. Arvonkorotusrahastoon sisällytetään pysyvien vastaavien arvonkorotusten vastapuoli. Käyvän arvon rahastoon sisällytetään rahoitusvälineiden käyvän arvon muutokset. Muut rahastot -erä jakautuu kolmeen alaeraan. Vararahastoon voidaan kirjata esimerkiksi jakokelvottomia varoja. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot -erän voi kirjanpitovelvollinen nimetä itselleen sopivaksi ja määrätä yhtiöjärjestyksessä, että kyseiseen rahastoon tulee tehdä siirtoja voittovaroista. Muut rahastot -alaerä perustetaan usein tiettyä käyttötarkoitusta varten, esimerkiksi silloin kun vapaaehtoisen varauksen tekeminen ei ole mahdollista ja varat halutaan käyttää vaikkapa avustuksiin. Käyttötarkoitus tulee selostaa liitetiedoissa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 87–91.)

Edellisten tilikausien voitto (tappio) -erä voidaan nimetä myös Voittovaroiksi tai Ylijäämäksi. Se muodostuu aikaisempien tilikausien tuloksista sekä muun muassa jaetuista osingoista. Tilikauden voitto (tappio) -erä on niin sanottu vastakirjaus tuloslaskelmassa sijaitsevalle samannimiselle erälle. Sen kirjaamisessa ei ole kyse liiketapahtuman kirjaamisesta kirjanpitoon, joten sen kirjaamisesta taseeseen ja tuloslaskelmaan ei laadita tositetta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 93.)

Tilinpäätössiirtojen kertymä on toinen vastattavaa-puolen ryhmä. Se jaetaan eriin Poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset. Poistoero-erään kirjataan suunnitelman mukaiset poistot ylittävä poisto, mutta kirjauksen saa tehdä vain, jos se vaikuttaa kirjanpitovelvollisen verotettavan tulon ja sen perusteella määräytyvän veron määrään. Vapaaehtoiset varaukset muodostuvat esimerkiksi investointia varten tehdystä varauksesta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 95–96.)

Kolmas vastattavaa-puolen ryhmä on Pakolliset varaukset, joka sisältää erät Eläkevaraukset, Verovaraukset ja Muut pakolliset varaukset. Ryhmään sisällytetään menot ja menetykset, joiden toteutuminen on tilinpäätöshetkellä ollut todennäköinen tai varma, jotka perustuvat kirjanpitovelvollisen sitoumukseen sivullista kohtaan tai lakiin, joita vastaava tulo on epätodennäköinen ja epävarma ja jotka kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen. Eläkevaraukset-erään sisällytetään vastaisia eläkemenoja, jotka kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen ja joiden määrä tai toteutumisajankohta ei ole tiedossa. Verovarauksiin kirjataan todennäköiset jälkiverot, jot-

ka perustuvat esimerkiksi verotarkastukseen. Muut pakolliset varaukset -erään merkataan kaikki muut pakolliset varaukset, jotka eivät kuulu Eläke- tai Verovarauksiin. Tällainen varaus voi olla esimerkiksi takuuvaraus. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 97–101.)

Neljäs vastattavaa-puolen ryhmä on Vieras pääoma, joka on jaettava pitkä- ja lyhytaikaiseen. Pitkäaikaisuus tarkoittaa, että velka tai sen osa erääntyy maksettavaksi yli yhden vuoden kuluttua ja kun maksuaika on alle vuoden, kyse on lyhytaikaisuudesta. Molemmat on jaettava 11 alaeen: Joukkovelkakirjalainat, Vaihtovelkakirjalainat, Lainat rahoituslaitoksilta, Eläkelainat, Saadut ennakot, Ostovelat, Rahoitusvekselit, Velat saman konsernin yrityksille, Velat omistusyhteyksyrityksille, Muut velat ja Siirtovelat. Lisäksi molemmissa on esitettävä OYL 12 luvun 1–2 pykälän mukainen erä Pääomalaina ja pitkäaikaisissa veloissa on mahdollista esittää Laskennalliset verovelat -erä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 102–104.)

Pääomalaina-erä muistuttaa ehdoiltaan omaa pääomaa, koska siitä maksetaan korkoa tai vastaavaa vastiketta. Kirjanpitovelvollisen liikkeeseenlaskemat jälkimarkkinakelpoiset velkakirjalainat merkataan Joukkovelkakirjalainat-erään. Vaihtovelkakirjalainat-erään merkitään lainat, joiden lainaehdoissa annetaan lainanantajalle mahdollisuus vaihtaa ne kokonaan tai osittain velallisen yhtiön osakkeisiin. Lainat vakuutus-, eläke- ja rahalaitoksilta merkitään erään Lainat rahoituslaitoksilta. Eläkevarojen takaisinlainauksessa syntyneet velat sisällytetään Eläkelainat-erään. Saadut ennakot -erään voidaan kirjata esimerkiksi myyntiehtojen mukaiset ennakkomaksut asiakastilauksista, jotka ovat vielä keskeneräisiä. Ostovelkoihin sisällytetään esimerkiksi raaka-aine hankinnoista syntyneet velat eli ostot, joista tavarantoimittaja on lähettänyt laskun. Vieraan pääoman rahoitukseen liittyvät ja kirjanpitovelvollisen diskonttaamat rahoitusvälineet kuuluvat erään Rahoitusvekselit. Velat saman konsernin yrityksille -erä sisältää velat kirjanpitovelvollisen emoyritykselle, tytäryrityksille ja sisaryrityksille. Velat osakkuus- ja omistusyhteyksyrityksille sisällytetään erään Velat omistusyhteyksyrityksille. Muut velat -erään sisällytetään sellaiset velat, joita ei voi sisällyttää muihin tasekaavan eriin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 104–114.)

Siirtovelkoihin sisällytetään tilinpäätöshetkellä suoriteperusteisiksi muutetut muulla tavalla suoritettut erät. Tämä tarkoittaa tuloja, joiden suoritteet toteutuvat tulevilla tilikausilla, mutta joista on jo päätetyllä tai aikaisemmalla tilikaudella saatu maksu, eikä

niitä ole kirjattu ennakkomaksuihin. Myös tilikaudella tapahtuneeseen suoritteeseen liittyvät menot, jotka maksetaan vasta tulevilla tilikausilla, merkataan siirtovelkoihin, jollei kyseessä ole ostovelka. Siirtovelkoihin sisällytetään vastaiset menot ja menetykset, joita ei kuulu merkata pakollisiin varauksiin tai vähennetä asianomaisesta taseerästä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 115–116.)

Laskennalliset verovelat merkitään taseeseen näkyviin erityistä varovaisuutta noudattaen. Erä voi sisältää veronalaisten kulujen ja vähennyskelpoisten menojen jakso- tuseroja sekä verotuksellisten arvojen ja kirjanpitoarvojen välisiä väliaikaisia eroja. Konsernitilinpäätöksessä laskennalliset verovelat ovat tavallisia ja ne muodostuvat vapaaehtoisista varauksista, tilinpäätössiirroista ja poistoeroista. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 117–118.)

#### 4.5.3 Taseen vastaavien liitetiedot

Taseen vastaavaa -puolesta on liitetiedoissa esitettävä selvitys poistamatta olevista aktivoituista kehittämismenoista. Kirjanpitolain 5. luvun 8. pykälän 2. momentin tarkoittamista kehittämismenoista, jotka poistetaan suunnitelman mukaisesti enintään viidessä vuodessa, kuitenkin korkeintaan 20 vuodessa, on annettava erillinen selvitys. Kun kehittämismenojen tai liikearvon poisto-aika on yli 5 vuotta, tulee liitetiedoissa antaa siitä perusteltu selvitys. (KPA 2:4 §.)

Liitetiedoissa on ilmoitettava pääoma-alennukset ja kuluksi kirjaamattomat menot lainan liikkeellelaskusta. Arvonkorotusten periaatteet ja arvonkorotuksen kohteiden arvonmäärittämenetelmät tulee esittää liitetiedoissa. (KPA 2.4 §.) Arvonkorotuksia voidaan tehdä arvopapereihin, joita ei arvosteta käypään arvoon tilinpäätöshetkellä sekä maa- ja vesialueisiin (KHT-Media 2012, 119).

Koneiden ja laitteiden hankintamenojen poistamatta oleva osa on tultava ilmi liitetiedoista (KPA 2:4 §). Kyseisen luvun voi ilmoittaa samassa yhteydessä, jossa eritellään muutkin pysyvät vastaavat (KHT-Media 2012, 117). Pysyvien vastaavien taseeräkohtaisessa erittelyssä on ilmoitettava erikseen hankintamenojen ja arvonkorotusten määrä tilikauden alussa, tilikaudella tapahtuneet lisäykset, vähennykset ja siirrot erin välillä, kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden alussa, siirtojen ja vähennyksien kertyneet poistot ja arvonalentumiset, tilikauden suunnitelman mukaiset poistot sekä arvonalentumiset ja niiden palautukset (KPA 2:4 §).

Tilikaudella aktivoitujen korkomenojen määrästä ja tase-eräkohtaisesta tiedosta aktivoitujen korkomenojen poistamattomasta osasta on annettava liitetiedoissa selvitys, jos korkomenoja on sisällytetty hyödykkeen hankintamenoon. Liitetiedoissa on oltava tase-eräkohtainen tieto myös vaihto-omaisuuden aktivoitujen hankintamenojen ja jälleenhankintahintojen erotus, jos se on määrältään olennainen. Samainen tieto on esitettävä myös rahoitusarvopapereista, jotka kuuluvat johonkin muuhun tase-erään kuin vaihto-omaisuuteen. (KPA 2:4 §.)

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät on eriteltävä liitetiedoissa. Saamiset saman konsernin yrityksiltä ja saamiset omistusyhteyserityksiltä on liitetiedoissa eriteltävä myyntisaamisiin, muihin saamisiin ja siirtosaamisiin. Myös muut tase-erät on eriteltävä, jos ne on yhdistelty taseessa. Erittely saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos yhdistelyllä ei ole ollut vaikutusta oikeaan ja riittävään kuvaan. (KPA 2:4 §.) Laskennallisten verosaamisten määrä on ilmoitettava liitetiedoissa, jos niitä ei ole merkattu näkyviin taseeseen ja jos niiden määrä on olennainen (KPA 2:6 §). KHT-Median Osakeyhtiön tilinpäätösmallissa vuodelta 2012 on eritelty yhdistellyt erät liitetiedoissa, ja kyseiset erittelyt sekä muut liitetiedot on esitetty samassa järjestyksessä, kuin missä ne esiintyvät taseessa. Samaa ideaa on käytetty tässä opinnäytetyössä kehitetyssä tasekirjapohjassa.

#### 4.5.4 Taseen vastattavien liitetiedot

Taseen vastattavista on esitettävä liitetiedoissa oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset sekä siirrot erien välillä tase-eräkohtaisesti. Oikaisut oman pääoman eristä ja omien osakkeiden hankintamenojen vähennys on myös esitettävä liitetiedoissa. (KPA 2:5 §.) On hyvän kirjanpitoavan mukaista esittää osakeyhtiön taseen liitetiedoissa omasta pääomasta sidottu ja vapaa pääoman erikseen (KHT-Media 2012, 131).

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvistä vieraaseen pääomaan sisältyvistä veloista on annettava tase-eräkohtainen erittely. Eriteltävä on myös liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat sekä vaihtovelkakirjalainat ja muut lainat, jotka välillisesti oikeuttavat ehtoiseen osuuteen omasta pääomasta. (KPA 2:5 §.)

Liitetiedoissa on eriteltävä siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät. Velat saman konsernin yrityksille ja velat omistusyhteyserityksille tulee eritellä liitetiedoissa saatuihin ennakkoihin, ostovelkoihin, rahoitusvekseleihin, muihin velkoihin ja siirtovelkoihin.



Yhdistellyt erät tulee eritellä liitetiedoissa, mutta jos yhdistelyllä on ollut vain vähäinen merkitys oikeaan ja riittävään kuvaan, erät saa jättää erittelemättäkin. (KPA 2:5 §.) Jos tieto laskennallisten verovelkojen sisältämisestä eristä on olennainen, tulee eritely sisällyttää taseen liitetietoihin (KPA 2:6 §).

#### 4.6 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman laatiminen ei ole pakollista kaikille kirjanpitovelvollisille. Jos kirjanpitovelvollinen on yksityinen osakeyhtiö tai osuuskunta, jolla on päätyneellä ja sitä edeltäneellä tilikaudella seuraavista kriteereistä täytynyt vähintään kaksi: liikevaihto 7 300 000 euroa, henkilöstöä keskimäärin 50 tai taseen loppusumma 3 650 000 euroa, tulee sen laatia rahoituslaskelma. Rahoituslaskelman laatiminen on aina pakollista julkiselle osakeyhtiölle. (KPL 3:1 §.)

Kirjanpitolautakunta on vuonna 2007 antanut yleisohjeen rahoituslaskelman laatimisesta, jonka yhteydessä on esitetty myös mallit suorasta ja epäsuorasta rahoituslaskelmasta. Se suosittelee käyttämään suoraa mallia (kuva 4), koska se on bruttomuotoinen ja näin ollen antaa tarkempaa informaatiota.

<i>Liiketoiminnan rahavirta:</i>	
Myynnistä saadut maksut	+ xx
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	+ xx
Maksut liiketoiminnan kuluista	- xx
	---
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	+/- xx
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	- xx
Saadut korot liiketoiminnasta	+ xx
Saadut osingot liiketoiminnasta	+ xx
Maksetut välittömät verot	- xx
	---
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	+/- xx
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	+/- xx
Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista	+/- xx
	---
Liiketoiminnan rahavirta (A)	+/- xx
	===
<i>Investointien rahavirta:</i>	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	- xx
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	+ xx
Myönnetyt lainat	- xx
Investoinnit muihin sijoituksiin	- xx
Lainasaamisten takaisinmaksut	+ xx
Luovutustulot muista sijoituksista	+ xx
Saadut korot investoinneista	+ xx
Saadut osingot investoinneista	+ xx
	---
Maksetut välittömät verot	- xx
-----	
Investointien rahavirta (B)	+/- xx
	===
<i>Rahoituksen rahavirta:</i>	
Maksullinen oman pääoman lisäys	+ xx
Omien osakkeiden hankkiminen	- xx
Omien osakkeiden myynti	+ xx
Lyhytaikaisten lainojen nostot	+ xx
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	- xx
Pitkäaikaisten lainojen nostot	+ xx
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	- xx
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	- xx
Maksetut osingot ja muu voitonjako	- xx
	---
Maksetut välittömät verot	- xx
-----	
Rahoituksen rahavirta (C)	+/- xx
	===
<i>Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)</i>	+/- xx
<i>Rahavarat tilikauden alussa</i>	xx
<i>Rahavarat tilikauden lopussa</i>	xx

Kuva 4. Suoran rahoituslaskelman malli (KILA 2007)

Opinnäytetyössä kehitetyssä tasekirjapohjassa käytetään epäsuoraa rahoituslaskelmaa, koska case-yrityksen tilinpäätöksen apuna käytettävän konsernikirjanpito-

ohjelman avulla rakennettu Kouvolan Innovation -konsernin rahoituslaskelma on tehty epäsuoran mallin mukaisesti. Epäsuorassa rahoituslaskelmassa selvitetään liiketoiminnan rahavirta (kuva 5) oikaisemalla tuloslaskelman erää ”Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä” varastojen muutoksilla, lyhytaikaisten saamisten ja velkojen muutoksilla, suunnitelmat mukaisilla poistoilla, realisoitumattomilla kurssivoitoilla ja -tappioilla ja muilla vastaavilla maksutapahtumattomilla tuotoilla ja kuluilla. Lisäksi erää oikaisetaan investointien ja rahoituksen rahavirtoihin kuuluvilla, tuloslaskelmaan merkityillä erillä, esimerkiksi aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitoilla ja -tappioilla sekä osinkotuotoilla. Investointien rahavirta ja rahoituksen rahavirta esitetään samalla tavalla, kuin suorassa rahoituslaskelmassa. (KILA 2007.)

Liiketoiminnan rahavirta	
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	+/-XX
Oikaisut:	
Suunnitelman mukaiset poistot	+XX
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-/+XX
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-/+XX
Rahoitustuotot ja -kulut	-/+XX
Muut oikaisut	+/-XX
	---
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	+/-XX
Käyttöpääoman muutos:	
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	-/+XX
Vaihto-omaisuuden lisäys(-)/vähennys(+)	-/+XX
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	+/-XX
	---
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	+/-XX
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	- XX
Saadut osingot liiketoiminnasta	+XX
Saadut korot liiketoiminnasta	+XX
Maksetut välittömät verot	- XX
	---
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	+/-XX
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	+/-XX
Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista	+/- XX
	----
Liiketoiminnan rahavirta (A)	+/-XX
	====

Kuva 5. Liiketoiminnan rahavirta epäsuorassa rahoituslaskelmassa (KILA 2007)

Rahoituslaskelman tarjoama tieto antaa tilinpäätöksen tarkastelijalle perustan arvioida sitä, miten kirjanpitovelvollinen tuottaa ja hyödyntää rahavirtojaan. Rahoituslaskelma

jaetaan rahavirtoihin liiketoiminnasta, investoinneista ja rahoituksesta. (Troberg 2007, 104.)

Liiketoiminnan rahavirtaan kiinnitetään eniten huomiota, koska se kuvaa sitä, kuinka paljon kirjanpitovelvollisen varsinainen liiketoiminta tuottaa rahaa. Liiketoiminnan rahavirran määrästä voidaan ennustaa tulevia rahavirtoja sen ollessa luonteeltaan investointien ja rahoituksen rahavirtoja säännöllisempi. Se osoittaa myös, kuinka paljon tavallisista toiminnoista saadaan rahaa tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseen, lainojen takaisinmaksuun, osingonjakoon ja tulevien investointien rahoittamiseen. (Troberg 2007, 105.)

Investointien rahavirta keskittyy kuvaamaan kirjanpitovelvollisen pitkäaikaisen omaisuuden ja varojen muutoksia. Hyödykkeisiin tehdyt investoinnit ja niiden myynnit tulee esittää erikseen. Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin ja investoinnit osinkoihin ynnä muihin sijoituksiin tulisi esittää omina erinään. (Troberg 2007, 105.)

Rahoituksen rahavirta kuvaa muutoksia korollisissa lyhyt- ja pitkäaikaisissa lainoissa sekä omassa pääomassa. Sitä voi hyödyntää pääoman tarjoajilta tulevaisuudessa nostettavien rahavirtojen ennustamiseen. Rahavaroja saadaan ottamalla erilaisia lyhyt- ja pitkäaikaisia lainoja ja ne kuluvat, kun maksetaan korkoja, osinkoja tai hankitaan osakkeita. (Troberg 2007, 106.)

#### 4.7 Muut tilinpäätöksen liitetiedot

Kirjanpitovelvollisen vakuuksiin, vastuusitoumuksiin ja taseen ulkopuolisiin järjestylihin liittyvät tiedot tulee esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa. Vieraan pääoman erittäin on esitettävä velat, joista kirjanpitovelvollinen on kiinnittänyt, pantannut tai antanut jollakin muulla tavalla omaisuuttaan vakuudeksi ja niiden yhteissumma. Muiden kuin edellä tarkoitettujen kirjanpitovelvollisen omasta puolesta annettujen vakuuksien yhteissumma on eriteltävä vakuuslajeittain. Samalla tavalla on eriteltävä myös saman konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet. Lisäksi kaikki muut vakuudet, kuin edellä mainitut, on eriteltävä vakuuslajeittain. (KPA 2:7.1 §.)

Liitetietona on esitettävä taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja muut vastuut. Kirjanpitovelvollista koskevat eläkevastuut on esitettävä liitetietona, ja jos sen

eläkesitoumukset hoidetaan vakuutusyhtiön kautta, on siitäkin mainittava. Jos kirjanpitovelvollisella on leasingvuokrasopimuksia, tulee niiden mukaisesti maksettujen vuokrien nimellismäärät tilikaudella ja tulevilla tilikausilla ilmoittaa. Myös sopimukseen liittyvät olennaiset lunastus- ja irtisanomisehdot on esitettävä liitetiedoissa. Vastuositoumukset, jotka kirjanpitovelvollinen on antanut samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta, tulee ilmoittaa liitetiedoissa. Esitettävä on myös muut kirjanpitovelvollisen antamat vastuositoumukset ja kirjanpitovelvollista koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt sekä molempien liiketoiminnalliset perusteet, luonteet ja vaikutukset kirjanpitovelvollisen talouteen. Taloudelliset vaikutukset tulee ilmoittaa silloin, kun ne vaikuttavat kirjanpitovelvollisen taloudellisen aseman arviointiin ja niiden hyödyt tai riskit ovat olennaisia. (KPA 2:7.2 §.)

Liitetietona on esitettävä tieto liiketoimista lähipiirin kanssa, jos niitä ei ole toteutettu tavallisen kaupan ehdoin ja jos ne ovat olennaisia. Tietoja on mahdollista yhdistellä liiketoimilajeittain, paitsi silloin, kun erillisellä esittämisellä on merkitystä arvioitaessa liiketoimien vaikutusta kirjanpitovelvollisen talouteen. Liitetietoon on sisällytettävä kuvaus liiketoimesta ja sen arvo, lähipiirisuhteen luonne ja muut välttämättömät tiedot taloudellisen vaikutuksen arvioinnin kannalta. (KPA 2:8 §.)

Liitetiedoissa on esitettävä omistukset muissa yrityksissä. Sen voi esittää esimerkiksi taseen liitetiedoissa kuluksi kirjaamattomien menojen ja pääoma-alennusten erittelyn jälkeen. (KHT-Media 2012, 121–122.) Kun kirjanpitovelvollinen omistaa jostakin muusta yrityksestä 20 prosenttia tai enemmän, tulee kyseisestä yrityksestä ilmoittaa sen nimi, kotipaikka, omistusosuus sekä viimeisimmän tilinpäätöksen mukaiset oma pääoma ja tilikauden voitto tai tappio. Jos kirjanpitovelvollisella on yritykseen rajoittamaton vastuu, tulee siitä ilmoittaa edellä olevat tiedot sekä yritysmuoto. Kaikki edellä mainitut tiedot saadaan jättää esittämättä, jos ne ovat merkitykseltään vähäisiä oikean ja riittävän kuvan kannalta tai jos tietojen ilmoittamisesta aiheutuu merkittävää haittaa kirjanpitovelvolliselle tai omistuksen kohteena olevalle yritykselle. Tieto omasta pääomasta sekä tilikauden voitosta tai tappiosta saadaan jättää esittämättä, jos yritys on yhdistelty kirjanpitovelvollisen konsernitilinpäätökseen tytär- tai osakkuusyrittäksenä tai jos kirjanpitovelvollinen omistaa alle 50 prosenttia yrityksen osakkeista, eikä yritys ole velvollinen tekemään taseestaan rekisteröinti-ilmoitusta. (KPA 2:9 §.)

Jos kirjanpitovelvollinen kuuluu konserniin tai alakonserniin, sen täytyy ilmoittaa tuloslaskelman tai taseen liitetiedoissaan sekä konsernin että alakonsernin emoyritysten nimet ja kotipaikat sekä tieto siitä, mistä niiden konsernitilinpäätösten jäljennökset on saatavissa (KPA 2:10 §).

## 5 KOUVOLA INNOVATION OY:N TASEKIRJAPOHJAN KEHITTÄMINEN

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda vanhoja tasekirjoja kehittämällä uusi tasekirjapohja, joka hyödyntäisi konsernikirjanpito-ohjelman tietokantaohjelmaa. Sitä on tarkoitus käyttää Kunnan Taitoa Oy:n Kouvolan toimipisteessä Kouvola Innovation Oy:n ja myös muiden asiakasyhtiöiden tilinpäätöksien apuna. Pohjassa otetaan huomioon kaikkien yhtiöiden mahdolliset tarpeet, sillä siihen laaditut tilinpäätöslaskelmat on tehty kirjanpitoasetuksen kaavojen mukaisesti ja tarpeettomat rivit on piilotettu.

Aikaisemmin tasekirja on tilinpäätösaikana täytynyt laatia kokonaan manuaalisesti. Tilinpäätöslaskelmien ja liitetietojen luvut on katsottu kirjanpito- ja konsernikirjanpito-ohjelmien raporteista ja syötetty käsin vastaaviin kohtiin tasekirjaa. Laskelmat, liitetiedot ja muut tasekirjaan kuuluvat asiat on ensin luotu Excel-laskentataulukko-ohjelmalla, jonka jälkeen ne on kopioitu Word-tekstitiedostoon.

Tasekirjapohjaa kehittäessäni tulin siihen tulokseen, että se on helpompi tehdä Word-tiedostona, johon upotetaan objektina Excel-taulukoita. Tällöin tasekirjan laatijan ei tarvitse tehdä muutoksia tilinpäätöslaskelmiin ynnä muihin tasekirjan kohtiin kuin vain yhteen tiedostoon. Kehittämistyön osana oli myös tarkistaa, että tasekirja sisältää kaikki kirjanpitolain ja -asetuksen sekä osakeyhtiönlain vaatimat asiat oikeassa muodossa.

Laadin tilinpäätöslaskelmat kirjanpitoasetuksen ja kirjanpitolautakunnan kaavojen ja mallien mukaan. Tuloslaskelma on laadittu kirjanpitoasetuksen 1. luvun 1. pykälän kululajikohtaisen kaavan mukaan ja tase 1. luvun 6. pykälän mukaan. Epäsuoran rahoituslaskelman mallin katsoin Kirjanpitolautakunnan yleisohjeesta rahoituslaskelman laatimisesta. Konsernin laskelmat tein KHT-Median Osakeyhtiön tilinpäätösmallissa olevien kaavojen mukaan. Katsoin tasekirjapohjan ulkoasuun mallia Tiliextra Oy:n vuonna 2009 laatimasta osakeyhtiön tilinpäätösmallista. Pohjaan liittyvät ohjeet ja huomioon otettavat asiat kirjoitin Word-tiedostoon kommentteina ja laadin myös erillisen ohjeen pohjan käyttämisestä (liite 1). Niiden avulla myös sellainen henkilö, joka

ei aikaisemmin ole yhtiöiden tilinpäätöksiä tai tasekirjoja tehnyt, pystyy hyödyntämään pohjaa työssään. Liitteenä 2 on valmis tasekirjapohja, joka sisältää Kinnon vuoden 2012 tilinpäätöksen luvut ja joka lähetettiin asiakkaalle tarkasteltavaksi ja kommentoitavaksi.

Tiedot Excel-taulukoihin sain hyödyntämällä konsernikirjanpito-ohjelman tietokantaa. Tietokanta toimii käytännössä Excel-tiedostona, jonka täytyy olla avoinna, kun tasekirjapohjaan haetaan lukuja. Tietokannan käyttäjällä tulee olla tunnukset myös konsernikirjanpito-ohjelmaan. Rakensin tasekirjapohjassa olevan Excel-objektin soluun kaavan, joka poimii luvut tietokannasta. Osa yhtiöiden tiedoista ja luvuista tulee kuitenkin syöttää taulukoihin käsin, koska niille ei ole omaa tiliä konsernikirjanpito-ohjelmassa, eli niitä ei tietokannan avulla ole mahdollista hakea. Jos yhtiöillä on Maa- ja vesialueita tai Rakennuksia ja rakennelmia, niiden jako omistettuihin ja vuokraoikeudellisiin tulee katsoa kirjanpito-ohjelmasta tulostetusta taseesta. Myös liiketoiminnan muiden kulujen jako liitetietoihin tulee osittain katsoa kirjanpito-ohjelmasta tulostetusta tuloslaskelmasta. Rahoituslaskelmien lukuja ei ollut mahdollista hakea konsernikirjanpito-ohjelman kannasta, eli ne täytyy täydentää manuaalisesti samalla tavalla kuin aikaisemminkin.

Toimintakertomuksen sisältöön en ottanut kantaa, vaan laitoin pohjaan jo valmiiksi kirjanpitolain ja osakeyhtiölain vaatimuksien mukaiset otsikot sekä tunnuslukujen kaavat ja muut tarpeelliset numeraaliset taulukot. Tällöin toimintakertomuksen laativa yhtiön edustaja voi helposti vain poistaa tarpeettomat otsikot tai aiheet ja kirjoittaa yhtiön kannata oleellisista asioista. Liitteenä olevassa tasekirjapohjassa on kuitenkin mukana Kinnon vuoden 2012 toimintakertomus, jotta tasekirjasta saa oikeanlaisen kokonaiskuvan.

Kehittäessäni tasekirjapohjaa tein paljon muutoksia sen muotoiluun ja ulkonäköön. Tein tasekirjasta yhtenäisen näköisen ja asettelin liitetiedot niin, että ne erottuvat toisistaan selvästi. Löysin kuitenkin tasekirjaa kehittäessäni myös laskelmien ja liitetietojen sisällöstä sellaisia asioita, joita oli tarpeen muuttaa ja kehittää vielä tämän työn jälkeenkin. Konsernituloslaskelmaan ja -taseeseen ei ollut tarpeen tehdä muotoilua suurempia muutoksia.

## 5.1 Tuloslaskelman kehittämiskohdat

Tuloslaskelmassa ilmeni sekä muotoiluun että sisältöön liittyviä kehittämiskohtia. Materiaalit ja palvelut -nimikkeen alta puuttui alaotsikko Aineet, tarvikkeet ja tavarat, joten lisäsin sen laskelmaan. Ulkopuolisten palvelujen otsikkoa oli sisennetty sen verran, että se näytti kuuluvan aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin, vaikka se on oma eränsä. Muutin Satunnaisten erien alaotsikon Muut satunnaiset kulut pelkäksi Satunnaiset kulut -alaotsikoksi, koska satunnaiset erät voidaan eritellä tarkemmin liitetiedoissa. Vanhassa tuloslaskelmassa ainoastaan korkokulut ja muut rahoituskulut sekä muut satunnaiset kulut oli merkattu negatiivisina lukuina ja kaikki muut tuloslaskelman kulut olivat positiivisia. Rakentaessani tuloslaskelman erille tietokantakaavoja, kertosin kulujen kaavat -1:llä, jotta kaikki kulut tulevat jatkossa laskelmaan negatiivisina.

Huomasin tietokantakaavaa rakentaessani, että konsernikirjanpito-ohjelmassa konsernin keskinäisiin korkokuluihin merkatut korkokulut oli tasekirjan tuloslaskelmassa sisällytetty korkokulujen ja muiden rahoituskulujen ryhmään. Tutkin summaa ja se sisälsi Kinnon emolle Kouvolan kaupungille ja sen tytäryhtiöille maksettuja korkokuluja. Koska yhtiön emo ja sen tyttäret luetaan saman konsernin yrityksiksi (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 63), erittelin korkokulut ja muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille ja muille (ks. liite 2, sivu 4).

## 5.2 Taseen kehittämiskohdat

Taseen vastaavaa ja vastattavaa -puolien muotoilussa tein pieniä muutoksia otsikoihin: lihavoin niitä hieman eri tavalla kuin aikaisemmin ja sisällöllisten muutosten takia lisäsin pari otsikkoa.

Huomasin vertaillen Sijoitukset-ryhmän erien summia konsernikirjanpitoon, että tasekirjassa oleva Osuudet saman konsernin yrityksissä on suurempi. Ero johtui siitä, että konsernikirjanpito-ohjelmassa osuudet omistusyhteisyhteisöissä 54 160 euroa oli kirjattu omalle tililleen, mutta tasekirjan taseessa luku oli summattu osuuksiin saman konsernin yrityksissä. Koska yhtiön osakkuusyhteisöitä tai muita omistusyhteisyhteisöitä ei katsota kuuluvan yhtiön konserniin (ks. KPL 1:7-8 §), lisäsin erän Osuudet omistusyhteisyhteisöissä Sijoitusten ryhmään.



Vastaavaa-puolella oli merkattu saamisten ryhmään pitkäaikainen saaminen saman konsernin yrityksiltä 150 000 euroa. Vertailllessani taseen lukuja huomasin, että konsernikirjanpito-ohjelmassa kyseinen saaminen oli kirjattu sijoitusten, ei saamisten, ryhmään. Selvitin luvun alkuperää ja ilmeni, että kyseisessä saamisessa on kyse lainasaamisesta ja laina on annettu Kinnon tyttärelle. Lainasaaminen olisi muuten ollut oikeassa paikassa, jos kyse olisi tavallisesta lainasta. Kyseisestä lainasta ei kuitenkaan ole tarkoitus maksaa lyhennyksiä tai korkoa, joten se luonteensa puolesta kuuluu enemminkin sijoitusten ryhmään, jonne sen tasekirjapohjassa siirsin.

Vuoden 2011 kohdalla saamisten ryhmään pitkäaikaisiin saamisiin saman konsernin yrityksiltä oli merkattu lainasaaminen osakkuusyhtiöltä. Lainasaaminen oli kirjattu kirjanpito-ohjelmaan lainasaamisiin saman konsernin yrityksiltä, mutta konsernikirjanpito-ohjelmaan lainasaamisiin muilta. Tämä aiheutti hieman ongelmia tasekirjapohjan muotoilun kanssa, koska lainasaaminen nousi tietokantakaavan vuoksi väärän erän, Lainasaamiset, kohdalle. Halusin tehdä tasekirjasta sellaisen, että asiakkaan on mahdollista verrata sitä vierekkäin aikaisemman version kanssa, joten muutin lainasaamisten otsikon tilalle Saamiset osakkuusyhtiöltä. Tasekirjapohjasta on olemassa myös sellainen versio, jossa tämän kaltaisia muutoksia ei ole tehty ja jota voidaan käyttää jatkossa mahdollisesti ilman otsikoiden muutoksia.

Vastattavaa-puolella oman pääoman erien summia tutkiessani huomasin, että edellisen tilikauden voiton/tappion summa vaihtelee konsernikirjanpito-ohjelman eri raporteissa. Pienen selvittämisen jälkeen selvisi, että eroa aiheuttaa rahastoitu pääomavastike vuodelta 2011, jonka alkuvuoden osuus on kirjattu tytäryhtiöosakkeisiin konsernissa, mutta vastaava kirjausta ei ole tehty emoyhtiölle kirjanpito-ohjelmassa. Loppuvuoden osuus on Kinnon tyttäreillä, Kouvolan Yritystiloilla, joka liiketoimintasiirrolla irrotettiin Kinnosta vuoden 2011 aikana. Koska alkuvuoden 2011 kirjaus on tehty korjaamaan vasta vuoden 2012 tilinpäätöksen tietoja tasekirjan laatimisen jälkeen, on mahdollista, että vuoden 2013 tilinpäätöksessä vertailutietoihin on tehtävä oikaisuja. Tietokannasta nousee tasekirjapohjaan luku, johon kyseinen pääomavastikkeen kirjaus ei sisälly.

Lyhytaikaiseen Siirtovelat -erään oli sisällytetty siirtyviä korkoja, jotka oli kirjattu konsernikirjanpidossa Siirtyvät korot, konsernin keskinäiset -tilille. Summan sisältöä tutkiessani selvisi, että kyseiset korot olivat Kouvolan kaupungille maksettavia. Koska

Kouvolan kaupunki on Kinnon emoyhtiö ja yhtiön emo luetaan saman konsernin yritykseksi (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 63), sisällytin kyseisen siirtyvien korkojen tilin Velat saman konsernin yrityksille -erään.

Vuoden 2011 lukuja vertailllessani huomasin, että tietokantakaava nostaa Ostovelkoihin ja Velkoihin saman konsernin yrityksiltä eri luvun kuin aikaisemmassa tasekirjassa. Syytä tutkiessani sain selville, että vuoden 2011 Ostovelkoihin aikaisemmassa tasekirjassa oli sisällytetty ostovelkoja Kinnon emoyhtiölle Kouvolan kaupungille ja tytäryhtiölle Kouvolan Yritystiloilta. Koska velat emo- ja tytäryhtiölle tulee sisällyttää Velkoihin saman konsernin yrityksille (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 113–114) jätin tietokantakaavan nostamat luvut taseeseen.

### 5.3 Rahoituslaskelmien kehittäminen

Rahoituslaskelmien osalta kehittäminen jäi melko vähäiseksi, koska niiden lukuja ei ainakaan vielä ole mahdollista hakea tietokannasta, vaan ne tulee muodostaa manuaalisesti Excelillä ja kopioida tasekirjaan niin kuin aikaisemminkin. Muotoilua kuitenkin oli tarpeen muuttaa sekä yhtiön että konsernin laskelmassa.

Aikaisemmassa tasekirjassa yhtiön rahoituslaskelma oli tehty suoran rahoituslaskelmamallin mukaan, koska sen saa kirjanpito-ohjelmasta tulostettua suoraan. Mutta koska konsernin rahoituslaskelma esitetään epäsuorana ja rakennetaan konsernikirjanpito-ohjelman lukujen avulla eikä siinä ole mahdollista käyttää suoraa mallia, muutin myös yhtiön rahoituslaskelman epäsuoran mallin mukaiseksi. Tällöin emoyhtiön ja konsernin lukujen vertailu on helpompaa. Kehitetyn ja aikaisemman tasekirjan vertailu tältä osin on vaikeaa, koska Kinnon vuoden 2011 rahoituslaskelman liiketoiminnan rahavirran luvut oli muodostettu vain suoran rahoituslaskelmamallin mukaisesti. Jatkossa se ei aiheuta ongelmia, koska vuosi 2012 on jo laadittu ja vuosi 2013 tullaan laatimaan epäsuoran mallin mukaan.

Vuoden 2012 tasekirjassa konsernin rahoituslaskelmassa oli sekaisin sekä normaalin rahoituslaskelmamallin että kunnan rahoituslaskelmamallin erien nimiä. Muutin tilalle kokonaan epäsuoran mallin mukaan laaditun rahoituslaskelman, johon löysin vuoden 2012 luvut Excel-taulukosta ja vuoden 2011 luvut sain vuoden 2011 tasekirjasta.

## 5.4 Liitetietojen kehittäminen

Tein hyvinkin paljon muokkauksia liitetietojen muotoiluun ja aseteluun. Laitoin liitetiedot lähes samaan järjestykseen, kuin missä ne esitetään KHT-Median vuoden 2012 Osakeyhtiön tilinpäätösmallissa, ja tästä syystä esimerkiksi henkilöstöön liittyvät liitetiedot ovat eri kohdassa. Yksi olennainen muutos on, että aikaisemmin konsernituloslaskelmassa yhdisteltyjen erien erittelyn yhteydessä esitettiin myös yhtiön luvut, mutta liitteenä olevassa tasekirjapohjassa yhtiön erittely on jätetty pois, koska erät on eritelty jo tuloslaskelmassa. Aikaisemmassa tasekirjassa ei taseen yhdisteltyjä eriä eritelty ollelukaan, mutta liitteenä olevassa tasekirjassa erittely on tehty konsernin luvuille. Kirjanpitoasetuksen vaatimat muut liitetiedot ja lukujen erittelyt on esitetty sekä konsernista että yhtiöstä, muun muassa liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvien olennaisten erien erittely sekä oman pääoman muutokset.

Tein kaikkiin mahdollisiin liitetietoihin tietokantakaavan, jolloin niidenkään kaikkia lukuja ei tarvitse manuaalisesti etsiä ja täydentää. Osa liitetiedoista täytyy kuitenkin selvittää muulla tapaa. Tällaisten tapausten kohdalle kirjoitin tasekirjapohjaan kommentteja, joissa ohjeistetaan, mistä kyseiset luvut on mahdollista löytää.

Lisäsin otsikon Liitetiedot aivan ensimmäiseksi, kun se aikaisemmin oli vasta tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimisesta kertovien kappaleiden jälkeen. Lisäsin Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot -otsikon ja muutin Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet Tilinpäätöksen laatimisessa noudatettuihin arvostusperiaatteisiin ja -menetelmiin sekä jaksotusperiaatteisiin ja -menetelmiin. Koska vertailutietoihinkin tuli kehittämisen aikana hyvin paljon muutoksia, lisäsin liitetiedon Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin, jossa on selostettu kaikki vuoden 2012 tasekirjan vertailutietoihin tehdyt oikaisut. Liitteenä 3 on vuoden 2013 tilinpäätöksen liitetieto Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin, sillä myös vuoden 2012 lukuihin täytyi tehdä muutoksia.

Lisäsin Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet -otsikon alle kaikki liitteenä olevassa tasekirjapohjassa näkyvät otsikot, koska niitä ei aikaisemmin ollut. Muotoilin lauseita uudelleen ja lisäsin tiedon konsernitilistä.

Tuloslaskelman liitetietoihin lisäsin konserniin kuuluvaan yritykseen liittyvät tiedot, eli minkä nimiseen konserniin yhtiö kuuluu, mikä on konsernin emoyhtiön nimi ja mistä emoyhtiön konsernitilinpäätöksen saa. Aikaisemmin kyseinen tieto sijaitsi yksi-

nään Liitetiedot-otsikon alla. Tuloslaskelman liitetietona esitettyssä liikevaihdon jakautumisessa toimialoittain oli erilaisia lukuja, kuin mitä sai kirjanpito-ohjelmasta tulostetusta tuloslaskelmasta. Kinnolla on jokaiselle toimialalle oma kustannuspaikka, joiden mukaan tuloslaskelma oli mahdollista tulostaa. Korjasin liitetietoon tuloslaskelmien mukaiset liikevaihdot toimialoittain ja lisäsin kommentin, joka ohjeistaa katsomaan luvut kustannuspaikkakohtaisesta tuloslaskelmasta.

Aikaisemmassa tasekirjassa oli esitetty liitetieto konsernin keskinäisistä saamisista ja veloista. Pohdimme liitetiedon lisäarvon merkitystä ohjaajani Jonna Ranteen kanssa ja tulimme siihen tulokseen, ettei liitetieto anna tilinpäätökselle olennaista lisäarvoa, vaan saamisten ja velkojen erittely itsessään riittävät. Tästä syystä liitetietoihin on lisätty saamisten erittely sekä konsernin että yhtiön luvuista.

Liitetiedoista puuttuivat erittely tilintarkastajan palkkioista sekä laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta, joten ne on lisätty tasekirjapohjaan. Liitetieto tilintarkastajan palkkioista on hieman monimutkainen, koska niiden määrä täytyy katsoa tilintarkastusyhtiön ostolaskuista ja manuaalisesti täydentää liitetietoon. Liitetiedon kohdalle lisäsin kommentin, miten tiedot saa, sekä maininnan siitä, ettei vuoden 2012 tiedot välttämättä pidä paikkaansa, koska kaikkien konserniyritysten lukuja ei ollut minun saatavillani.

## 5.5 Ongelmat ja niiden ratkaisut

Eniten päänvaivaa kehittämistyötä tehdessä aiheutti käsite ”saman konsernin yritykset” ja sen käyttö konsernitilinpäätöksessä. Aikani kun olin asiaa selvittänyt, löysin KILAn päätöksen vuodelta 1999 saman konsernin yritysten ja omistusyhteisyritysten käsitteestä ja Leppiniemen & Leppiniemen kirjan vuodelta 2012. Näiden tekstien avulla sain määriteltä käsitteen ja kohdistettua esimerkiksi Kouvolan kaupungille maksetut korkokulut oikeaan tuloslaskelman erään. Siihen en löytänyt ratkaisua, miten Kinnon konsernin tilinpäätöslaskelmissä tulee Kouvolan kaupungille maksetut korkokulut käsitellä, ja kun pohdimme asiaa yhdessä Taitoalla, tulimme siihen tulokseen, ettei niiden käsittelytapaa muuteta aikaisemmasta, koska tilintarkastajakaan ei ollut siihen puuttunut.

Liitetiedot siirtosaamisista ja veloista aiheuttivat hieman ongelmia, koska tietokanta-kaava nosti taulukkoon sellaisia lukuja, joista konsernin sisäiset erät oli eliminoimatta. Tästä syystä konsernikirjanpidon lukujen syöttötapaan täytyi tehdä muutos.

## 6 TULOSTEN ARVIOINTI JA JATKOTOIMENPITEET

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda toimiva tasekirjapohja aikaisempia tasekirjoja kehittämällä. Pohja hyödyntäisi konsernikirjanpito-ohjelman tietokantaohjelmaa. Aikaisempia tasekirjoja verrattiin lakeihin ja asetuksiin, jonka perusteella uuden tasekirjapohjan rakenne muodostui.

Lopputuloksena on toimiva tasekirjapohja, jonka ulkoasu on selkeä ja johon on rakennettu kaavoja, jotka tuovat tasekirjaan kaikki mahdolliset luvut tietokannasta. Tasekirjan laatijan ei jatkossa tarvitse tehdä muuta kuin päivittää pohjassa olevien taulukoiden luvut, jonka tekeminen on ohjeistettu liitteessä 1 ja tarkistaa, että tasekirjan sisältö on ajan tasalla ja että taulukoihin päivittyneet luvut täsmäävät kirjanpitoon ja konsernikirjanpitoon. Pienillä muutoksilla tietokantakaavan tarvitsemiin tietoihin pohjaan on mahdollista hakea myös muiden yritysten lukuja. Koska pohja sisältää jo kaikki mahdolliset tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahoituslaskelmaan sisältyvät erät, rivit, joilla ne sijaitsevat Excel-objekteissa, tarvitsee vain ottaa näkyviin tarvittaessa. Kehittämiskohtia löytyi muotoilun ja ulkoasun lisäksi myös tasekirjan sisällöstä.

Huomaamani sisällöllisten kehittämiskohtien vuoksi jatkoa varten toimeksiantajani harkitsee, että laadittaisiin entistä tarkemman tietojen syöttöohjeet konsernikirjanpito-ohjelmaan, jottei esimerkiksi osakkuusyhtiöiden eriä kirjata väärälle tilille ja jotta tytäryhtiöiden sekä yhtiön emon ja sisaryhtiöiden velat ja saamiset ovat toisistaan erillään. Tavoitteena on automaattisiirto, jotta manuaalisesta lukujen syöttämisestä syntyvät mahdolliset virheet jäisivät pois.

Koska rahoituslaskelman lukuja ei vielä ollut mahdollista saada pohjaan tietokannan avulla, on jatkossa tarkoitus kehittää rahoituslaskelman rakennetta konsernikirjanpito-ohjelmassa tai rakentaa tasekirjapohjaan piilotetuille riveille kaavat, joiden avulla rahoituslaskelman luvut muodostuvat.

Toimeksiantajan sekä asiakkaan, Kouvola Innovation Oy:n, palaute tasekirjapohjasta on ollut todella positiivista. Pohjaa tullaan hyödyntämään myös muiden Kunnan Tai-

toa Oy:n Kouvolan toimipisteen asiakkaiden, esimerkiksi Kinnon tyttären Kouvolan Yritystilat Oy:n, tilinpäätöksiä laadinnan apuna. Mahdollista on, että joskus tulevaisuudessa rakennettaisiin myös Kouvolan kaupungin tarpeisiin sopiva pohja tilinpäätöslaskelmia ja liitetietoja varten.

## LÄHTEET

Ahti, A., Tikkanen, R., Vierros, H. & Viljanen, J. 2008. Konsernitilinpäätös. 4., uudistettu painos. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Alhola, K., Koivikko, A., Räty, P. & Tuominen, O. 2002. Tilinpäätöksen suunnittelu - Yritysverotus ja yritysjärjestelyt. Vantaa: WSOY.

KHT-Media. 2012. Osakeyhtiön tilinpäätösmalli 2012. Helsinki: Bookwell Oy.

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Kirjanpitolautakunta. 1999a. Saman konsernin yritysten ja omistusyhteisyritysten käsite. Saatavissa:

<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/717602942eb71ebdc22570210049e02b/42eee869b41920a8c2256785001e8f88?OpenDocument> [viitattu 25.8.2013].

Kirjanpitolautakunta. 1999b. Tuloslaskelman erän "Ulkopuoliset palvelut" sisältö.

Saatavissa:

<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/717602942eb71ebdc22570210049e02b/0eb145487cc9e1bac2256784003f5b7b?OpenDocument> [viitattu 10.8.2013].

Kirjanpitolautakunta. 2005. Tilinpäätösperiaatteiden muutosten ja aikaisempia tilikauusia koskevien virheiden käsittelystä tilinpäätöksessä. Saatavissa:

<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/717602942eb71ebdc22570210049e02b/7b65b7f89de36b4fc225704b005d41a9?OpenDocument> [viitattu 12.8.2013].

Kirjanpitolautakunta. 2006. YLEISOHJE toimintakertomuksen laatimisesta. Saatavissa: <http://www.edilex.fi/kilaohje/toimikert> [viitattu 13.8.2013].

Kirjanpitolautakunta. 2007. YLEISOHJE rahoituslaskelman laatimisesta. Saatavissa: <http://www.edilex.fi/kilaohje/rahoituslask2> [viitattu 24.8.2013].

Kinnunen, J., Laitinen, E. K., Laitinen, T., Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2004. Mitä on yrityksen taloushallinto?. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Kouvola Innovation Oy. 2012. Tilinpäätös 2011.

Kouvola Innovation Oy. 2013. Kinnon vuosiraportti 2012. Saatavissa: [http://www.kinno.fi/sites/default/files/Vuosiraportti-KINNO\\_web\\_0.pdf](http://www.kinno.fi/sites/default/files/Vuosiraportti-KINNO_web_0.pdf) [viitattu 3.9.2013].

Kunnan Taitoa Oy. 2011. Entinen Kuntien palvelukeskus KPK THH Oy on nyt Taitoa. Saatavissa: [http://www.taitoa.fi/ajankohtaista-ajankohtaista\\_2011-entinen\\_kuntien\\_palvelukeskus\\_kpk\\_thh\\_oy\\_on\\_nyt\\_taitoa](http://www.taitoa.fi/ajankohtaista-ajankohtaista_2011-entinen_kuntien_palvelukeskus_kpk_thh_oy_on_nyt_taitoa) [viitattu 11.7.2011].

Kunnan Taitoa Oy. 2013a. Asiakasomistajat suuruusjärjestyksessä. Saatavissa: [http://www.taitoa.fi/asiakkaat-asiakasomistajat\\_suuruusjarjestyksessa](http://www.taitoa.fi/asiakkaat-asiakasomistajat_suuruusjarjestyksessa) [viitattu 11.7.2013].

Kunnan Taitoa Oy. 2013b. Yritys. Saatavissa: <http://www.taitoa.fi/yritys> [viitattu 11.7.2013].

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2012. Hyvä tilinpäätöskäytäntö. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Niskakangas, H. & Pönkä, P. 2006. Kuntayhtiöt - Kunnan omistaman osakeyhtiön hallinto. Toinen painos. Helsinki: KL-Kustannus Oy.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.

Rekola-Nieminen, L. & Salmi, I. 2004. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra. 2010. Kuntatoimijat perustivat KPK ICT ja KPK THH -yhtiöt tietoyhteistyön tiivistämiseksi. Saatavissa: <http://www.sitra.fi/uutiset/kuntien-palvelukeskus/kuntatoimijat-perustivat-kpk-ict-ja-kpk-thh-yhtiot-tietoyhteistyon> [viitattu 11.7.2013].



Taloushallintoliitto. 2011. Kirjanpidon ABC. Saatavissa:

[http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon\\_abc/](http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/) [viitattu 10.8.2013].

Tiliextra Oy. 2009. Osakeyhtiön tilinpäätösmalli. Saatavissa:

<http://www.tiliextra.fi/asiakkaille/ohjeitajamalleja.html> [viitattu 24.6.2013].

Troberg, P. 2007. IFRS and US GAAP: A Finnish Perspective. Helsinki: Talentum Media Oy.

## TASEKIRJAPOHJAN KÄYTTÖOHJEET

### **Lukujen päivittäminen taulukkoihin**

- Taulukko aktiiviseksi tuplaklikkauksella
- Jos halutaan eri vuoden tiedot, Excel-tilin piilotetut rivit 1-8 tulee ottaa näkyviin ja sarakkeeseen D, riville 5 Vuosi -kohtaan muutetaan haluttu vuosi
- Taulukon luvut päivitetään välilehdessä Apuohjelmat → Basware Dynamic Reporting → Refresh → Formulas In Active Sheet. Jos luvut eivät päivity, täytyy Excel-tilin päivittää: Apuohjelmat → Basware Dynamic Reporting → External Excel File → Update File, jonka jälkeen lukujen päivittämisen em. tavalla pitäisi onnistua.
- Basware Dynamic Reportingin (jatkossa DR) tuomat luvut kannattaa kaikesta huolimatta tarkistaa ja jos päätetyllä vuodella on jokin erä, jota ei edellisellä tai sitä edellisellä kaudella ollut, täytyy kyseisen erän rivi ottaa näkyviin.
- Jos tarkoituksena ei ole päivittää tasekirjan lukuja DR:n avulla, vaan tarkastella pohjaa, muokata sen tekstiosioita tai taulukoiden lukuja, joita ei haeta DR:lla, ei taulukkoja kuulu avata. Vaikka muuttaisi vain esim. taseen taulukosta kauden päättymispäivän, tulee DR olla käytössä. Kun taulukot avataan, pohja saattaa hävittää taulukoissa olevat luvut, ja jos DR ei ole käytössä, lukuja ei saa päivittämällä takaisin, koska tietokantayhteyttä ei ole. Lukujen katoamisen voi perua Kumoa -toiminnolla (Ctrl + Z).
- Taulukkoihin on rakennettu automaattiset kaavat ja ne sisältävät kaiken tarpeellisen, tarpeettomien erien rivit on piilotettu (0-rivit).
  - o Piilotettuina laskelmissa ovat GC:n tilit ja tilien nimet, joita tarvitaan DR:n kaavassa ja joista erien summat muodostuvat. Näitä sarakkeita ei ole tarpeen muokata, ellei GC:hen perusteta uutta tiliä, poisteta vanhoja tilejä tms.
- Taulukon kohdalle kirjoitetusta kommentista selviää, onko luvut tuotu DR:lla vai jostakin muualta.
- Käytännössä ainoa asia, jota pohjassa tarvitsee muuttaa, on vuosiluku ja päivämäärät laskelmissa ja liitetiedoissa, tarvittaessa yhtiön nimi.

# UUODEN MUUTTAMINEN

Tasekirjapohja - Microsoft Word

Tiedosto Ikkuna

Aloitus Lisää Sivun asettelu Kaavat Tiedot Tarkista Näytä Apuohjelmat

Basware Dynamic Reporting

Open with Open Text DesktopLink

Save with Open Text DesktopLink

Valikkokomennot

Kouvola Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

4 (22)

	A	D	E	F
9		1.1.-31.12.2012		1.1.-31.12.2011
10				
11	<b>LIIKEVAIHTO</b>	4 872 152,84		7 184 454,21
14	Liiketoiminnan muut tuotot	11 612,90		135 522,54
15				
16	<b>Materiaalit ja palvelut</b>			
17	Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
18	Ostot tilikauden aikana	-111 208,12		-245 802,22
20	Ulkopuoliset palvelut	-2 235 459,46		-2 499 576,49
21	Materiaalit ja palvelut yhteensä	-2 346 667,58		-2 745 378,71
22				
23	<b>Henkilöstökulut</b>			
24	Palkat ja palkkiot	-1 983 956,75		-1 669 776,01
25	Henkilösivukulut			
26	Eläkekulut	-321 586,69		-289 248,22
27	Muut henkilösivukulut	-42 651,85		-54 718,83
28	Henkilöstökulut yhteensä	-2 348 195,29		-2 013 743,06
29				
30	<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>			
31	Suunnitelman mukaiset poistot	-5 557,80		-349 428,25
34	Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 557,80		-349 428,25
35				
36	<b>Liiketoiminnan muut kulut</b>			
37		-291 240,69		-2 233 359,01
38	<b>LIIKEVOITTO (-TAPPIO)</b>	<b>-107 895,62</b>		<b>-21 932,28</b>
39				
40	<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>			
46	Muut korko- ja rahoitustuotot			

**Kommentti [KU10]:** Tuloslaskelman luvut päivitetään taulukkoon konserni-kirjanpito-ohjelman tietokantaohjelmalla (Apuohjelmat-välilehti → Basware Dynamic Reporting → External Excel File → Update File TAI Refresh → Formulas In Active Sheet).

Piilotetulle riville 5 Vuosi – kohtaan D<sub>5</sub> sarakkeeseen päivitetään päätetyn tilikauden vuosi.

Jos tarkoituksena ei ole päivittää taulukon lukuja DR:n avulla tai muotoilla sitä muulla tavalla, sitä ei kuulu avata (luvut katoavat).

Vasemman puolen sarakkeeseen merkataan viimeisimpänä päätetty tilikausi ja oikealle sitä edeltävä tilikausi.

Taulukko laskee välitulokset automaattisesti.

Taulukosta löytyy kaikki Kirjanpitoasetuksen 1:1 § kulujakohtaisien tuloslaskelmakavain mukaiset pää- ja väliotsikot, yhtiön kannalta tarpeettomat rivit piilotettu.

## 1. Valitaan rivit 1-9



Tasekirjapohja - Microsoft Word

Tiedosto Ikku

Aloitus Lisää Sivun asettelu Kaavat Tiedot Tarkista Näytä Apuohjelmat

Basware Dynamic Reporting

Open with Open Text DesktopLink

Save with Open Text DesktopLink

Valikkokomennot

D5 2012

Kouvola Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

5 (23)

	A	D	E	F
1	Yksikkönro	2020		Kouvola Innovation
2	Tositesarja	BWGROUP		
3	Tositeyläraja	19999		
4	Tositealaraja	10000		
5	Vuosi	2012	2011	
6	Kuukausi	12		
7	Laskenta	1		0=ei hae kaavoja,
8	Tietotyyppi	ACT		
9		1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011	
10				
11	<b>LIKEVAIHTO</b>	4 872 152,84		7 184 454,21
14	Liiketoiminnan muut tuotot	11 612,90		135 522,54
15				
16	<b>Materiaalit ja palvelut</b>			
17	Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
18	Ostot tilikauden aikana	-111 208,12		-245 802,22
20	Ulkopuoliset palvelut	-2 235 459,46		-2 499 576,49
21	Materiaalit ja palvelut yhteensä	-2 346 667,58		-2 745 378,71
22				
23	<b>Henkilöstökulut</b>			
24	Palkat ja palkkiot	-1 983 956,75		-1 669 776,01
25	Henkilösivukulut			
26	Eläkekulut	-321 586,69		-289 248,22
27	Muut henkilösivukulut	-42 651,85		-54 718,83
28	Henkilöstökulut yhteensä	-2 348 195,29		-2 013 743,06
29				
30	<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>			
31	Suunnitelman mukaiset poistot	-5 557,80		-349 428,25
34	Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 557,80		-349 428,25
35				
36	<b>Liiketoiminnan muut kulut</b>	-291 240,69		-2 233 359,01

3. Muutetaan D-sarakkeeseen riville 5 Vuosi-kohtaan päätetyn tilikauden vuosi → F-sarakkeessa oleva vuosi ja taulukon luvut päivittyvät automaattisesti. Jos halutaan hakea eri yhtiön lukuja, muutetaan rivillä 1 Yksikkönro -kohtaan halutun yhtiön numero. Tositeylärajan on oltava 999999, jos haetaan konsernin lukuja. Jos halutaan vain esim. ensimmäisen neljänneksen luvut, muutetaan Kuukausi -kohdan numeroa. Muita kohtia ei ole tarpeen muuttaa.

Tasekirjapohja - Microsoft Word

Tiedosto Ikkuna

Aloitukset: Aloitus, Lisää, Sivun asettelu, Kaavat, Tiedot, Tarkista, Näytä, Apuohjelmat

Leikkaa, Kopioi, Liitä, Muotoilusivellin, Leikepöytä

Fontti: Arial, 11

Tasaus: Yleinen

Numero: % 000

Tyyli: Normaali, Huono, Hyvä, Neutraali, Huomautus, Laskenta, Linkitetty solu, Selittävä teksti, Syöttö, Tarkistussolu

A8 Tietotyyppi

Y-tunnus 2221859-6

	A	D	E	F
1	Yksikkönro	2020		Kouvola Innovation
2	Tositesarja	BWGROUP		
3	Tositeyläraja	19999		
4	Tositealaraja			
5	Vuosi			
6	Kuukausi			
7	Laskenta			
8	Tietotyyppi			
9				
10				
11	<b>LIKEVAIHTO</b>			
14	Liiketoiminnan muut tuotot			
15				
16	<b>Materiaalit ja palvelut</b>			
17	Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
18	Ostot tilikauden aikana			
20	Ulkopuoliset palvelut			
21	Materiaalit ja palvelut yhteensä			
22				
23	<b>Henkilöstökulut</b>			
24	Palkat ja palkkiot			
25	Henkilösivukulut			
26	Eläkekulut			
27	Muut henkilösivukulut			
28	Henkilöstökulut yhteensä			
29				
30	<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>			
31	Suunnitelman mukaiset poistot			
34	Poistot ja arvonalentumiset yhteensä			
35				
36	<b>Liiketoiminnan muut kulut</b>			
37				
38	<b>LIKEVOITTO (-TAPPIO)</b>			

0=ei hae kaavoja,

12.2012 1.1.-31.12.2011

2 152,84 7 184 454,21

1 612,90 135 522,54

1 208,12 -245 802,22

5 459,46 -2 499 576,49

3 667,58 -2 745 378,71

3 956,75 -1 669 776,01

-321 586,69 -289 248,22

-42 651,85 -54 718,83

-2 348 195,29 -2 013 743,06

-5 557,80 -349 428,25

-5 557,80 -349 428,25

-291 240,69 -2 233 359,01

-107 895,62 -21 932,28

Leikkaa, Kopioi, Liittämisasetukset, Liitä määrätän..., Lisää, Poista, Tyhjennä sisältö, Muotoile solut..., Rivikorkeus..., Piilota, Näytä

4. Piilotetaan rivit 1-8 ja poistetaan Excel-objektista klikkaamalla jotakin muuta pohjan osaa

## LUKUJEN / TAULUKON PÄIVITTÄMINEN

Tasekirjapohja - Microsoft Word

Tiedosto Ikkuna

Aloitus Lisää Sivun asettelu Kaavat Tiedot Tarkista Näytä Apuohjelmat

Basware Dynamic Reporting

- Sum Functions
- Area Functions
- Calculate Area Data Column In Active Cell
- Other Functions
- Add To Sheet
- Insert Row
- Delete Row
- Insert Column
- Delete Column
- Insert Sheet
- Delete Sheet
- User Options
- Database Connection
- External Excel File
- Refresh
- Help
- Close

Formulas In Active Sheet Area

Formulas In Active Sheet

Formulas In All Sheets

Kouvola Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

5 (22)

**Tase**

	A	D	E	F
9	<b>VASTAAVA</b>	<b>31.12.2012</b>		<b>31.12.2011</b>
10				
11	<b>PYSYVÄT VASTAAVAT</b>			
21	<b>Aineelliset hyödykkeet</b>			
29	Muut aineelliset hyödykkeet	0,00		0,00
31	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	0,00		0,00
32	<b>Sijoitukset</b>			
33	Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00
34	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00
40	Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	0,00		0,00
45	Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00
53	Sijoitukset yhteensä	0,00		0,00
54				
55	<b>VAIHTUVAT VASTAAVAT</b>			
63	<b>Saamiset</b>			
64	Pitkäaikaiset			
84	Lainasaamiset	0,00		0,00
92	Pitkäaikaiset yhteensä	0,00		0,00
93	Lyhytaikaiset			
94	Myyntisaamiset	0,00		0,00
95	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00
117	Siirtosaamiset	0,00		0,00

## 1. Lukuja päivittäminen taulukkoon

Tasekirjapohja - Microsoft Word

Tiedosto Ikkuna

Aloitus Lisää Sivun asettelu Kaavat Tiedot Tarkista Näytä Apuohjelmat

Basware Dynamic Reporting

- Sum Functions
- Area Functions
- Calculate Area Data Column In Active Cell
- Other Functions
- Add To Sheet
- Insert Row
- Delete Row
- Insert Column
- Delete Column
- Insert Sheet
- Delete Sheet
- User Options
- Database Connection
- External Excel File
  - Create File
  - Update File
- Refresh
- Help
- Close

STAAVAA

Kouvola Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

5 (22)

**Tase**

	A	D	E	F
9	<b>VASTAAVAA</b>	<b>31.12.2012</b>		<b>31.12.2011</b>
10				
11	<b>PYSYVÄT VASTAAVAT</b>			
21	<b>Aineelliset hyödykkeet</b>			
29	Muut aineelliset hyödykkeet	44 949,80		50 507,60
31	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	44 949,80		50 507,60
32	<b>Sijoitukset</b>			
33	Osuudet saman konsernin yrityksissä	10 361 436,27		10 361 436,27
34	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	150 000,00		0,00
40	Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	54 160,00		54 160,00
45	Muut osakkeet ja osuudet	21 026,49		21 023,49
53	Sijoitukset yhteensä	10 586 622,76		10 436 619,76
54				
55	<b>VAIHTUVAT VASTAAVAT</b>			
63	<b>Saamiset</b>			
64	Pitkäaikaiset			
84	Lainasaamiset	0,00		61 842,13
92	Pitkäaikaiset yhteensä	0,00		61 842,13
93	Lyhytaikaiset			
94	Myyntisaamiset	114 187,77		274 960,36
95	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	439 545,81		461 449,56
117	Siirtosaamiset	1 667 718,91		1 610 900,21
120	Lyhytaikaiset yhteensä	2 221 452,49		2 347 310,13

2. Jos lukujen päivitys ei onnistu, täytyy taulukko päivittää ensin.



BWDRForGC [Vain luku] [Yhteensopiva tila] - Microsoft Excel

**Report: 286**

Unit 286      Calculate 1

Year 2010

Month 12

VoucherGroup BWGROUP

VoucherLow 10001

VoucherHigh 999999

Account 359999

AccountChart PSTIL

Currency Type 10

EUR	2009	2010	USD	2009	2010
ACT	#ARVO!	#ARVO!	ACT	#ARVO!	#ARVO!
BUD	#ARVO!	#ARVO!	BUD	#ARVO!	#ARVO!
EST	#ARVO!	#ARVO!	EST	#ARVO!	#ARVO!

Basware Dynamic Reporting

Updating external Excel file: Laskentataulukko tiedostossa J BaswareGC\_kouvola DynamicReporting Tasekirjapohja.docx

OK      Peruuta

Info   DynamicReporting   DataColumns   Settings   Sheet1

3. Klikataan ok, jonka jälkeen päivitetään luvut (Refresh → Formulas in active sheet)

**PIILOTETUN RIVIN TUOMINEN NÄKYVIIN, esimerkki: aikaisempina vuosina yhtiöllä ei ole ollut pitkäaikaisia lainoja rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, mutta päätetyllä kaudella tai toisella yhtiöllä on.**

Tasekirjapohja - Microsoft Word

Tiedosto Ikkuna

Aloitus Lisää Sivun asettelu Kaavat Tiedot Tarkista Näytä Apuohjelmat

Leikkaa Kopioi Muotoiluväline Leikepöytä Fontti Tasaus Numero Tyylit

Normaali Huono Hyvä Neutraali Huomautus Laskenta Linkitetty solu Selittävä teksti Syöttö Tarkistussolu

A46 VIERAS PÄÄOMA

Kouvola Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

6 (21)

**Tase**

	A	D	E	F
9 <b>VASTATTAVAA</b>		<b>31.12.2012</b>		<b>31.12.2011</b>
10				
11 <b>OMA PÄÄOMA</b>				
12 <b>Osakepääoma</b>		200 000,00		200 000,00
16 <b>Muut rahastot</b>				
18 Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		12 354 093,07		12 354 093,07
22 <b>Edellisten tilikausien voitto (tappio)</b>		-844 296,90		82 622,01
23 <b>Tilikauden voitto (tappio)</b>		-113 606,98		-926 918,91
24 Oma pääoma yhteensä				1 709 796,17
25				
46 <b>VIERAS PÄÄOMA</b>				
83 <b>Lyhytaikainen</b>				
89 Saadut ennakot		516,81		32 193,19
90 Ostovelat		193,42		249 888,40
92 Velat saman konsernin yrityksille		947,83		543 039,88
112 Muut velat		937,27		127 909,74
113 Siirtovelat		075,35		282 697,57
116 Lyhytaikainen yhteensä		670,68		1 235 728,78
117 Vieras pääoma yhteensä		670,68		1 235 728,78
118				
119 <b>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</b>		<b>859,87</b>		<b>12 945 524,95</b>
120				

Taulu1

1. Katsotaan, missä kohtaa tasetta kyseinen erä on, ja maalataan ko. kohdassa piilotettuina olevat rivit ja tuodaan ne näkyviin.

Tasekirjapohja - Microsoft Word

Tiedosto Ikkuna

Aloitus Lisää Sivun asettelu Kaavat Tiedot Tarkista Näytä Apuohjelmat

Leikkaa Kopioi Muotoiluvivelliin Liitä Leikepöytä

Fontti Arial 11

Tasaus Yleinen Numero % 000

Ehdollinen muotoilu Muotoile taulukoksi

Normaalitila Laskentatila

A51 Päämalainat

	A	D	E	F
46	VIERAS PÄÄOMA			
47	Pitkäaikainen			
48	Joukkovelkakirjalainat	0,00		0,00
49	Vaihtovelkakirjalainat			0,00
50	Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		0,00
51	Pääomalainat	0,00		0,00
52	Eläkelainat			0,00
53	Saadut ennakot	0,00		0,00
54	Ostovelat	0,00		0,00
55	Rahoitusvekselit			0,00
56	Velat saman konsernin yrityksille	0,00		0,00
57		0,00		0,00
		0,00		0,00
		0,00		0,00
		0,00		0,00
		0,00		0,00
		0,00		0,00
		0,00		0,00
		0,00		0,00
		0,00		0,00
		0,00		0,00
76	Muut velat	0,00		0,00
77		0,00		0,00
78		0,00		0,00
79	Siirtovelat	0,00		0,00
80		0,00		0,00
81		0,00		0,00
82	Pitkäaikainen yhteensä	0,00		0,00

Leikkaa Kopioi Liittämisesetukset: Liitä määrät... Lisää Poista Tyhjennä sisältö Muotoile solut... Rivikorkeus... Piilota Näytä

2. Näkyviin tulleista riveistä valitaan tarpeettomat ja piilotetaan ne. Jos halutaan lisätä jokin uusi tili laskelmaan, otetaan näkyviin myös sarakkeet B-C, jotka sisältävät konsernikirjanpito-ohjelman tilien numerot ja nimet, lisätään uusi rivi haluttuun kohtaan ja kirjoitetaan B-sarakkeeseen tilinumero. C-sarakkeeseen saadaan tilin nimi kopioimalla ylempiltä riveiltä kaava, joka hakee tilin nimen tietokannasta.

## Kadonneiden lukujen palauttaminen Excel-objektin aktivoinnin jälkeen, kun DR ei ole käytössä

Kouvola Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

15 (22)

Rahoitustuotot ja -kulut

	Konserni	
	2012	2011
Korkotuotot		
Muilta	#NIMI?	#NIMI?
Muut rahoitustuotot		
Muilta	#NIMI?	#NIMI?
<b>Rahoitustuotot yhteensä</b>	<b>#NIMI?</b>	<b>#NIMI?</b>
Korkokulut		
Muilta	#NIMI?	#NIMI?
Muut rahoituskulut		
Muilta	#NIMI?	#NIMI?
<b>Rahoituskulut yhteensä</b>	<b>#NIMI?</b>	<b>#NIMI?</b>
<b>Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä</b>	<b>#NIMI?</b>	<b>#NIMI?</b>
Satunnaiset erät		
	Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011
Satunnaiset kulut / luottotappio	0,00	834 648,90
<b>Poistot ja arvonalentumiset yhteensä</b>	<b>0,00</b>	<b>834 648,90</b>

1. Lukujen häviämisen jälkeen klikataan jotain muuta osaa pohjasta, klikataan Kumoa -painiketta tai painetaan näppäinyhdistelmää Ctrl + Z...

Tasekirjapohja - Microsoft Word

Tiedosto Aloitus Lisää Sivun asettelu Viittaukset Postitukset Tarkista Näytä Apuohjelmat

Kieliasun tarkistus Oheistiedot Synonyymisanasto Sanamäärä Käännä Kieli Uusi kommentti Poista Edellinen Seuraava Jäljitä muutokset Lopullinen Näytä merkintä Tarkistusruutu Seuranta Hyväksy Hylkää Edellinen Seuraava Muutokset Vertaa Estä tekijät Rajoita muotoilemista Suojaa Jaa nyt Lähetä pikaviestinä Jaa

Kouvoia Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

15 (22)

Rahoitustuotot ja -kulut

	Konserni	
	2012	2011
Korkotuotot		
Muilta	24 272,17	110 735,46
Muut rahoitustuotot		
Muilta	211,32	1 308,06
<b>Rahoitustuotot yhteensä</b>	<b>24 483,49</b>	<b>112 043,52</b>
Korkokulut		
Muilta	-170 329,06	-363 480,96
Muut rahoituskulut		
Muilta	-247 844,03	-366 340,09
<b>Rahoituskulut yhteensä</b>	<b>-418 173,09</b>	<b>-729 821,05</b>
<b>Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä</b>	<b>-393 689,60</b>	<b>-617 777,53</b>

Satunnaiset erät

	Kouvoia Innovation Oy	
	2012	2011
Satunnaiset kulut / luottotappio	0,00	834 648,90
<b>Poistot ja arvonalentumiset yhteensä</b>	<b>0,00</b>	<b>834 648,90</b>

...ja luvut palaavat taulukkoon.

## Kouvola Innovation Oy

### TASEKIRJA

1.1. – 31.12.2012

#### Kommentti [KU1]: HUOM

Tasekirjapohjaan on kommentein lisätty ohjeistusta, huomioon otettavia asioita ym.

Kun tasekirja on valmis tai kommentteille ei ole tarvetta, ne voi poistaa: Tarkista-välilehti → Kommentit → Poista → Poista kaikki asiakirjan muutokset. Kommentit on mahdollista myös piilottaa väliaikaisesti: Tarkista-välilehti → Seuranta → Näytä tarkistusta varten → Lopullinen.

**Kommentti [KU2]:** Yhtiön nimi, jonka tilinpäätöksestä tasekirja koostuu, nimi ja y-tunnus muutettava myös yätunnisteeseen

**Kommentti [KU3]:** Päättynyt tilikausi

#### Sisältö

	Sivu
Kansilehti	1
Toimintakertomus	2-3
Tuloslaskelma	4
Tase	5-6
Rahoituslaskelma	7
Konsernituloslaskelma	8
Konsernitase	9
Konsernin rahoituslaskelma	10
Liitetiedot	11-21
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	22
Tilinpäätöksen allekirjoitukset	23
Tilinpäätösmerkintä	23
Tilintarkastuskertomus	24

**Kommentti [KU4]:** Laskelmien ym. sivunumerot päivitettävä, kun tasekirja sisältää kaikki laskelmat, liitetiedot ym.

Tasekirja on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä, eli 31.12.2022 asti (KPL, 2:10.1 §).

Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä, eli 31.12.2022 asti (KPL, 2:10.2 §; KPL 2:10.4 §).

**Kommentti [KU5]:** Tilikauden vuosi + 10

**Kommentti [KU6]:** 6 vuotta, jos yhtiö ei ole saanut tukia EU:n rahastosta

**Kommentti [KU7]:** Tilikauden vuosi + 10

**Kommentti [KU8]:** Pidempi säilytysaika kuin 6 vuotta, koska yhtiö saanut tukia EU:n rahastosta.

**Toimintakertomus**

## Olennaiset tapahtumat tilikaudella

**Kommentti [KU9]:** Toimintakertomuksen laati yhtiö. Tunnuslukuja varten on rakennettu kaavoja, joiden luvut päivittyvät DR:n avulla ja laskevat tunnusluvut automaattisesti.

Kouvola Innovation Oy on emoyhtiö, jonka tytär on Kouvolan Yritystilat Oy. Kouvolan Yritystilat Oy:n tyttäriä ovat Kiinteistö Oy Kouvolan IT-Campus 1, Kouvolan Pienteollisuustalo Oy ja Kiinteistö Oy Katajajarjun Yritystalo Oy. Kouvola Innovation Oy:n osakkuusyhtiöt ovat Innorail Oy ja Viipurin Yrityspuisto Oy. Kouvolan Yritystilat Oy:n osakkuusyhtiö on Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1. Viipurin Yrityspuisto Oy:n ja Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1:n tietoja ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Kouvola Innovation Oy:n toimitusjohtajana toimii Asko Pesonen. Kouvolan Yritystilat Oy:llä ei ole palkattua henkilökuntaa. Toimitusjohtajana toimii Kouvola Innovation Oy:n toimitusjohtaja, teknisenä asiantuntijana Kouvolan kaupungin tilaliikelaitoksen johtaja ja yrityksen hallinto hoidetaan Kouvola Innovation Oy:ssä.

Kouvola Innovation Oy:n osakkeiden lukumäärä on 310 kpl. Yhtiö on maksuttomalla osakeannilla lisännyt osakkeiden lukumäärää 10 kappaleella 10.5.2012. Osakkeet ovat 31.12.2012 yhtiön hallussa. Kouvolan kaupunginhallitus on päättänyt vaihtaa hallussaan olevat EBICK Oy:n osakkeet kymmeneen Kouvolan Innovation Oy:n osakkeeseen, mutta vaihto ei vielä vuoden 2012 puolella tapahtunut.

Kirjanpidosta on poistettu erittäin epävarmat vanhat saatavat Rail Hub Oy:ltä ja Viipurin Yrityspuisto Oy:ltä. Puuharri Oy meni konkurssiin 3.1.2012. Kiinteistö on konkurssipesän hallussa.

Puhjontie 17 saneeraus valmistui 30.4.2012. Saneeratut tilat on vuokrattu Kouvolan Lääkärikeskus Oy:lle. Lisäksi Katajajarjunkerä 3:ssa on suoritettu ilmastointiremontti.

## Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2012 Kouvola Innovation Oy:ssä on panostettu yritysneuvontaan lisäämällä toimintaan resursseja. Toinen painopistealue on ollut sijoittumismarkkinointi. Yrityksen sisällä on kehitetty johtamisjärjestelmää ja koulutettu koko henkilökunta. Nämä toimenpiteet jatkuvat vuonna 2013.

Kouvolan Yritystilat Oy käy neuvotteluja tarpeettomien, tyhjillään olevien kiinteistöjen myynnistä. Lisäksi vuokrausaste pyritään saamaan mahdollisimman korkeaksi.

## Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Konsernin taloutta rasittavat alakonsernin tyhjät rakennukset, joista on kustannuksia. Joissakin rakennuksissa on myös korjaustarpeita. Lisäksi takautuvasti saatava hankerahoitus asettaa haasteita kassan riittävyydelle. Uuden valtuustokauden käynnistyminen aiheuttaa myös epävarmuutta tulevaisuudesta. Yleinen taloudellinen tilanne Suomessa ja rakennemuutos Kymenlaaksossa asettavat omat haasteensa.

## Arvio ja tunnusluvut taloudellisesta asemasta ja tuloksesta sekä muista liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Liikevaihto	8 491 563,96	9 529 718,65	4 872 152,84	7 184 454,21
Liikevoitto	-162 852,31	45 527,89	-107 895,62	-21 932,28
Liikevoitto-%	-1,92 %	0,48 %	-2,21 %	-0,31 %
Oman pääoman tuotto-%	-4,77 %	-11,16 %	-0,97 %	-7,61 %
Omavaraisuusaste	48,20 %	50,07 %	90,02 %	90,68 %

**Kommentti [KU10]:** Kaavoja varten tarvittavat luvut päivittyvät DR:n avulla, oman pääoman määrä ym. erät on piilotettu. Tunnuslukujen kohdalle on rakennettu kaava.

## Ympäristöasiat

Kouvola Innovation Oy:ssä on tiedostettu yrityksen ympäristövastuu. Kaikki toiminnassa syntyvät jätteet lajitellaan. Ympäristöasioissa noudatetaan emon eli Kouvolan kaupungin ympäristöohjeita. Kouvolan Yritystilat Oy:n vuokralaiset vastaavat vuokrasopimustensa mukaisesti jätehuollostaan. Toiminnassa pyritään mahdollisimman taloudelliseen materiaalien, energian ja veden kulutukseen.

## Hallituksen esitys yhtiön tuloksen käsittelystä

Hallitus esittää, että osinkoa ei jaeta ja että tilikauden tappio siirretään voitto-/tappiotilille.



**Tuloslaskelma**

	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
<b>LIKEVAIHTO</b>	4 872 152,84	7 184 454,21
Liiketoiminnan muut tuotot	11 612,90	135 522,54
<b>Materiaalit ja palvelut</b>		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-111 208,12	-245 802,22
Ulkopuoliset palvelut	-2 235 459,46	-2 499 576,49
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-2 346 667,58	-2 745 378,71
<b>Henkilöstökulut</b>		
Palkat ja palkkiot	-1 983 956,75	-1 669 776,01
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-321 586,69	-289 248,22
Muut henkilösivukulut	-42 651,85	-54 718,83
Henkilöstökulut yhteensä	-2 348 195,29	-2 013 743,06
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 557,80	-349 428,25
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 557,80	-349 428,25
<b>Liiketoiminnan muut kulut</b>	-291 240,69	-2 233 359,01
<b>LIKEVOITTO (-TAPPIO)</b>	<b>-107 895,62</b>	<b>-21 932,28</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	7 908,43	97 057,86
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-4 022,01	-1 383,79
Muille	-9 597,78	-166 011,80
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-5 711,36	-70 337,73
<b>VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ</b>	<b>-113 606,98</b>	<b>-92 270,01</b>
<b>Satunnaiset erät</b>		
Satunnaiset kulut	0,00	-834 648,90
Satunnaiset erät yhteensä	0,00	-834 648,90
<b>VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA</b>	<b>-113 606,98</b>	<b>-926 918,91</b>
<b>TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)</b>	<b>-113 606,98</b>	<b>-926 918,91</b>

**Kommentti [KU11]:** Tuloslaskelman luvut päivitetään taulukkoon konserni-kirjanpito-ohjelman tietokantaohjelmalla (Apuohjelmat-välilehti → Basware Dynamic Reporting → External Excel File → Update File TAI Refresh → Formulas In Active Sheet).

Piilotetulle riville 5 Vuosi – kohtaan D-sarakkeeseen päivitetään päätetyn tilikauden vuosi.

Jos tarkoituksena ei ole päivittää taulukon lukuja DR:n avulla tai muotoilla sitä muulla tavalla, sitä ei kuulu avata (luvut katoavat).

Vasemman puolen sarakkeeseen merkataan viimeisimpänä päätetty tilikausi ja oikealle sitä edeltävä tilikausi.

Taulukko laskee välitulokset automaattisesti.

Taulukosta löytyy kaikki Kirjanpitoasetuksen 1:1 § kululajikohtaisen tuloslaskelmakaavan mukaiset pää- ja välitulos, yhtiön kannalta tarpeettomat rivit piilotettu.

**Tase**

<b>VASTAAVAA</b>	<b>31.12.2012</b>	<b>31.12.2011</b>
<b>PYSYVÄT VASTAAVAT</b>		
<b>Aineelliset hyödykkeet</b>		
Muut aineelliset hyödykkeet	44 949,80	50 507,60
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	44 949,80	50 507,60
<b>Sijoitukset</b>		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	10 361 436,27	10 361 436,27
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	150 000,00	0,00
Osuudet omistusyhteisyriksissä	54 160,00	54 160,00
Muut osakkeet ja osuudet	21 026,49	21 023,49
Sijoitukset yhteensä	10 586 622,76	10 436 619,76
<b>VAIHTUVAT VASTAAVAT</b>		
<b>Saamiset</b>		
Pitkäaikaiset		
Saamiset omistusyhteisyriksiltä	0,00	61 842,13
Pitkäaikaiset yhteensä	0,00	61 842,13
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	114 187,77	274 960,36
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	439 545,81	461 449,56
Siirtosaamiset	1 667 718,91	1 610 900,21
Lyhytaikaiset yhteensä	2 221 452,49	2 347 310,13
<b>Rahat ja pankkisaamiset</b>	48 834,82	49 245,33
<b>VASTAAVAA YHTEENSÄ</b>	<b>12 901 859,87</b>	<b>12 945 524,95</b>

**Kommentti [KU12]:**

Taseen luvut päivitetään taulukkoon konsernikirjanpito-ohjelman tietokanta-ohjelmalla (Apuohjelmat-väilehti → Basware Dynamic Reporting → External Excel File → Update File TAI Refresh → Formulas In Active Sheet)

Piilotetulle riville 5 Vuosi – kohtaan D-sarakkeeseen päivitetään päätetyn tilikauden vuosi.

Jos yhtiöllä on Maa- ja vesialueita tai rakennuksia ja rakennelmia, niiden jaot omistettuihin ja vuokraoikeuksiin täytyy katsoa Raindancesta tulostetusta taseesta.

Jos tarkoituksena ei ole päivittää taulukon lukuja DR:n avulla tai muotoilla sitä muulla tavalla, sitä ei kuulu avata (luvut katoavat).

Taulukko laskee välitulokset automaattisesti.

Vasemman puolen sarakkeeseen merkataan viimeisimpänä päätetyn tilikauden päättymispäivämäärä ja oikealle sitä edeltävän tilikauden päättymispäivämäärä.

Taulukko sisältää kaikki Kirjanpitoasetuksen 1:6 § tasekaavan mukaiset pää- ja välitulosot, yhtiön kannalta tarpeettomat rivit on piilotettu.

**Tase**

<b>VASTATTAVAA</b>	<b>31.12.2012</b>	<b>31.12.2011</b>
<b>OMA PÄÄOMA</b>		
<b>Osakepääoma</b>	200 000,00	200 000,00
<b>Muut rahastot</b>		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	12 354 093,07	12 354 093,07
<b>Edellisten tilikausien voitto (tappio)</b>	-844 296,90	82 622,01
<b>Tilikauden voitto (tappio)</b>	-113 606,98	-926 918,91
Oma pääoma yhteensä	<u>11 596 189,19</u>	<u>11 709 796,17</u>
<b>VIERAS PÄÄOMA</b>		
<b>Lyhytaikainen</b>		
Saadut ennakot	20 516,81	32 193,19
Ostovelat	159 193,42	249 888,40
Velat saman konsernin yrityksille	636 947,83	543 039,88
Muut velat	121 937,27	127 909,74
Siirtovelat	<u>367 075,35</u>	<u>282 697,57</u>
Lyhytaikainen yhteensä	<u>1 305 670,68</u>	<u>1 235 728,78</u>
Vieras pääoma yhteensä	1 305 670,68	1 235 728,78
<b>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</b>	<b><u>12 901 859,87</u></b>	<b><u>12 945 524,95</u></b>

**Kommentti [KU13]:** Taseen luvut päivitetään taulukkoon konsernikirjanpito-ohjelman tietokantaohjelmalla (Apuohjelmat-välilehti → Basware Dynamic Reporting → External Excel File → Update File TAI Refresh → Formulas In Active Sheet)

Piilotetulle riville 5 Vuosi – kohtaan D-sarakkeeseen päivitetään päätetyn tilikauden vuosi.

Jos tarkoituksena ei ole päivittää taulukon lukuja DR:n avulla tai muotoilla sitä muulla tavalla, sitä ei kuulu avata (luvut katoavat).

Taulukko laskee välitulokset automaattisesti.

Vasemman puolen sarakkeeseen merkataan viimeisimpänä päätetyn tilikauden päättymispäivämäärä ja oikealle sitä edeltävän tilikauden päättymispäivämäärä.

Taulukko sisältää kaikki Kirjanpitoasetuksen 1:6 § tasekaavan mukaiset pää- ja väliotsikot, yhtiön kannalta tarpeettomat rivit on piilotettu.

**Rahoituslaskelma**

	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
<b>Liiketoiminnan rahavirta:</b>		
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	-113 606,98	0,00
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	5 557,80	0,00
Rahoitustuotot ja kulut	5 711,36	0,00
Muut oikaisut	283,58	0,00
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-102 054,24	0,00
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	125 857,64	0,00
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	0,00	0,00
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	69 800,11	0,00
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	93 603,51	0,00
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-13 761,58	0,00
Saadut korot liiketoiminnasta	7 908,43	0,00
Maksetut välittömät verot	0,00	0,00
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	87 750,36	0,00
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	0,00	0,00
Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista	0,00	0,00
<b>Liiketoiminnan rahavirta (A)</b>	<b>87 750,36</b>	<b>0,00</b>
<b>Investointien rahavirta:</b>		
Myönnetyt lainat	-150 000,00	2 424,40
Investoinnit muihin sijoituksiin	-3,00	-2 500,00
Lainasaamisten takaisinmaksut	61 842,13	659 429,36
Luovutustulot muista sijoituksista	0,00	10 280,00
<b>Investointien rahavirta (B)</b>	<b>-88 160,87</b>	<b>669 633,76</b>
<b>Rahoituksen rahavirta:</b>		
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,00	-4 122 959,41
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,00	692 114,58
<b>Rahoituksen rahavirta (C)</b>	<b>0,00</b>	<b>-3 430 844,83</b>
<b>Rahavarojen muutos (A + B + C)</b>	<b>-410,51</b>	<b>-2 761 211,07</b>
<b>Rahavarat tilikauden alussa</b>	<b>49 245,33</b>	<b>45 990,03</b>
<b>Liiketoimintasiirrossa luovutetut rahavarat</b>	<b>0,00</b>	<b>-3 200 000,00</b>
<b>Rahavarat tilikauden lopussa</b>	<b>48 834,82</b>	<b>49 245,33</b>
	<b>-410,51</b>	<b>-3 196 744,70</b>

**Kommentti [KU14]:** Rahoituslaskelman luvut täytetään taulukkoon erillisestä, manuaalisesti laaditusta rahoituslaskelmasta.

Taulukko laskee välitulokset sekä rahavarojen muutoksen automaattisesti.

Taulukko sisältää kaikki KILAn YLEIS-OHJE rahoituslaskelman laatimisesta mukaisen epäsuoran rahoituslaskelmamallin otsikot ja väliotsikot, yhtiön kannalta tarpeettomat rivit on piilotettu.

**Konsernituloslaskelma**

	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
<b>LIKEVAIHTO</b>	8 491 563,96	9 529 718,65
Liiketoiminnan muut tuotot	83 021,31	137 182,56
Materiaalit ja palvelut	-2 346 667,58	-2 737 105,98
Henkilöstökulut	-2 359 221,20	-2 023 542,02
Poistot ja arvonalentumiset	-736 970,37	-767 659,56
Liiketoiminnan muut kulut	-3 221 150,09	-4 093 065,76
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	4 190,87	-62 139,70
<b>LIKEVOITTO (-TAPPIO)</b>	<b>-85 233,10</b>	<b>-16 611,81</b>
Rahoitustuotot ja -kulut	-393 689,60	-617 777,53
<b>VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ</b>	<b>-478 922,70</b>	<b>-634 389,34</b>
Satunnaiset erät	0,00	-834 648,90
<b>VOITTO (TAPPIO) ENNEN VEROJA</b>	<b>-478 922,70</b>	<b>-1 469 038,24</b>
Vähemmistöosuudet	-0,02	-0,02
<b>TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)</b>	<b>-478 922,72</b>	<b>-1 469 038,26</b>

**Kommentti [KU15]:** Konsernituloslaskelman luvut päivitetään taulukkoon konsernikirjanpito-ohjelman tietokantaohjelmalla (Apuohjelmat-välilehti → Basware Dynamic Reporting → External Excel File → Update File TAI Refresh → Formulas In Active Sheet).

Piilotetulle riville 5 Vuosi – kohtaan D-sarakkeeseen päivitetään päätetyn tilikauden vuosi.

Jos tarkoituksena ei ole päivittää taulukon lukuja DR:n avulla tai muotoilla niitä muulla tavalla, sitä ei kuulu avata (luvut katoavat).

Vasemman puolen sarakkeeseen merkataan viimeisimpänä päätetty tilikausi ja oikealle sitä edeltävä tilikausi.

Taulukko laskee välitulokset automaattisesti.

Taulukko sisältää kaikki KILAn YLEISOHJE konsernitilinpäätöksen laatimisesta liitteenä olevan konsernituloslaskelman otsikot, mutta eria on yhdistelty sallituissa rajoissa ja yhtiöiden/konsernin kannalta tarpeettomat rivit on piilotettu.

**Konsernitase**

<b>VASTAAVAA</b>	<b>31.12.2012</b>	<b>31.12.2011</b>
<b>PYSYVÄT VASTAAVAT</b>		
<b>Aineettomat hyödykkeet</b>	17 450,13	27 638,37
<b>Aineelliset hyödykkeet</b>	19 998 133,75	19 601 200,86
<b>Sijoitukset</b>	<u>580 593,83</u>	<u>576 396,97</u>
Pysyvät vastaavat yhteensä	20 596 177,71	20 205 236,20
<b>VAIHTUVAT VASTAAVAT</b>		
<b>Saamiset</b>		
Pitkäaikaiset	599 896,63	887 160,36
Lyhytaikaiset	2 449 608,29	2 519 931,20
<b>Rahat ja pankkisaamiset</b>	<u>151 639,59</u>	<u>146 617,39</u>
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 201 144,51	3 553 708,95
<b>VASTAAVAA YHTEENSÄ</b>	<b><u>23 797 322,22</u></b>	<b><u>23 758 945,15</u></b>
<b>VASTATTAVAA</b>	<b>31.12.2012</b>	<b>31.12.2011</b>
<b>OMA PÄÄOMA</b>		
<b>Osakepääoma</b>	200 000,00	200 000,00
<b>Muut rahastot</b>		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	12 354 093,07	12 354 093,07
Rakennusrahasto	569 317,27	569 317,27
<b>Edellisten tilikausien voitto (tappio)</b>	-1 355 092,07	55 042,40
<b>Tilikauden voitto (tappio)</b>	<u>-478 922,72</u>	<u>-1 469 038,26</u>
Oma pääoma yhteensä	11 289 395,55	11 709 414,49
<b>VÄHEMMISTÖOSUUDET</b>	161 464,13	161 464,11
<b>VIERAS PÄÄOMA</b>		
<b>Pitkäaikainen</b>	9 232 320,34	6 319 345,81
<b>Lyhytaikainen</b>	<u>3 114 142,20</u>	<u>5 568 720,74</u>
Vieras pääoma yhteensä	12 346 462,54	11 888 066,55
<b>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</b>	<b><u>23 797 322,23</u></b>	<b><u>23 758 945,15</u></b>

**Kommentti [KU16]:** Konsernitaseen luvut päivitetään taulukkoon konserni-kirjanpito-ohjelman tietokantaohjelmalla (Apuohjelmat-väilehti -> Basware Dynamic Reporting -> External Excel File -> Update File TAI Refresh -> Formulas In Active Sheet)

Piilotetulle riville 5 Vuosi – kohtaan D-sarakkeeseen päivitetään päätetyn tilikauden vuosi.

Jos tarkoituksena ei ole päivittää taulukon lukuja DR:n avulla tai muotoilla niitä muulla tavalla, sitä ei kuulu avata (luvut katoavat).

Taulukko laskee välitulokset automaattisesti.

Vasemman puolen sarakkeeseen merkataan viimeisimpänä päätetyn tilikauden päättymispäivämäärä ja oikealle sitä edeltävän tilikauden päättymispäivämäärä.

Taulukko sisältää kaikki KILAN YLEIS-OHJE konsernitilinpäätöksen laatimisesta liitteenä olevan konsernitaseen otsikot, mutta eriä on yhdistelty sallituissa rajoissa ja yhtiöiden/konsernin kannalta tarpeettomat rivit on piilotettu.

**Konsernin rahoituslaskelma**

	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.20XX
<b>Liiketoiminnan rahavirta:</b>		
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	-483 113,57	-634 389,34
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	736 970,37	767 659,56
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	0,00	-62 139,70
Rahoitustuotot ja kulut	393 689,60	617 777,53
Muut oikaisut	118 773,91	0,00
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	766 320,31	688 908,05
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	298 311,39	779 519,68
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-3 472 786,00	2 905 154,18
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-2 408 154,30	4 373 581,91
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-432 080,89	-618 538,96
Saadut korot liiketoiminnasta	24 483,49	112 043,52
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	-2 815 751,70	3 867 086,47
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)	0,00	-834 648,90
Liiketoiminnan rahavirta (A)	-2 815 751,70	3 032 437,57
<b>Investointien rahavirta:</b>		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-2 505 284,42	-71 333,73
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1 515 085,96	0,00
Myönnetty lainat	0,00	-59 126,47
Investoinnit muihin sijoituksiin	-3,00	1 009,15
Lainasaamisten takaisinmaksut	336 597,57	1 058 205,01
Luovutustulot muista sijoituksista	0,00	280,00
Investointien rahavirta (B)	-653 603,89	929 033,96
<b>Rahoituksen rahavirta:</b>		
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-609 886,45	-3 721 228,78
Pitkäaikaisten lainojen nostot	4 429 800,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-345 535,76	-242 184,62
Rahoituksen rahavirta (C)	3 474 377,79	-3 963 413,40
<b>Rahavarojen muutos (A + B + C)</b>	<b>5 022,20</b>	<b>-1 941,87</b>
<b>Rahavarat tilikauden alussa</b>	146 617,39	148 559,26
<b>Rahavarat tilikauden lopussa</b>	151 639,59	146 617,39
	<b>5 022,20</b>	<b>-1 941,87</b>

**Kommentti [KU17]:** Taulukko sisältää kaikki KILAn YLEISOHJE rahoituslaskelman laatimisesta mukaisen konsernin epäsuoran rahoituslaskelmamallin otsikot ja väliotsikot, yhtiöiden/konsernin kannalta tarpeettomat rivit on piilotettu.

Luvut syötetään/kopioidaan manuaalisesti yhdistelystä konsernin rahoituslaskelmasta (Excel -tiedosto).

**Liitetiedot****Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot**

Tilinpäätöksen laatimisessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Hankintameno on luettu hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Suunnitelman mukaiset poistot on tehty seuraavan poistosuunnitelman mukaisesti:

	<u>Poistomenetelmä</u>	<u>Poistoaika/-prosentti</u>
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>		
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5 vuotta
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>		
Maa- ja vesialueet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoja	
Liittymismaksut	Ei poistoja	
Rakennukset ja rakennelmat		
Rakennukset ja rakennelmat	Menojäännöspoisto	4 %
Rakennusaikaiset korot	Tasapoisto	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Rakennusten vuokraoikeudet	Tasapoisto	30 vuotta
Koneet ja kalusto	Menojäännöspoisto	25 %
Muut aineelliset hyödykkeet		
Piha-asfaltit	Tasapoisto	10 vuotta
Rautatiet	Tasapoisto	10 vuotta
Tietoverkot	Menojäännöspoisto	25 %
Muut hyödykkeet	Tasapoisto	10 vuotta

**Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin**

Edellisen tilikauden tuloslaskelman jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua korkokulujen ja muiden rahoituskulujen osalta. Saman konsernin yrityksille maksetut korkokulut ja muut rahoituskulut on eroteltu omaksi eräkseen muille maksetuista korkokuluista ja muista rahoituskuluista.

Edellisen tilikauden taseen jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua. Osuuksista saman konsernin yrityksiin on eroteltu omaksi eräkseen osuudet omistusyhteisyyksiin, 54 160,00 euroa. Pitkäaikaisissa saamisissa saaminen osakkuusyritykseltä 61 842,13 euroa on siirretty saamisista saman konsernin yrityksiltä erään Saamiset omistusyhteisyyksiltä. Ostovelloista on siirretty 40 837,62 euroa ostovelloja saman konsernin yrityksille erään Velat saman konsernin yrityksille.



Edellisen tilikauden voitto/tappio ei vastaa tämän vuoden lukuja, koska tilikaudelle on tehty oikaisuja sen jälkeen, kun tiedot on syötetty konsernikirjanpito-ohjelmaan. Vertailutietoihin on tehty oikaisuja tämän vuoden tasekirjaan.

### **Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet**

#### Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konserniin kuuluvat emoyhtiö Kouvola Innovation Oy, tytäryhtiö Kouvolan Yritystilat Oy ja osakkuusyhtiöt Viipurin Yrityspuisto Oy ja Innorail Oy. Kouvolan Yritystilat Oy muodostaa alakonsernin, johon kuuluvat tytäryhtiöt Katajaharjun Yritystalo, Kiinteistö Oy Kouvolan IT-Campus ja Kouvolan Pienteollisuustalo Oy sekä osakkuusyhtiö Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konserniyhtiöt ja alakonserni, paitsi osakkuusyhtiö Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1, jonka tilinpäätöstietoja ei saatu säädetyssä määräajassa.

#### Sisäinen osakkeenomistus ja sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäisten osakkeenomistusten eliminoinnissa on noudatettu hankintamenomenetelmää. Sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu.

#### Vähemmistöosuudet

Konsernin omasta pääomasta ja tilikauden tuloksesta on erotettu vähemmistöosuudet, jotka on esitetty omana eränään.

#### Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on esitetty omana eränään konsernituloslaskelmassa.

Viipurin Yrityspuisto Oy ja Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1 eivät ole toimittaneet tilinpäätöksiä.

#### Konsernitili

Kouvola Innovation Oy:n konsernitilin saldo (konsernitilivelka) on siirretty emoyhtiön Kouvolan kaupungin konsernitilisaamisiin.

**Tuloslaskelman liitetiedot**

Kouvola Innovation Oy kuuluu Kouvola-konserniin, kotipaikka Kouvola. Kouvola-konsernin emo on Kouvolan kaupunki, joka omistaa yhtiön koko osakekannan.

Kouvolan kaupungin konsernitilinpäätöksen jäljennös on saatavissa Kouvolan kaupungilta, Torikatu 10, 45100 Kouvola.

**Liikevaihto toimialoittain**

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Hallinto	1 302 027,56	1 223 834,54	1 302 027,56	1 223 834,54
Yrityspalvelut	248 389,31	31 724,41	248 389,31	31 724,41
Matkailupalvelut	430 883,18	369 960,51	430 883,18	369 960,51
Hanketoiminta	2 890 852,79	2 689 573,19	2 890 852,79	2 689 573,19
Yritystilapalvelut	3 619 411,12	5 214 626,00	0,00	2 869 361,56
<b>Yhteensä</b>	<b>8 491 563,96</b>	<b>9 529 718,65</b>	<b>4 872 152,84</b>	<b>7 184 454,21</b>

**Kommentti [KU18]:** Liikevaihdon jako toimialoittain katsottava Raindancen tuloslaskelmasta kustannuspaikoittain, konsernin luvut yhdisteltävä erillistilinpäätöksistä ja vähennettävä keskinäiset eliminoinnit.

**Liiketoiminnan muut tuotot**

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Muut tuet ja avustukset	630,00	0,00	630,00	0,00
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	69 384,54	0,00	0,00	0,00
Muut tuotot	82 391,31	137 221,00	10 982,90	135 522,54
<b>Yhteensä</b>	<b>152 405,85</b>	<b>137 221,00</b>	<b>11 612,90</b>	<b>135 522,54</b>

**Kommentti [KU19]:** Muiden tukien ja avustuksien määrä täytyy katsoa Raindancen tuloslaskelmasta tai yhtiöiden erillistilinpäätöksistä. Muut luvut päivityvät taulukkoon DR:n ja kaavojen avulla.

**Materiaalit ja palvelut**

	Konserni	
	2012	2011
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	111 208,12	238 138,95
Ulkopuoliset palvelut	2 235 459,46	2 498 967,03
<b>Materiaalit ja palvelut yhteensä</b>	<b>2 346 667,58</b>	<b>2 737 105,98</b>

**Kommentti [KU20]:** Materiaalien ja palvelujen luvut päivityvät suoraan DR:n avulla.

**Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä**

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Vakinaiset	14	13	13	12
Määräaikaiset	35	24	35	24
<b>Yhteensä</b>	<b>49</b>	<b>37</b>	<b>48</b>	<b>36</b>

**Kommentti [KU21]:** Tiedot henkilöstön määrästä ja jaosta saadaan yhtiöltä.

**Henkilöstökulut****Kommentti [KU22]:** Henkilöstökulujen luvut päivittyvät suoraan DR:n avulla.

	Konserni	
	2012	2011
Palkat ja palkkiot	1 993 212,27	1 678 844,93
Eläkekulut	323 008,53	290 728,13
Muut henkilösivukulut	43 000,40	53 968,96
<b>Henkilöstökulut yhteensä</b>	<b>366 008,93</b>	<b>344 697,09</b>

**Poistot ja arvonalentumiset****Kommentti [KU23]:** Poistojen ja arvonalentumisien luvut päivittyvät suoraan DR:n avulla.

	Konserni	
	2012	2011
Suunnitelman mukaiset poistot	736 970,37	767 659,56
<b>Poistot ja arvonalentumiset yhteensä</b>	<b>736 970,37</b>	<b>767 659,56</b>

**Liiketoiminnan muut kulut****Kommentti [KU24]:** Edustuskulut ja saatavien poistot tulee katsoa yhtiön tilitasoisesta tuloslaskelmasta, muut luvut päivittyvät DR:n ja kaavojen avulla automaattisesti

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Vuokrat	1 929 989,56	3 688 959,34	167 131,00	2 549 562,98
Välittömät verot	149 670,05	142 528,39	0,00	-30,93
Edustuskulut	4 944,78	5 822,81	4 944,78	5 822,81
Muut liiketoiminnan kulut	1 101 524,36	585 964,65	124 109,69	8 213,58
Saatavien poistot	99 153,36	-330 209,43	99 153,36	-330 209,43
Luottotappiot	-64 132,02	0,00	0,00	0,00
<b>Liiketoiminnan muut kulut yhteensä</b>	<b>3 221 150,09</b>	<b>4 093 065,76</b>	<b>395 338,83</b>	<b>2 233 359,01</b>

**Tilintarkastajan palkkiot****Kommentti [KU25]:** Tilintarkastajan palkkiot saadaan ko. tilintarkastusyhtiöltä tulleista laskuista, millaisesta palvelusta on kyse. Luvut on selvitettävä konserniyrityksittäin ja laskettava yhteen manuaalisesti.

(Pohjaan lasketuissa vuoden 2012 tiedoissa vain Kinno + Yritystilat, koska muiden yhtiöiden lukujen lähde ei tiedossa pohjaa tehdessä)

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastuspalkkiot	2 060,65	0,00	2 060,65	0,00
Veroneuvonta	0,00	8 760,08	0,00	8 760,08
Muut palkkiot	0,00	1 675,90	0,00	1 675,90
<b>Yhteensä</b>	<b>2 060,65</b>	<b>10 435,98</b>	<b>0,00</b>	<b>10 435,98</b>
Oy Audiapro Ab				
Veroneuvonta	1 572,56	0,00	1 572,56	0,00
Muut palkkiot	1 008,60	0,00	0,00	0,00
<b>Yhteensä</b>	<b>2 581,16</b>	<b>0,00</b>	<b>1 572,56</b>	<b>0,00</b>
Oy Audiator Yhtiötarkastus Ab				
Tilintarkastuspalkkiot	16 093,02	21 301,48	10 781,88	19 218,76
<b>Yhteensä</b>	<b>16 093,02</b>	<b>21 301,48</b>	<b>10 781,88</b>	<b>19 218,76</b>

## Rahoitustuotot ja -kulut

	Konserni	
	2012	2011
Korkotuotot		
Muilta	24 272,17	110 735,46
Muut rahoitustuotot		
Muilta	211,32	1 308,06
<b>Rahoitustuotot yhteensä</b>	<b>24 483,49</b>	<b>112 043,52</b>
Korkokulut		
Muilta	-170 329,06	-363 480,96
Muut rahoituskulut		
Muilta	-247 844,03	-366 340,09
<b>Rahoituskulut yhteensä</b>	<b>-418 173,09</b>	<b>-729 821,05</b>
<b>Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä</b>	<b>-393 689,60</b>	<b>-617 777,53</b>

**Kommentti [KU26]:** Rahoituskulujen ja tuottojen luvut päivittyvät suoraan DR:n avulla.

## Satunnaiset erät

	Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011
Satunnaiset kulut / luottotappio	0,00	834 648,90
<b>Poistot ja arvonalentumiset yhteensä</b>	<b>0,00</b>	<b>834 648,90</b>

**Kommentti [KU27]:** Satunnaisten erien luvut päivittyvät taulukkoon DR:n avulla.

## Taseen vastaavien liitetiedot

## Pysyvien vastaavien erittely

## Aineettomat hyödykkeet

Konserni	Muut pitkävaikutteiset menot
Hankintameno 1.1.2012	31 883,47
Hankintameno 31.12.2012	31 883,47
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	-4 245,10
Tilikauden poistot	-10 188,24
Kertyneet poistot 31.12.2012	-14 433,34
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2012</b>	<b>17 450,13</b>
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	27 638,37

**Kommentti [KU28]:** Pysyvien vastaavien hankintamenot, lisäykset, poistot ym. päivittyvät taulukkoihin DR:n avulla.

## Aineelliset hyödykkeet

<b>Konserni</b>	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	<b>Yhteensä</b>
Hankintameno 1.1.2012	941 475,37	18 323 930,57	381 267,55	363 102,63	<b>20 009 776,12</b>
Lisäykset	10 967,83	1 322 757,94	7 593,39	0,00	<b>1 341 319,16</b>
Vähennykset	<u>-58 811,46</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<b>-58 811,46</b>
Hankintameno 31.12.2012	893 631,74	19 646 688,51	388 860,94	363 102,63	<b>21 292 283,82</b>
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	0,00	-425 829,28	-73 646,09	-67 892,57	<b>-567 367,94</b>
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	1 926,55	-12 286,18	10 359,63	<b>0,00</b>
Tilikauden poistot	<u>0,00</u>	<u>-580 742,85</u>	<u>-40 109,29</u>	<u>-105 929,99</u>	<b>-726 782,13</b>
Kertyneet poistot 31.12.2012	<u>0,00</u>	<u>-1 004 645,58</u>	<u>-126 041,56</u>	<u>-163 462,93</u>	<b>-1 294 150,07</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2012</b>	<b><u>893 631,74</u></b>	<b><u>18 642 042,93</u></b>	<b><u>262 819,38</u></b>	<b><u>199 639,70</u></b>	<b><u>19 998 133,75</u></b>
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	952 443,20	17 898 101,29	307 621,46	295 210,06	<b>19 453 376,01</b>
<b>Kouvola Innovation Oy</b>	Muut aineelliset hyödykkeet	<b>Yhteensä</b>			
Hankintameno 1.1.2012	<u>70 105,26</u>	<b><u>70 105,26</u></b>			
Hankintameno 31.12.2012	70 105,26	<b>70 105,26</b>			
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	-19 597,66	<b>-19 597,66</b>			
Tilikauden poistot	<u>-5 557,80</u>	<b><u>-5 557,80</u></b>			
Kertyneet poistot 31.12.2012	<u>-25 155,46</u>	<b><u>-25 155,46</u></b>			
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2012</b>	<b><u>44 949,80</u></b>	<b><u>44 949,80</u></b>			
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	50 507,60	50 507,60			

Kouvola Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

## Sijoitukset

<b>Konserni</b>	Osuudet osakkuusyh- teisöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset	<b>Yhteensä</b>	
Hankintameno 1.1.2012	519 228,44	50 072,91	59 126,47	<b>628 427,82</b>	
Lisäykset	3,00	3,00	0,00	<b>6,00</b>	
Vähennykset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u><b>0,00</b></u>	
Hankintameno 31.12.2012	519 231,44	50 075,91	59 126,47	<b>628 433,82</b>	
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.2012	-52 030,85	0,00	0,00	<b>-52 030,85</b>	
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta	<u>4 190,87</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u><b>4 190,87</b></u>	
Kertyneet arvonalentumiset 31.1.2012	<u>-47 839,98</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u><b>-47 839,98</b></u>	
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2012</b>	<b><u>471 391,45</u></b>	<b><u>50 075,91</u></b>	<b><u>59 126,47</u></b>	<b><u>580 593,83</u></b>	
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	467 197,59	50 072,91	59 126,47	<b>576 396,97</b>	
<b>Kouvola Innovation Oy</b>	Tytäryhteisö- osakkeet	Osakkuusyhteisö- osakkeet ja - osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Muut lainasaami- set	<b>Yhteensä</b>
Hankintameno 1.1.2012	10 380 880,87	54 160,00	21 023,49	150 000,00	<b>10 606 064,36</b>
Lisäykset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>3,00</u>	<u>0,00</u>	<u><b>3,00</b></u>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2012</b>	<b><u>10 380 880,87</u></b>	<b><u>54 160,00</u></b>	<b><u>21 026,49</u></b>	<b><u>150 000,00</u></b>	<b><u>10 606 067,36</u></b>
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	10 380 880,87	54 160,00	21 023,49	0,00	<b>10 456 064,36</b>

## Omistukset muissa yrityksissä

Konserniyritykset		Emon omistus- osuus-%	Konsernin omistus- osuus-%	Oma pääoma	Tilikauden tulos
Nimi	Kotipaikka				
Kouvolan Yritystilat Oy	Kouvola	100,00	100,00	10 165 897,39	-37 053,00
Kiinteistö Oy Katajaharjun Yritystalo	Kouvola		85,03	1 098 395,45	0,14
Kiinteistö Oy Kouvolan IT Campus	Kouvola		100,00	42 993,77	-106 174,57
Kouvolan Pienteollisuustalo Oy	Kouvola		100,00	655 523,27	0,00

Osakkuusyritykset	Emon omistus- osuus-%	Konsernin omistus- osuus-%	Oma pääoma	Tilikauden	
				Kotipaikka	tulos
Innorail Oy	25,00	25,00	45 684,39		16 763,47
Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1		39,07	1 045 791,09		-6 906,75 *
Viipurin Yrityspuisto Oy	40,00	40,00	-58 078,32		664,93 *

\*Vuoden 2012 tilinpäätöksiä ei ole saatu, tiedot vuoden 2011 tilinpäätöksistä.

### Saamisten erittely

**Kommentti [KU29]:** Saamisten luvut päivittyvät taulukkoon DR:n avulla

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
<b>Pitkäaikaiset saamiset</b>				
Saamiset omistusyhteisyriyksiltä				
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	61 842,13
Saamiset muilta				
Lainasaamiset	599 896,63	887 160,36	0,00	0,00
Yhteensä	599 896,63	887 160,36	0,00	61 842,13
<b>Pitkäaikaiset saamiset yhteensä</b>	<b>599 896,63</b>	<b>887 160,36</b>	<b>0,00</b>	<b>61 842,13</b>
<b>Lyhytaikaiset saamiset</b>				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	439 545,81	372 522,34
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	88 927,22
Yhteensä	0,00	0,00	439 545,81	461 449,56
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	611 872,53	625 756,43	114 187,77	274 960,36
Lainasaamiset	161 864,30	211 198,14	0,00	0,00
Muut saamiset	5 260,55	27 599,49	0,00	0,00
Siirtosaamiset	1 670 610,91	1 655 377,14	1 667 718,91	1 610 900,21
Yhteensä	2 449 608,29	2 519 931,20	1 781 906,68	1 885 860,57
<b>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</b>	<b>2 449 608,29</b>	<b>2 519 931,20</b>	<b>2 221 452,49</b>	<b>2 347 310,13</b>

## Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

**Kommentti [KU30]:** Siirtosaamisiin sisältyvien erien luvut päivittyvät taulukkoon DR:n avulla.

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Lyhytaikaiset				
EU-tuet ja avustukset	1 660 358,25	1 598 248,71	1 660 358,25	1 598 248,71
Muut siirtosaamiset	10 252,66	45 764,60	7 360,66	101 578,72
<b>Siirtosaamiset yhteensä</b>	<b>1 670 610,91</b>	<b>1 644 013,31</b>	<b>1 667 718,91**</b>	<b>1 699 827,43**</b>
**Sisältää siirtosaamisia saman konsernin yrityksiltä			0,00	88 927,22

## Taseen vastattavien liitetiedot

## Oma pääoma

**Kommentti [KU31]:** Oman pääoman luvut päivittyvät taulukkoon DR:n avulla.

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
<b>Sidottu oma pääoma</b>				
Peruspääoma 1.1.	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00
<b>Peruspääoma 31.12.</b>	<b>200 000,00</b>	<b>200 000,00</b>	<b>200 000,00</b>	<b>200 000,00</b>
Rakennusrahasto 1.1.	569 317,27	569 317,27	0,00	0,00
<b>Rakennusrahasto 31.12.</b>	<b>569 317,27</b>	<b>569 317,27</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
<b>Sidottu oma pääoma yhteensä</b>	<b>769 317,28</b>	<b>769 317,27</b>	<b>200 000,00</b>	<b>200 000,00</b>
<b>Vapaa oma pääoma</b>				
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	12 354 093,07	12 354 093,07	12 354 093,07	12 354 093,07
<b>Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.</b>	<b>12 354 093,07</b>	<b>12 354 093,07</b>	<b>12 354 093,07</b>	<b>12 354 093,07</b>
Voitto (tappio) edellisiltä tilikausilta 1.1.	-1 413 995,86	-575 643,32	-844 296,90	82 622,01
Poistoeron jakaminen omaan pääomaan	-129 299,58	631 168,94	0,00	0,00
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	188 203,37	-483,22	0,00	0,00
<b>Voitto (tappio) edellisiltä tilikausilta 31.12.</b>	<b>-1 355 092,07</b>	<b>55 042,40</b>	<b>-844 296,90</b>	<b>82 622,01</b>
<b>Tilikauden voitto (tappio)</b>	<b>-478 922,72</b>	<b>-1 469 038,26</b>	<b>-113 606,98</b>	<b>-926 918,91</b>
<b>Vapaa oma pääoma yhteensä</b>	<b>10 520 078,28</b>	<b>10 940 097,21</b>	<b>11 396 189,19</b>	<b>11 509 796,17</b>
<b>Oma pääoma yhteensä</b>	<b>11 289 395,55</b>	<b>11 709 414,48</b>	<b>11 596 189,19</b>	<b>11 709 796,17</b>



## Laskelma jakokelpoisesta vapaasta pääomasta 31.12.

Kommentti [KU32]: Luvut laskelmaan päivittyvät DR:n avulla.

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Voitto (tappio) edellisiltä tilikausilta	-1 355 092,07	55 042,40	-844 296,90	82 622,01
Tilikauden voitto (tappio)	-478 922,72	-1 469 038,26	-113 606,98	-926 918,91
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	12 354 093,07	12 354 093,07	12 354 093,07	12 354 093,07
<b>Yhteensä</b>	<b>10 520 078,28</b>	<b>10 940 097,21</b>	<b>11 396 189,19</b>	<b>11 509 796,17</b>

## Laskennallinen verovelka

Kommentti [KU33]: Poistoero ja poistoeron määrä tarkistettava GC:stä porautumalla laskennallisten verovelkojen summaan. Yhteensä -riville päivitty DR:n kautta laskennallisten verovelkojen luku, ja piilotetulla rivillä on tarkistuslaskelma, että käsin syötetyt ja Yhteensä -rivi täsmäävät.

	Konserni	
	2012	2011
Poistoerosta	162 858,27	221 762,06
Poistoeron muutoksesta	-73 428,34	0,00
<b>Yhteensä</b>	<b>89 429,93</b>	<b>221 762,06</b>

## Pitkäaikainen vieras pääoma

Kommentti [KU34]: Vpo:n luvut päivittyvät taulukkoon DR:n avulla

	Konserni	
	2012	2011
Lainat rahoituslaitoksilta	9 126 703,17	6 081 396,51
Laskennallinen verovelka	89 429,93	221 762,06
Saadut ennakot	16 187,24	16 187,24
<b>Yhteensä</b>	<b>9 232 320,34</b>	<b>6 319 345,81</b>

## Vieras pääoma, joka eräänny myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Kommentti [KU35]: Myöh. kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvien velkojen määrä saadaan yhtiöltä ja tyttärltä.

	Konserni	
	2012	2011
Lainat rahoituslaitoksilta	6 700 000,00	3 000 000,00
<b>Yhteensä</b>	<b>6 700 000,00</b>	<b>3 000 000,00</b>

## Lyhytaikainen vieras pääoma

	Konserni	
	2012	2011
Lainat rahoituslaitoksilta	910 019,10	612 841,76
Saadut ennakot	39 705,93	51 382,31
Ostovelat	281 502,41	460 882,31
Muut velat	1 495 436,86	4 135 197,82
Siirtovelat	387 477,90	308 416,54
<b>Yhteensä</b>	<b>3 114 142,20</b>	<b>5 568 720,74</b>

## Muihin velkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Konsernitilivelat	1 338 236,60	4 007 156,20	629 956,69	502 202,26
Muut velat muille	157 200,26	128 041,62	121 937,27	127 909,74
<b>Yhteensä</b>	<b>1 495 436,86</b>	<b>4 135 197,82</b>	<b>751 893,96</b>	<b>630 112,00</b>

**Kommentti [KU36]:** Muiden velkojen luvut päivittyvät DR:n avulla

## Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kouvola Innovation Oy	
	2012	2011	2012	2011
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	317 324,62	222 292,89	317 324,62	222 292,89
Korkojaksotukset	16 054,16	2 146,36	141,79	0,00
Verovelat	0,00	18 008,08	0,00	0,00
Muut siirtovelat	49 935,63	61 911,80	49 608,94	60 404,68
<b>Yhteensä</b>	<b>383 314,41</b>	<b>304 359,13</b>	<b>367 075,35</b>	<b>282 697,57</b>

**Kommentti [KU37]:** Siirtovelkojen luvut päivittyvät taulukkoon DR:n avulla

## Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöön

	Konserni	
	2012	2011
Rahalaitoslainat	9 081 039,08	6 319 340,00
Kiinnitykset kiinteistöön	1 700 000,00	1 700 000,00
<b>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</b>	<b>1 700 000,00</b>	<b>1 700 000,00</b>

**Kommentti [KU38]:** Vakuuksien ja vastuusitoumuksien määrä saadaan yhtiöltä ja tyttärltä.

Muut annetut vakuudet

	Konserni	
	2012	2011
Kiinnitetty pankkivelkakirjat	2 500 000,00	2 500 000,00
Muut vakuudet	5 606 000,00	5 606 000,00
<b>Yhteensä</b>	<b>8 106 000,00</b>	<b>8 106 000,00</b>

**Luettelo kirjanpitoKirjoista ja tositteiden lajeista sekä säilytystavat**

Tasekirja		sidottu
Pääkirja		paperilla
Päiväkirja		paperilla
	Tositelaji	
Alkusaldot	ALKUSA	paperilla
Excel-muistiot	EXCEL	paperilla
Kassatositteet 2	KASSA2	paperilla
Myyntilaskut MR	MR10	paperilla
MR hyvityslaskun kuittaus	MRHYV	paperilla
MR manuaalisuoritukset	MRMANU	paperilla
MR viitesuoritukset	MRVIIT	paperilla
Ostoreskontra maksut	OMAKSU	paperilla
Ostolaskut, IP	OSTOIP	sähköisesti / CD-romilla
Pankkien tiliotteet	PANKKI	paperilla
Palkkatositteet	PALKAT	paperilla
Travel-matkalaskut	TRAVEL	paperilla
Ostoreskontraerittelyt		paperilla
Myyntireskontraerittelyt		paperilla
Varastokirjanpidon erittelyt		paperilla
Palkkakirjanpitoerittelyt		paperilla

Kirjanpitoaineisto säilytetään 10 vuotta tilikauden päättymisestä, eli 31.12.2022 asti.

Kouvola Innovation Oy  
Y-tunnus 2221859-6

### Tilinpäätöksen allekirjoitukset

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

### Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilinpäätöksestä on tänään annettu kertomus.

\_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 2012

\_\_\_\_\_  
KHT/HTM

Vuoden 2013 tilinpäätöksen liitetiedot

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tuloslaskelman jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua korkokulujen ja muiden rahoituskulujen osalta. Saman konsernin yrityksille maksetut korkokulut ja muut rahoituskulut on eroteltu omaksi eräkseen muille maksetuista korkokuluista ja muista rahoituskuluista.

Edellisen tilikauden taseen jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua. Osuuksista saman konsernin yrityksiin on eroteltu omaksi eräkseen osuudet omistusyhteisyhteisöihin, 54 160,00 euroa. Pitkäaikainen saaminen saman konsernin yrityksiltä 150 000 euroa on siirretty saamisista sijoituksiin, koska kyseistä saamista ei lyhennetä. Siirtovelkoihin sisällytetty siirtyvä korko saman konsernin yrityksille on siirretty Velat saman konsernin yrityksille -erään.

Edellisen tilikauden voitto/tappio ei vastaa tämän vuoden lukuja, koska tilikaudelle on tehty oikaisuja sen jälkeen, kun tiedot on syötetty konsernikirjanpito-ohjelmaan. Vertailutietoihin on tehty oikaisuja tämän vuoden tasekirjaan.